

EDUARD BÁZ

A CSODACSAPAT

Eduard Baz: A CSODACSAPAT

DELFIN KÖNYVEK

Szerkeszti

RÓNASZEGI MIKLÓS

Előkészületben

OLESZ BREDNYIK
TITÁNOK ÚTJAI

R.L. Stevenson
A KINCSES SZIGET

MÓRA FERENC KÖNYVKIADÓ BUDAPEST, 1965

EDUÁRD BÁZ

A CSODACSPAT

(CSUPALÁB CSABA CSODATIZENEGYE)

REGÉNY

MÓRA FERENC KÖNYVKIADÓ BUDAPEST, 1965

Az eredeti mű címe

KLAPZUBOVA JEDENÁCTKA

A fordítás a Státní Nakladatelství Dětské Knihy

1954. évi kiadásából készült

Második kiadás

Fordította

NÁDASS JÓZSEF

RÉBER LÁSZLÓ

rajzaival

ELSŐ FEJEZET

amelyben hőseink színre, illetve pályára lépnek

Élt valahol Akókukutyinban egy szegény parasztember, név szerint Csupaláb Csaba, akinek tizenegy fia volt. Nagy szegénységében az öreg azon törte a fejét, mit is kezdjen temérdek fiával. Végül elhatározta, labdarúgócsapatot szervez belőlük. Házikója mögött volt egy tágas, lapos rét, azt kinevezte futballpályának, aztán eladta a kecskáját, a pénzen két labdát vett, és a fiúk megkezdték az edzést. A legidősebb, a Jancsi nyurga, nyakigláb fickó volt, ő lett a kapus; a két legfiatalabb, Feri és Gyuri fürgék és alacsony természetűek voltak, az öreg Csupaláb őket tette meg szélsőknek.

Már hajnali ötkor keltette a fiúkat. Kezdődött az edzés. Egyórás kemény menetelés az erdőn át. Hat kilométer után kiadta, a parancsot: hátra arc, futólépésben vissza! Ezután kaptak csak reggelit, majd kezdődött az igazi munka. Az öreg Csupaláb szigorúan ügyelt rá, hogy mindegyikük mestere legyen a labdarúgásnak. Így aztán megtanulták, hogyan kell egy labdát a levegőből „levenni”, középre játszani, mint kell cselezni, passzolni, állóhelyzetből és futásból löni, milyen a szabályszerű partdobás. Egyáltalában mindent, amit egy igazi labdarúgónak tudnia kell.

Jóllehet ezekhez a dolgokhoz sokoldalú ügyesség kellett, de mindez még csak a töredéke volt annak, amit a Csupaláb fiúknak el kellett sajátítaniuk. Következett a könnyűatlétikai edzés. Száztól ötezer méterig minden távon éppen olyan kiválóaknak kellett lenniük, mint a magas- és távolugrásban vagy a rúdugrásban és a hármasugrásban. Természetesen ugyanolyan otthonosan mozogtak a gátfutásban, és tisztában voltak a helyes rajtolás szabályaival is.

De még ezzel sem elégedett meg az öreg Csupaláb. Karizmaik erősítésére meg kellett a fiúknak tanulniuk a gerelyhajítás és a diszkoszvetés módozatait, továbbá a görög-római birkózást is, hogy testük minden ízében megfelelően megedződjék.

Mielőtt egyáltalában bármihez is hozzáfogtak volna, könnyű súlyzókkal légzési gyakorlatokat végeztek; az öreg Csupalábnak ugyanis az volt a véleménye, hogy jó légzéstechnika és szívósság nélkül mindenféle edzés egyszerűen öngyilkosság. Egyszóval annyit dolgoztak, hogy éhes farkasokként rohantak mindig ebédelni, az ételt pillanatok alatt lenyelték, és a tányérokat oly tisztára pucolták, mintha a macska nyalta volna le őket. Aztán szép sorjában az udvaron lehevertek a pusztá földre, és egy órát pihentek. Sok szó nem esett, mindegyikük boldog volt, hogy kiegyenesítheti tagjait, és mozdulatlanul fekehet. Mikor az órá lejárt, az öreg Csupaláb kiverte a pipáját, füttyentett, és minden kezdődött előlről. Alkonyatfelé az öreg is felhúzta futball cipőjét, csatlakozott a fiúkhöz, hogy így tizenketten két kapura játsszanak. Este azután ellepték a házat, az öreg Csupaláb végiggyúrta őket, egyiket a másik után, és mivel zuhany nem volt a házikóban, mindegyiket három vödör hideg vízzel öntötte le. Utána könnyű vacsora következett. Egy ideig még diskurálhattak, de hamarosan hajcsikálni kellett menniük. Reggel megint előlről kezdődött az egész.

És ez így ment mindennap, három évig. A harmadik év végén Csupaláb atya felruccant Prágába, és egy nagy táblával érkezett vissza, amit a kapu fölé szegezett. Kék szegélye volt a táblának, és fehér mezőn piros betűkkel ez állt rajta:

CSUPALÁB TIZENEGY SPORTKLUB

Az öreg zsebében ott lapult a Középcseh Labdarúgószövetség igazolása arról, hogy a Csupaláb T. S. csapatát a harmadik osztályba sorolták. A fiúk szörnyen lázadoztak, hogy csupán a harmadik osztályra tartották őket

méltóknak, de az öreg Csupaláb leintette őket:

– Mindennek eljön az ideje. Isten segedelmével még a Slaviát is megveritek, de előbb fel kell verekedni magatokat. Én mindenre megtanítottalak benneteket, amire szükségetek van. De hogy az élre kerüljetek, azért magatoknak kell megküzdeni. Ez már így van az életben.

Egy ideig még morogtak a fiúk, aztán aludni tértek. Csupán Feri és Gyuri tanácskozott suttogva; arról folyt a szó, hogy miként cselezik majd ki Ráczt, hogy szöknek meg Chántól, és a Spárta-pályán hogyan vágják Hoyer hálójába a labdát.

Tavasszal megkezdődtek a bajnokságok. A Csupaláb-csapat Prágába utazott. Első ellenfelüknek a Sasfürdői Atlétikai és Labdarúgó Kört sorsolták ki. A kutya se ismerte a Csupaláb-csapatot, az emberek vicceket faragtak a nevékről, és amikor a tizenegy falusi fiú, aki soha várost még nem látott, megjelent, mindenki nevetett rajtuk. A fejükön báránybőr sipka ült, és az edzőjük ... – mit is lehet várni ettől a vidéki bácsitól, aki egy pillanatra se vette ki a pipáját a szájából?

De amikor a Csupaláb-csapat a pályára lépett, és a bíró füttyült, megkezdődött a végítélet. Az első félidő eredménye 39:0 volt Csupalábék javára. És a második félidőben a SALAK, díszesen csengő neve ellenére, meg sem jelent a pályán. Kijelentették: a körzeti vezetőség nyilván tévedett, mert ellenfelük igazán nem harmadik osztályos csapat. Az öreg Csupaláb csendesesen üldögélt, fülelt, hogy mindent halljon, amit körülötte beszélnek. Csendes derűvel bazsalygott, egyik szájszögletéből a másikba tolta a pipáját, és szeme fénylett, mint a kandúré. Amikor aztán meghallotta, hogy a bíró félreértésről beszél, amit jelenteni fog a körzeti vezetőségnek, az öreg kivezette a fiúkat az öltözőből, elismerően megveregette vállukat, és hazautazott velük.

Szerdán a levélhordó testes borítékkal állított be. A borítékban levél, s abban az állt, hogy a körzeti vezetőség a Csupaláb T. S.-et a második osztályba helyezte át, és hogy vasárnap a Vrsovicei Sportklub csapata ellen kell küzdeniük.

Az öreg Csupaláb csendesesen nevetgélt. A fiúk hatalmas hahotában törtek ki.

Vasárnap megjelentek a vrsovicei pályán. Sok ezer néző gyűlt össze, hiszen Prágában már rengeteget meséltek arról, milyen különleges csapat ez a Csupaláb-társaság. És szájában az ócska pipával az öreg megint odaült, rákacsintott a fiaira, és azok 14:0-ra győztek. Megint kitört a jajveszékélés, és újból vastag levél érkezett. A Csupaláb T. S. csapata bekerült az első osztályba. Innen már nem lehetett még magasabb osztályba jutni. Ők azonban itt is legyőzték az egyik csapatot a másik után: a Fejes S. K. ellen 13:0-ra nyertek, a Kassai Spárta ellen 16:0-ra, a Kladnói Spárta ellen 11:0-ra, a Cseh-Karlín ellen 9:0-ra, a Dióolaj S. K. ellen 12:0-ra, a Prágai Meteort 10:0-ra győzték le, a C. A. F. C-t 8:0-ra, a Kladnói S. C-t 15:0-ra, a Brnói F. C-t 7:0-ra, a Zizkovi Uniót 4:0-ra, a Viktóriát 6:0-ra. Az elődöntőben a Spárta volt az ellenfelük. Ezen a héten az öreg Csupaláb csak könnyű edzést engedélyezett, alaposan végig-dögönyözte a fiúkat, és közvetlenül az összecsapás előtt, vasárnap, megváltoztatta a csapat összeállítását. Két órával később a következő táviratot küldte a feleségének: „*Hatnullra győztünk.*”

Ugyanezen a vasárnapon a Slavia 3:2-re legyőzte az Uniót, és egy hét múlva a győztes a Csupaláb T. S. ellen állt ki. A stadionban olyan nagy volt a tolongás, hogy katonaságnak kellett lezárnia a pályához vezető utat. Minden aznapra hirdetett sporteseményt lemondtak, hogy mindenki láthassa Csupalábék „csodacsapat”-át, ahogy most már nevezték. A kukutyini fiúk autóbusszon érkeztek a stadionhoz. Az öreg Csupaláb a sofőr mellett ült, és szótlánul nézte az embereket. Azután fiait az öltözőbe vezette, és megvárta, amíg átöltöztek. Ekkor megkérdezte őket:

- Na, fiúk, megmutatjuk nekik?
- De meg ám! - válaszolták a fiúk.

A rendezőség két tagja Csupaláb apót a díszpáholyba vezette, ahol az öreg Prága polgármestere, a rendőrfőnök és a

pénzügy-miniszter mellett foglalt helyet. A páholyokban ugyan tilos a dohányzás, de amikor az öreg Csupaláb elővette a pipáját, a rendőrfőnök intett a rendőröknek, hogy az úr minden további nélkül bagózhat.

Amikor a Csupaláb T. S. pályára lépett, nagy tumultus támadt, mert megrohanta őket hatvan fényképész, és valamennyi le akarta fényképezni Csupaláb Csaba csodacsapatát.

Nagy nehezen rendet teremtettek, és a bíró megadta a jelt a kezdésre.

Csupaláb apó fiai úgy játszottak, mint még soha. A Slavia is jó formában volt, de az első félidő mégis 3:0-ra végződött Csupalábék javára. A második félidőben megduplázták az eredményt. Alsókukutyin győzedelmes fiait a nézők a vállukon vitték szállásukra. A szálloda előtt olyan nagy tömeg gyűlt össze, hogy a rendőrfőkapitány megkérte Csupaláb urat, mondjon beszédet az erkélyről a néphez, mert különben a tömeg sohasem oszlik szét. Így hát az öreg Csupaláb kilépett az erkélyre, szájából kivette a pipáját, bárányszőr sikkasztó a tarkójára tolta, és amikor a tömeg tomboló lelkesedése kissé alábbhagyott, így szólt:

– Hát igen! Így áll a dolog. Azt mondtam nekik: „Fiúk, a kutya teremtésit, mutassátok meg nekik!” És ők megmutatták. Úgy van rendjén, ha a gyerekek szót fogadnak a szülőjüknek.

Ez volt az a szónoklat, amelyet az öreg Csupaláb húszezer ember előtt tartott, amikor csapata a bajnokságot 122:0 összesített eredménnyel megnyerte.

MÁSODIK FEJEZET

amelyben elmondatik, hogyan mutatta meg Csupaláb csodacsapata egész Európának, hogy mire képes

Még nem ért véget a bajnokság, amikor a külföldi lapok már megteltek tudósításokkal a Csupaláb fiúkról. Európa nagy sportlapjainak tudósítói Prágába utaztak, hogy a zöld gyepnek e csodáit a helyszínen megszemléljék. A szegényes alsókukutyini viskó ajtajának kilincsét egymásnak adták az ismeretlen, sportsapkás és raglános urak, és az öreg Csupalábnak külföldi mérkőzéseket ajánlottak.

Csupaláb apó figyelmesen végighallgatta őket. Az asztalfiókból előkotorta a százesztendőös kalendáriumot, feljegyzett mindent, amit az urak megígértek, azután órákon át gondolkozott ezeken a feljegyzéseken. A fiúk tudták, hogy az öreg kifundált valamit a számukra, de ameddig nem volt biztos a bajnokság, nem zavarták felesleges kérdésekkel. Amikor azonban megnyerték a Slavia elleni híres mérkőzésüket, összevásárolták az újságokat. A fényképeikkel díszített sokhasábos cikkeket megmutatták az édesanyjuknak. A jószágos, együgyű asszony sírva fakadt örömeiben, hogy az ő fiai ilyen híresek lettek, és hogy ilyen nagyra tartják őket, s tüstént hálaimát rebegett, amiért jól elvégezték a dolgukat, és nem kell tovább fáradozniuk.

– Mit fecsegsz te itt össze, Mari? – kérdezte az öreg Csupaláb.

– Hát persze, ameddig inasok és segédek voltak – mondta Csupaláb mama –, mindig sajnáltam őket, hogy annyit kell robotolniuk. Most, hogy végre mesterek, kipihenhetik magukat. Mint Kopejtko, a szomszédunk, az is mester. Az is törte magát eleget, de most már végre elérte, hogy a segédek

végzik a munkát, ő pedig urizálhat.

– Jóságos isten, te Mari! – csóválta Csupaláb rosszkedvűen a fejét. – Ti, asszonyok, sohasem fogtok konyítani a sporthoz. Úgy látszik, azt képzeled, hogy mi most felfogadunk tizenegy embert, aki helyettünk játszik, és mi egyszerűen csak nézzük a munkát.

– Természetesen. Ez volna a legokosabb.

– Nahát, ki hallott már ilyet, hogy miket tud egy ilyen csavart eszű asszonyszemély kitalálni! Hiszen csak most kezdődnek a komoly gondjaink. Fiúk, gyertek ide!

Csupaláb előszedte a kalendáriumot az asztalfióból, kiverte a pipáját, orrára illesztette a pápaszemét, és miután meggyőződött róla, hogy valamennyi gyereke ott van, rákezde:

– Most, amikor így békeességben mindnyájan együtt vagyunk, itt az ideje, hogy egy kicsit megnézzétek a Gyuri orrát!

Valamennyien Gyurira bámultak, aki a sarkáig elvörösödött. De az orrán semmi különöset nem fedeztek fel.

– Nézzétek csak jól meg! – beszélte rá őket az apa. – Ugye, milyen magasan hordja az orrát? Azért, mert benyomott három gólt a Slaviának. És ti, többiek, pontosan ugyanazt cselekszitek. Mintha a csehországi győzelmekkel minden el volna intézve! Megnyertétek az első osztályú bajnokságot. Nagyon szép. Ti vagytok az ország legjobb csapata. Még szebb, gyönyörű! No és? Ezzel már elégedettek vagytok? Azt hiszitek talán, hogy most már életetek végéig pihenhettek? Én úgy gondolom, nagyon is tévedtek. Az embernek mindig feljebb és feljebb kell tömnie. Egész életében. Aki odahaza bajnok, annak a világbajnokságra kell törekednie. És nem szabad megállnia, ameddig el nem érte a célját. Hol vagytok ti még ettől! Egykettőre elpárolog majd a dölyfőtök, ha valahol kapja magát egy csapat, és 7:0-ra elporol benneteket, de úgy, hogy még a szemetek-szátok is eláll! Sok nagy úrral beszéltem erről a dolgról, és elhatároztam, hogy egy kicsit körülnézünk

Európában. Bekukkantunk ide-oda. Hogy hova, azt felírtam, nézzétek csak: Berlin, Hamburg, Koppenhága, Oslo, Stockholm, Varsó, Budapest, Bécs, Zürich, Milánó, Marseille, Barcelona, Lyon, Párizs, Brüsszel, Amszterdam és London. Ha mindezeket a mérközéseket megnyeritek, akkor miattam akár a felhőkig emelhetitek az orrotokat. De addig maradjatok szép szerények. Most pedig usgyi, csomagoljátok a kofferokat! Holnapután indulunk Németországba!

A fiúk csendes figyelemmel végighallgatták, de amikor befejezte, hangosan ujjongva felugráltak, és örömben, hogy kirepülnek a nagyvilágba, birkózni kezdtek egymással. Aztán elővették a nagy térképet, és pontosan utánanézték, hogy mi mindent fognak látni, összecsókkolták a papát és a mamát, és Gyuri még a kutyaházba is bemászott, hogy Bodrinak elmagyarázza, hány országot látnak majd. Este az öreg Csupaláb végül is botot vett elő, és azzal fenyegette meg őket, mert különben sohasem húzták volna fülükre a paplant. Mikor aztán lecsavarta a petróleumlámpát, és maga is aludni tért, Gyuri felült, Ferihez hajolt és rákiáltott.

– Dánia! – Egyúttal jól oldalba bökte fivérét. Feri sem volt rest, és elordította magát:

– Svájc! – és rögtön utána fojtogatni kezdte Gyurit. A többiek nem akartak szégyenben maradni, és összevissza kiabálni kezdtek.

– Komám, Norvégia!

– Berlin, srácok!

– A kutya úristenit, Párizs!

– És mi lesz Spanyolországban!

– És Angliában! – és a párnák röpöködtek a szobában.

Addig birkóztak, verekedtek, amíg kifogytak a szuszból. Aztán az ágy szélére ültek, és arról tanácskoztak, milyen legyen a taktikájuk a különböző csapatokkal szemben. Vita közben annyira tűzbe jöttek, hogy csak pirkadatkor aludtak el.

Másnap fenekestül felfordították Csupalábék a házat. A fiúk ide-oda futkostak, és százféle dolgot összehordtak,

mondván, hogy azokra okvetlenül szükség van egy utazásnál. A következő pillanatban rájöttek, hogy csupa fölösleges holmit szedtek elő, mire egészen más kacatokat rámostak ki. Lárma és zsvij töltötte be a házat, és csak estére csillapodtak le, amikor a bőröndök becsomagolva a sarokban álltak, és a fiúk leültek, hogy elfogyasszák utolsó vacsorájukat ALsókukutyinban.

A mama sírt, amikor a következő reggel mindnyájan elbúcsúztak tőle. Bizony, nagyon szomorú látvány volt az öregasszony, ahogyan magányosan, elhagyatottan ide-oda tipegett a házikóban. Csak a Bodri kutya maradt mellette, az viszont egy pillanatra sem tágitott az oldala mellől. Ha már nagyon visketett a bundája, leült vakaródnizni, de szemével akkor is követte Csupaláb anyót.

Egy hét múlva távirattal állított be a levélhordó: 12:0-ra győzött Berlinben a Csupaláb-együttes, és valamennyien egészségesek voltak.

„Hála istennek – lélegzett fel Csupaláb mama. – Én csak amolyan régimódi asszony vagyok, de ha ez a 0 nem lenne, mit tudom én, micsoda borzasztóságot eszelne ki az apus.”

Egyik távirat követte a másikat, egyik újság a másik után érkezett, és garmadával jöttek a levelek. A fiúk győzelmet győzelemre halmoztak, és egyetlen gólt se kaptak. A Csupaláb-csodacsapat nagy ívben beutazta Európát, és miután Milánóban 6:0-ra győzött, elindult Spanyolországba.

A Csupalábak nem voltak többé azok a csodálkozástól tágra nyílt szemű, félénk, falusi fiúk, mint amikor először léptek a prágai pályára. Megismerték a nagyvilágot, csiszolódtak, öltönyük divatos, dupla talpú cipőjüknek varrott a talpa, fejükön a legfinomabb sportsapka. Valamennyit mintha skatulyából húzták volna ki, csak az öreg Csupaláb nem változott.

– Akinek szüksége van rám, elfogad olyannak, amilyen vagyok – mondogatta a fiainak, amikor azok megkísérelték rábeszélzini, hogy városi módra öltözködjék. – Én már csak

azokban a ruhákban maradok, amelyekben megöregedtem.
Tarkójára tolta báránybőr kucsmáját, zsebéből kivette a pipáját – vadász volt reáfestve –, és nagyokat szörtyögtetve úgy bebüdösítette az első osztályú kupét, hogy most is, mint rendesen, egyedül maradt a fiaival. Más nem bírta ki az öreg Csupaláb dohányának nehéz szagát.

HARMADIK FEJEZET

amely megrázóan ecseteli a torreádorok izgalmas bukását

Nemcsak egész Barcelona, de fél Spanyolország is a feje tetején állt. Mindenütt csak azt találgatták, mi lesz az eredménye a katalán bajnokcsapat és a titokzatos Csupaláb-együttes mérkőzésének, akikről világszerte, az újságírói technika valamennyi fogásával, a legelképesztőbb történeteket terjesztették. De ha ezeknek a jelentéseknek akár háromnegyed részét is az ujjúkból szopták, egyvalamit senki sem vonhatott kétségbe. Ez pedig egy arányszám volt: a Csupaláb-csodacsapat mérkőzéseinek összesített eredménye. Az arányszám egyik oldala nulla volt, a másik oldala inkább évszámot, mint gólszámot sejtetett. A Barcelona F. C. érezte, hogy egész dicsősége kockán forog, és ezért egy sor csapatértekezletet és választmányi ülést tartott, amelyen a csehek elleni taktikáról tanácskoztak.

Izgalmas, viharos ülések voltak ezek, de végül is Al-cantara álláspontja győzött.

– Uraim! Akármit is mondanak – így szólalt fel az egyik ülésen –, de mégis az lesz a legjobb, ha ezeket a Csupalábakat idejekorán harcképtelenné tesszük. Ami biztos, az biztos! Azt még sohasem láttam, hogy egy tört bordájú középfedezet meg tud menteni egy helyzetet! Ami biztos, az biztos!

– Éljen! – kiáltották a többiek. – Mindjárt három bordáját törjük össze! Ami biztos, az biztos!

– Szerintem először a két összekötőt és a középfedezetet kell elintézni. Az elég lesz az első félidőre.

– Ráadásul a kapust! Rúgjátok le a sípcsontját! Ami biztos, az biztos!

Egyesek azt hangoztatták, hogy a két szélsőt és az egyik

hátvédet készítsék ki. Más barcelonaiak a közép elleni támadás elvét, azaz a középcsatár-középfedezet-kapus taktikai kombinációt védelmezték. Megint mások más véleményen voltak, és ha valamennyinek igazat adnak, öt perccel a kezdés után a Csupaláb-együttest a mentők viszik el.

– Nagyszerű – kiáltották a játékosok. – Akkor annyi dugót nyomunk be nekik, amennyit csak akarunk!

– Uraim – emelkedett szólásra az elnök –, mélyen meghat, hogy mennyire buzgólkodnak győzelemre segíteni színeinket. De ez egyáltalán nem olyan biztos, ahogy önök elképzelik. Ha mi valamennyiüket hidegre tesszük, akkor egyetlen gólt se lőhetünk nekik!

– Hogyan? Miért nem? Ohó! Azt szeretnénk látni!

– Uraim, nagyon sajnálom, de ez esetben a Csupalábnak egyetlen gólt sem lőhetünk!

– De miért nem?

– Mert állandóan lesállításba kerülnének!

A játékosok meghökkentek és elnémultak. Valóban világos, valamennyien lesállításba kerülnének, ha senki sem állna velük szemben.

Az elnök kihasználta elképedésüket, és folytatta:

– Éppen ezért nem szabad eltúloznunk a dolgot. Úgy gondolom, egyelőre elégedjünk meg Alcantara javaslatával. Bénítsuk meg az összekötőket és a középfedezetet, azután majd meglátjuk. Ha az nem lenne elég, akkor fütyülni kezdem nemzeti himnuszunkat, és ti tudni fogjátok, hogy a két szélsőt és az egyik hátvédet is ki kell nyírni. Ha még az sem lenne elegendő, akkor isten neki, a harmadik indítvány értelmében a középső vonalat tesszük harcképtelenné. De az isten szerelmére, legalább három játékost ne bántsatok, mert különben ofszájdba kerülünk!

Ezt a közvetítő javaslatot egyhangúlag elfogadták, és valamennyien azzal a tudattal mentek haza, hogy a győzelem most már a zsebükben van. Másnap egész Barcelona értesült a döntésről, és mindenütt határtalan öröm uralkodott. Az

újságok hamarosan közölték a két összekötő, Csupaláb Jóska és Tóni arcképét, valamint Karcsiét, a csapat középfedezetét. Ezenkívül hasábos cikkekben történelmileg, természet-tudományilag és matematikailag bebizonyították, hogy ez a három Csupaláb a három legvadabb fráter, és Barcelonának ezt nem szabad elfelejtenie. A fodrászműhelyekben, a kocsmákban és a cukrászdákban nevettek az emberek; az inasok és az italosfiúk kereszttel jelölték meg arcképeiket, mintha a három játékost már elintézték volna. Nyugodjanak békében, ámen. Ez volt a helyzet, amikor a Csupaláb Tizenegy Barcelonába érkezett.

A mérkőzésig három szabad napjuk volt. Így hát sokat csavarogtak a városban, és mindent megbámultak, amit érdekesnek találtak. A fiúk mindenekelőtt az újságokra voltak kíváncsiak, az öreg Csupaláb legelőször újságot akart vásárolni nekik. De akármelyik lapot vette a kezébe, mindegyikben csak Jóska, Tóni és Karcsi képét találta. Ezek a fényképek mindenütt kereszttel voltak megjelölve.

Mit jelentsen ez? – töprengett az öreg Csupaláb, és amíg a fiúk a városban csavarogtak, ő a szálloda előtt ült, pipájából vastag füstkarikákat eregetett, és eredménytelenül igyekezett valamit megfejteni abból a spanyol zagyvaságból, amit a képek köré nyomtattak. És a három kereszt, amellyel minden újságban találkozott, alaposan megijesztette. Magában megfogadta: hazatérésük után idegen nyelv tanulására fogja fiait, hogy ezután külföldön ne legyenek úgy kiszolgáltatva, miként ő.

Elérkezett a vasárnap. Délután öt órára volt kitűzve a mérkőzés, de a tömeg már délben özönlenni kezdett a pályára. Az emberek a bejárat körül tolongtak, és a nagy tülekedésben nem figyeltek az öreg külföldre, aki az ibériai hőség ellenére bárányszőr sikkójában az útszélen, egy kövön üldögélt, a pipáját szortyogtatta, és a siető népet figyelte. Soha még nem volt olyan gondterhelt az öreg Csupaláb, mint ma. Érezte, hogy valami veszély van a levegőben, de hogy mi ez a

veszély, azt nem tudta kitalálni. A fiúk gondtalanok voltak – könnyű volt nekik gondtalanok lenni! –, de ő tükön ült. Fiait a szállodaszobába zárta, nehogy valami baj érje őket, ő maga meg elindult egy kicsit körülnézni. A három kereszt ott motoszkált a fejében, de nem talált rá magyarázatot.

Ahogy az út szélén ül, egyszerre kiáltozást és tülkölést hall. Az emberek félreugrottak, hogy utat engedjenek három vöröskeresztes mentőautónak, amely az úttest közepén igyekezett előre. Az öreg Csupaláb látja a kocsikat, látja a vörös kereszteteket, megszámlálja őket: egy, kettő, három, hátratulja sipkáját, és vakarni kezdi a füle tövét. Közben a kocsik eltűntek a sportpálya kapujában. Az öreg most fogai közül kiveszi a pipát, és nagyot köp.

– Átkozott pokolfajzat – dörmögi –, a teremtésit! Tehát ti azt akarjátok . . .

Lehunja szemét és magában mormolja:

„Persze, ti büdös ördögök, ez kellene nektek! Csakhogy végre rájöttem, ti mocskos kapuháló-foltozók!”

Kihúzta a pipaszárat, kiverte a hamut, rendbe tette a pipáját, és lábalt a szállodába, ahogyan csak bírta.

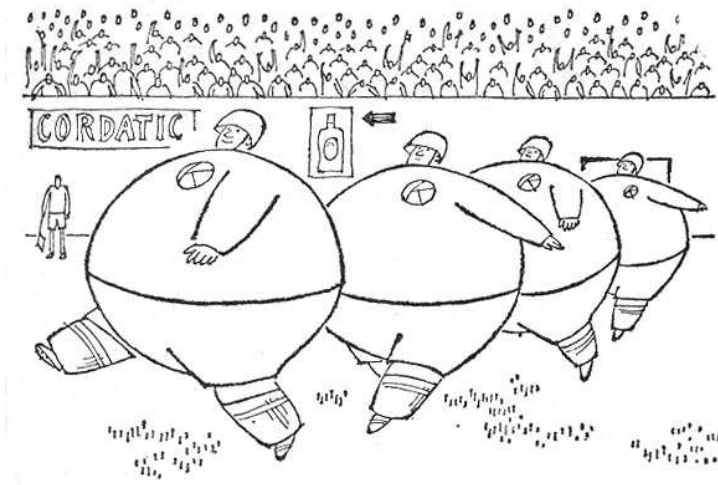
Pontosan délután két óra volt ekkor, és négykor indul az autóbusz, amely kiviszi a Csupalábakat a pályára.

Máskor nem fordult elő, hogy a fiúk a mérkőzés színhelyére csomagot vittek volna magukkal, de ezúttal az öreg Csupaláb lecipelte a Berlinben vásárolt hatalmas vulkánbőröndöt a szálloda lépcsőjén. A fiúknak fogalmuk sem volt, mi van a kofferben. A hotelszolga és a portás felrakták a bőröndöt a kocsi tetejére, a fiúk beszálltak, és az öreg – szokása szerint – a vezető mellé ült. Egy nyomás az indítóra – brrr, töff, töff –, és az autóbusz máris a pálya felé száguldott. Az öreg Csupaláb nyugalma valamennyire visszatért, de amikor útközben látta, hogy a mérkőzésre siető emberek milyen ellenséges pillantásokkal méregetik az ő fiait, nem tudott erőt venni magán, és átkozódott, szitkozódott. így ment ez az egész úton.

A fiúknak már előbb feltűnt az öreg különös kedélyállapota, de nem Találtak rá magyarázatot. Aztán itt volt a másik rejtély: mit jelentett ez a hatalmas bőrönd? A pályán megint két szolgának kellett vért izzadnia, amíg az öltözőbe cipelte. Az öreg Csupaláb azonban egy kukkot sem szólt, fel-alá járkált, és morgott, mint valami kandúr a napsütésben. Amikor a fiúk vetkőzödni kezdtek, lezárta a folyosó ajtaját, és kétszer is megfordította a zárban a kulcsot.

Soha még nem kellett annyi idő az átöltözködéshez a Csupaláb fiúknak, mint most. Barcelona város válogatottja már régen a pályán volt, a lelátókon negyvenötezer ember kiabált, füttyült, ordította, a játékvezető és a partjelzők ide-oda futkostak, mint a megzavart tyúkocskák, de a Csupaláb-csodacsapat még mindig nem került elő. Végre aztán egy fehér folt bukkant fel az öltözők előtt feketéllő tömegben, egy labda a magasba repült, és a Csupaláb Tizenegy a pályára futott.

Negyvenötezer ember némult el olyan hirtelen, mintha szélütés érte volna őket, és a következő pillanatban harsogó nevetésben tört ki. Amióta világ a világ, és a kerek labdát rúgják, nem láttak még olyan furcsán öltözött csapatot, mint

amilyen most a Csupalábak voltak. Láruk oly vastag volt, mint a fatörzs, és aki közelebről megnézte őket, felismerte, hogy a harisnya alá ugyanolyan lábvértéket kötöttek fel, amelyeket a labdarúgás őskorszakában hordtak. Térdükön autókerék vastagságú gumipólya díszelgett. Felsőcombjukat elől és hátul vastag kaucsukrátét védte, amelyeket csak a rögbi játékosok hordanak. Ugyanilyen gumipáncélok védték alsó- és felsőkarjaikat is. Fejükön bukósisakot viseltek, mint a motorversenyzők. Különösen komikus volt azonban a törzsük.

Ugyanis valamennyi Csupaláb fiú dagadt volt és pocakos.

Igen, ezek a legények, akiket az egész világ mint karcsú, délceg ifjakat ismert, hatalmas potrohhal jelentek meg, és a mez majd szétrepedt rajtuk! Olyanok voltak, mint tizenegy, vaskos lábakon mozgó, óriási dinnye. Barcelona játékosai elképedtek. Alcantara közelebb jött, és észrevétlenül rávert Ferkó egy bizonyos testrészeire. Úgy pattant vissza a keze, hogy a karja majd kicsavarodott a vállából!

A Csupaláb legények levegővel felfújt kaucsukruhában voltak.

Lehetetlen volt megtámadni őket!

Alcantara arca csalódottan megnyúlt, és Barcelona csapata megzavarodva sorakozott fel a gyepen. A nézők is megdöbbentek, csupán az egyik középső páholyban tört ki valakiből a nevetés. Az öreg Csupaláb volt. Pedig elkeseredetten harapdálta csutoráját, és a nagy erőlködéstől, hogy elfojtsa nevetését, arcán jókora könnycseppek csorogtak végig.

„Átkozott mennydörgős mennykő – szitkozódott időnként, ha nem kellett éppen egy csuklási elfojtania –, ebben a csomagolásban aligha futkároznak majd nagyon szaporán! De az emberélet fontosabb, mint a komfort. Csak ne felejtsek el, amit mondtam nekik.”

A fiúk nem felejtették el. Pontosan úgy játszottak, ahogy az öreg meghagyta. Ha megkerítették a labdát, egymáshoz játszották, a lehető leghosszabb keresztező passzokkal. A

balhátvéd a jobbszélsőnek, a jobbhátvéd a balszélsőnek és a szélsők egymásnak. A többiek csak a kapu előtt jutottak játékhöz. Ennek az volt a következménye, hogy a tíz spanyol, örült spanyolok módján, előbb jobbra aztán balra futott, de mielőtt elérték volna a Csupaláb fiút, akinél éppen a labda volt, sss ... hrrrr! – a bőr a fejük fölött a játéktér másik oldalára szállt, ahol senki sem volt közülük. És mielőtt még körülnézhettek volna, a labda berepült a hálóba, először, mindjárt utána másodszor, harmadszor, negyedszer. A spanyolok kétségbeesetten igyekeztek a szélsőket fedezni, de e taktikára a Csupaláb-csapat azzal válaszolt, hogy áttért a belső játékra. Erre valamennyi spanyol a csatársorra vetette magát, mire a támadósor hátraadta a labdát, és kitűnő helycserével a hátvédek és a fedezetek kényelmesen előretörték a spanyol kapuig. Röviden: a spanyolok nem tudták a Csupaláb fiúkat megközelíteni, mert alighogy megrohmozták őket, a labda már isten tudja, hol járt. És a spanyol kapura olyan nagy távolságról, de egyúttal olyan élesen és olyan csavartan lőttek, hogy a kapus mindössze öt labdát tudott szögletre menteni. A többi lövés mind a hálóban kötött ki. A második félidőben Alcantara már úgy dühöngött, hogy minden ok nélkül két lábbal Tóni mellére ugrott. Rettenetes durranás hallatszott, Alcantara tíz méter távolságra repült, és Tóni ott állt a mezőny közepén, annyira lesoványodva, hogy a mez úgy lógott rajta, mint valami madárijesztőn.

– Nem tesz semmit – kiáltotta a páholyból az öreg Csupaláb –, mindjárt felfújom újra!

Valóban, egykettőre megragasztotta a „páncélt”, és felfújta dagadtra. Mire lement a nap, a Csupaláb T. S. 31:0-ra győzött!

– Vacak rongylabdázók ezek a spanyolok – nevetgélt az öreg, mialatt fiairól lehúzta a lég páncélingeket. – Rámenés kellett nektek, most aztán alaposan rámentetek. Majd meggondoljátok, hogy még egyszer keresztet rajzoljatok a fiaim fényképe mellé!

De a mentőknek ezen a napon mégis rengeteg dolguk

akadt. A három mentőkocsi nem is tudta elvégezni a munkát, és erősítésért kellett telefonálniuk, mert a mérkőzés alatt kétszázhetvenöten megpukkadtak a dühtől.

NEGYEDIK FEJEZET

amelyben az angol király mélységesen elszomorodik

– Halló, Allenby, még egy szóra! Véleménye szerint hány néző van?

– Negyedórával ezelőtt a pénztárak százhatvanezret jelentettek. Minden eddigi csúcseredményt túlszárnyaltunk, Cormick!

– És a fogadások hogy állnak?

– Három az egyhez, a Huddersfield javára. Győznünk kell. Ez nemzeti kötelességünk.

– Nagyon köszönöm, Allenby. A viszontlátásra!

– A mielőbbi viszontlátásra, Cormick!

Ez a beszélgetés a legnagyobb londoni sportpálya déli lelátóján, az elnöki páholyban zajlott le. Allenby elnök kezét szorított barátjával, Cormickkal, a New Sporting Life szerkesztőjével. Aztán megint a páholy mellvédjéhez ült, mialatt Cormick eltűnt a folyosón.

Ezen a végeláthatatlan folyosón most ezer és ezer izgatott ember tolongott. Cormick átsiklott közöttük, mint az angolna, bekanyarodott a fedetlen lelátó lépcsőfeljárójához, felszaladt a lépcsőn, egészen a legfelső fokig. Ott a deszkafal kis ajtaja előtt megállott, zsebéből kulcsot vett elő, felnyitotta az ajtót, és kilépett a tribün külső falából nyíló kis erkélyre. Mélyen alatta nagy kiterjedésű tér terült el, melybe három széles út torkollott. Ebben a pillanatban a tér egyetlen hatalmas hangyaboly volt, emberek és kocsik nyüzsögtek rajta. A tömeg a pálya tizenegy bejárata felé tolongott. A levegőt ezerféle hang, kiáltás, autótülkölés fülsiketítő zaja töltötte be. A három utcából vég nélkül kígyóztak az autók, autóbuszok és mindenféle más járművek a játéktér felé. Cormick csak egy

pillanatig szemlélte ezt a hullámzó és csillogó nyüzsgést, aztán bezárta maga mögött az ajtót, és fellépett az erkély karfájára. A szemközti falba illesztett kis vas mentőlétrán Cormick fokról fokra feltornázta magát a tribün tetejére. A hatalmas, egy kevéssé lejtős tető izzott a napfényben. A magasabb rész közepén zászlóárbc állott. Ehhez a zászlórúdhoz, illetve a mellette álló székhez lépett Cormick. Az ülőkéről levette a telefonkészüléket, és a hallgatót a fejére illesztette. A két korong a fülére tapadt, a beszélőkagyló pedig pontosan a szája elé került. Két szál drót húzódott a zászlórúdhoz, ahonnan a távbeszélő-vezeték valamilyen távoli épülethez vezetett. A drót másik végén, sok kilométernyire innen, volt a New Sporting Life szerkesztősége. Ott egy kis gépasztal előtt egy fiatalember ült, Cormickhoz hasonlóan fejhallgatóval. Írógép állt előtte. Körülötte néhány férfi terpeszkedett el a kényelmes karosszékekben. Valamennyien Cormick telefonhíradására vártak. Egy másik asztalon üveglap feküdt előkészítve, amire a mérkőzés eseményeinek rövid összefoglalását szándékoztak felírni. Az üveglapot egy elsötétített kis kirakatablakban helyezik majd el, hátulról megvilágítják, és így tájékoztatják a közönséget a mérkőzés eseményeiről. A szerkesztőség előtt már sok százán vártak az első hírekre.

Időközben Cormick székével egészen a tető pereméhez húzódott. Fölötte a rúdon két zászlót csapkodott a szél, fent az angol keresztos lobogó, alatta a piros-fehér-kék zászló. Lent, szédítő mélységben a pompás sportpálya dús zöldje pihentette a szemet, a fehér partjelző vonalak világítottak, a lelátókon hatalmas embertömegek sötétlettek. A lelátók és a tulajdonképpeni játéktér között húzódott a futópálya széles salakcsíkja. Ezen a körpályán százharminc rendőr állott egymástól pontosan huszonöt lépés távolságra, mozdulatlanul. Ilyen magasról a rendőrök zömök kilométerköveknek látszottak. A két kapu mögött fotóriporterek üldögéltek, és heverték a fűben. Cormick szakértő szemmel áttekintette az egész színjátékot, és pompásnak találta. Kényelmesen hátradőlt

székében, jobb lábát átvette bal térdén, kivett tokjából egy tengerészlátcsövet, beállította élesre, hogy mindent jól megfigyelhessen, és megkezdte vég nélküli beszélgetését a telefonkagylóval.

– Halló, Atkinson, jó napot! Jól hall? A csattogás? Azok a zászlók feletem. Hamarosan megszokja, úgy pattognak, mint valami sortűz. Őrült szél fúj idefent. De még mindig kellemesebb itt fent ülni, mint lent, a forró katlanban. Itt legalább senki nem zavar a telefonálásban. Kitűnő ötlet volt ez. Mondja meg Frednek, hogy elvesztette a fogadást. Negyedórával ezelőtt már százhatvanezer jegyet adtak el. És még mindig tolonganak a pénztáraknál. Ha majd valami szörnyű recsegést hall, közölje az olvasókkal, hogy a lelátók leszakadtak a rettenetes tumultusban. Attól félek, hogy én ezt már nem jelenthetném magának. A drót túlságosan rövid a negyvenméteres zuhanáshoz, amiben adott esetben részem lenne. Gondolja, hogy elkezdhetjük? Kérem. A bevezetést már megírtam, legyen olyan kedves, a biztonság kedvéért olvassa csak fel.

Cormick elhallgatott, és a kagylókból áradó halk zümmögésre figyelt. Néhány perc múlva így szólt:

– Rendben van, nincs változtatás. Minden olyan, amilyennek elképzeltem. Csak százhetvanezer helyett írjon száznyolcvanezer nézőt. Az utolsó fél órában legalább húszezer jött még. Halló, vigyázat, írja, kérem! Diktálok: tíz perccel öt óra után a hatalmas teret szűnni nem akaró tapsvihár önti el. Az északi lelátó alatti kapu kitárul, és a Huddersfield tizenegy hőse a pályára fut. Mint mindig, a mosolygó Winnipeld van az élen, és a szálas Clark zárja be a sort. Öröm látni a huszonnégy láb ruganyos mozgását és a domborodó mellkasokat a sárga-kék csíkos mez alatt. Egész Anglia ujjongva üdvözli népünk színe-virágát, azt a tizenegy ifjút, aki hivatott megvédeni a brit színek dicsőségét és világhírnevét a zöld pázsiton. Senki sem kételkedik abban, hogy a bajnokcsapat nem okoz csalódást. A fogadások három az

egyhez állnak, Huddersfield ellen csak a külföldiek és azok a ... azok a ... azok a ... várjon egy kicsit, húzza ezt ki, ebből majd a végén bekezdést csinálunk. Kihúzta? Folytatom. Ebben a pillanatban másodszor is megnyílik az öltöző ajtaja, és kivonulnak a kontinens bajnokai, őket is elismerő tapssal köszönti a közönség, amelynek szívében az udvariasság természetesen hamarosan helyet ad a kíváncsiságnak. Ezek tehát a híres harcosok, akiket egy becsvágyó kis köztársaság Európa szívéből kiküldött a nagyvilágba, hogy mindenütt dicsőséget arasson? Milyen festői látványt nyújt ez a tizenegy fivér, aki természetes rokoni együttérzését pompás összejátékká és zárt egésszé tudta átformálni. Az első tekintetbe nincs rajtuk semmi feltűnő. Apró termetükkel elvesznek Huddersfield atlétái mellett. Az emberektől feketéllő lelátó látványa minden jel szerint elképeszti őket. A pálya közepén tömörülnek, úgy látszik, ez bátorítóan hat rájuk. Surrey úr, a játékvezető, feléjük megy. Winnipeld, a csapatkapitány ott hagyja övét, hogy a vendégeket üdvözölje. Halló! Vigyázat! Szenzáció! Kolonnacím: őfelsége a király! Megvan? Új bekezdés. Diktálok. Ebben a pillanatban újra kitör az ujjongás a pályán. Az északi lelátó zászlórúdjára felszökik a windsori királyi ház nagy lobogója. A középső páholy ajtaja kinyílik, és belép rajta őfelsége a király, a királynéval és a walesi herceggel. Az egyesület vezetősége, élén G. W. Allenby-jal, üdvözli a felséges vendégeket. A királyi pár megköszöni a népnek a lelkes ünneplést. Barátságos integetéssel üdvözli a játékosokat, akik tiszteletadásra felsorakoztak páholya előtt. Most a felségek helyet foglalnak, hogy végignézzék Anglia történelmének legnagyobb mérkőzését! Ezeket a szavakat: „Anglia történelmének legnagyobb mérkőzése” – szedjék vastag betűvel, külön sorba mint alcímet. Megvan? Tovább diktálok. A sorsolás a Huddersfieldnek kedvez, és széllel hátukban fognak játszani. Hallatlan feszültség és néma csend uralkodik a pályán.

M. Surrey a sípjába fúj. Tizenhét óra huszonegy perc és

tizenhat másodperc az idő. A Csupaláb középcsatár a jobbösszekötőhöz juttatta a labdát. Charcot megtámadja. Az összekötő átadja a labdát a jobbszélsőnek. A Huddersfield támadósora közben előrefut Csupaláb csatárai között. Charcot most utoléri a szélsőt, és megszerzi a labdát. Halló, nem, nem, törölje ezt. A fene tudja, hogyan csinálta ez a fickó, de megtartotta a labdát. Tovább diktálok. Barring és Winnipeld Charcot segítségére siet. Lövés, a labda az egész pályát keresztezve a balszélsőhöz repül. Ragyogó összjáték jobbhátvédünk és fedezetsorunk között! Eszeveszett iramú száguldás a bal oldalvonal mentén. Ki lesz a gyorsabb? A piros-fehérek kis termetű szélsője elérte a labdát. Előre, Warsey! Már késő. Középre adás. Túl magas. A labda gyomormagasságban repül. A balösszekötő és a középcsatár elvétik. A balhátvéd Gorringer felemeli a lábát. Honnan bukkant elő egyszerre a jobbfedezet? Visszaadja a labdát a balösszekötőnek. Warsey! A fene egye meg, átjátsozták. Az istenfáját! Puff neki! Fúj. Engedje meg, hogy köpjek egyet. Mit kérdez? Persze hogy már a hálóban van. A teremtésit, micsoda bomba volt!

A közönség? Hallgat. De most tapsolni kezd. Igen, olyan volt, mint a villámcsapás... Hogy meddig tartott? Kezdestől pontosan hatvanhét másodpercig. Írja oda: a balösszekötő rettenetes bombája, amilyent mi angol pályán évtizedek óta nem láttunk. Mielőtt Clark felemelte volna a kezét, a labda már a hálóban ficáncolt.

Cormick izgalmasában alig bírta ki odafent a tetőn. Legalább fel kellett állnia, és a széket ide-oda tologatni. Azután megint diktálni kezdett, és a Huddersfield támadásait ecsetelte. Lelkendezett, milyen gyönyörű honfitársainak összjátéka. De minden pillanatban meg kellett kérnie Atkinsont, a gyorsíró, húzza ki a cikkből a káromkodásokat, amelyekkel a Csupaláb-csapat nagyszerű elhárítóakcióit kísérte. Egyszerre azonban olyan mélyen elhallgatott, hogy Atkinson nyugtalanul rászólt, mi történt tulajdonképpen. Cormick teljesen letörten közölte,

hogy Anglia éppen most kapta a második gólt.

– Nincs mit tenni, Atkinson, meg kell állapítanom, hogy a csehek fölényben vannak. Írják az üvegtáblára, hogy fiaink hangulata kitűnő, és holtbiztosan kiegyenlítenek, különben a nép megostromolja a szerkesztőséget, és mindent összetör. Halló, a negyvenharmadik perc. Kezdet után balszárnyunk rögtön támadásba lendül, de az ellenfél védelme szilárdan áll a lábán. A mezőny közepén izgalmas harc alakult ki. Mindkét csapat hátvédei hatalmas rúgásokkal továbbítják a labdát az ellenfél térfelére. Charcot cselez, előreadja a labdát. Winnipeld ráfut, egyedül van – most, most –, ó, a fene egye meg! Fölé ment. Ez aztán a balszerencse! Kirúgás után a jobbszélső kapta a labdát – vége az első félidőnek. Az eredmény 0:2, tehát vesztesre állunk, de játékosaink frissek, és a második félidőben ismert félelmetes hajrájukkal biztosan rákapcsolnak.

A nézők olyanok, mintha fejbe vágták volna őket, de megcsodálják ellenfelünk tökéletes játékát. Becsületszavamra, nem szégyen ilyen erős ellenféltől kikapni! Ófelségén is látható az izgalom. A Huddersfield elnöke megmagyarázza a királynak a vereség okait. Allenby elnök távozik. Most ismét visszatér egy különös öreggel. Allenby bemutatja az öreget öfelségének. Ügy látszik, a Csupalábak édesapja. Odaugrok, hogy megtudjam, mit csevegtek egymással. Pihenje hát ki magát, Atkinson, a második félidő kezdetére megint itt vagyok. Jegyezze fel, kérem, hogy a király szívélyesen kezét rázott az öreg Csupalábbal.

Cormick ledobta a fejhallgatókat, átsietett a tetőn, lekúszott a kis létrán, és eltűnt a tömegben, amely a lelátókon nagy izgalommal tárgyalt az eseményeket.

ÖTÖDIK FEJEZET

amelyben a csodacsapat egy királyi tartalékkal, Csupaláb
Csaba pedig egy királyi pipával gazdagodik

A beszélgetést, amit az öreg Csupaláb Anglia királyával azon az emlékezetes napon folytatott, amelyen fia a Huddersfield F. C-t 4:0-ra elpáholták, sem a New Sporting Life-ban, sem máshol nem hozták nyilvánosságra. Az újságok csak azt a rövid kivonatot közölték, amelyet a Huddersfield elnökségétől kaptak. S hogy mi erről az emlékezetes beszélgetésről ennél sokkal többet tudunk, ezt kizárólag honfitársunknak, Maceska szűcsnek köszönhetjük, aki Londonban a csapat tolmácsa volt.

Maceska Vince úr igén buzgó sportember volt. Igaz ugyan, hogy soha nem rúgott labdába, és sem mint futó, sem mint ugró nem tevékenykedett, de mindezt csak azért nem, mert ebben testi mivolta némileg akadályozta. Ugyanis Maceska úr élősúlyban százharminc kilót nyomott. A görög-római birkózásnak és a súlyemelésnek sem volt híve, nem kísérletezett sem úszással, sem evezéssel; az egyetlen sport, amelyet odaadással gyakorolt, a kötélhúzás volt. Viszont ebben a sportágban a híres „utolsó ember” szerepét töltötte be. Ha a kötelet hatalmas pocakjára fonta, és rövid lábával a földre ásta magát, hogy potroha majdnem a talajt érintette, akkor az ellenfél csapatának minden erejét latba kellett vetnie, hogy csak magát ezt a dacos húshegyet akár egy pirinyót is sikerüljön helyéből kimozdítani. Társainak ereje így szabadon érvényesült, s ez mindenkor biztosította csapata győzelmét. Így történt, hogy nyolc évig a kötélhúzó-bajnokságot a londoni cseh szűcsök csapatától senki el nem vitatta, és még a londoni rendőrség Medve-együttese sem tudta azt a kötelet megmozgatni, amelynek végén Maceska Vince úr elefántteste függött. Később Maceska úr ezt a testedzést is elhanyagolta, viszont annál inkább szorgoskodott a sportegyesületek

berkeiben. A kerületben, ahol lakott, nem akadt egyetlenegy klub, ahol elnök, elnökhelyettes, jegyző vagy pénztáros ne lett volna. Hányszor megtörtént, hogy mint az egyik egyesület ügyvezetője és a másik elnöke, saját magát hívta ki küzdelemre. El kell ismerni, hogy ilyen esetekben ritka udvariasságról és választékos jó modorról tett tanúságot. És ha más egyesületek levelezésében elő is fordultak udvariatlan kifejezések, harapós, gúnyos és mérges kifakadások, azokat a levelezéseket, amelyeket az egyik klub Maceska Vincéje a másik klub Maceska Vincéjéhez intézett, mint az úriemberekhez méltó, előkelő hanghordozás példáját, bármilyen levelezési mintakönyvben kinyomtathatták volna. Ezek a levelek egytől egyig költői szárnyalással hangsúlyozták és méltatták a címzett kiváló érdemeit.

Ez a nagyszerű tisztségviselő természetesen értesült a Csupaláb-csodacsapat küszöbönálló érkezéséről. Maceska Vince úr költséget és fáradságot nem kímélve, Doverbe utazott honfitársai elé. És mint a csapat nélkülözhetetlen tolmácsa, útimmersallja, vezetője és védnöke, hivatalos volt az előkelő londoni társaság minden fogadására, még két évvel Csupalábék elutazása után is.

Ettől a híres embertől értesültünk az érdekes beszélgetés részleteiről, amelyet őfelsége az angol király az öreg Csupalábbal folytatott. Az első szavak jelentéktelen félreértést okoztak.

Őfelsége ugyanis kegyeskedett megkérdezni az öreg Csupalábat: „How do you do” – ami tudvalevőleg azt jelenti: hogy s mint?

De az öreg Csupaláb nem várta be, amíg Maceska tolmács lefordítja a kérdést, hanem mindjárt rávágta:

– Bizony, haj, tyutyutyú, király úr őfelsége, lesz itt mulatság!

Itt azonban már közbelépett Maceska úr, és megmagyarázta:

– Őfelsége nem azt akarja tudni, hogy lesz-e mulatság,

hanem az ön egészségi állapota felől érdeklődik.ű

– Ó, jóságos teremtőm, király úr öfelsége, már hogyan mehet a sora a magamfajta nyomorult parasztnak? Ha a fiaim nem lennének, igencsak 0:0-ra állnék, és ha egyszer egy-egy gól ki is sikeredne, arról is rendre kiderülne, hogy lesállás volt.

Maceska úr a bokájáig elpirult, törülgette verejtékező homlokát, és azon töprengett, hogyan fordítsa le a királynak illő és finom csomagolásban ezeket a szavakat. De az udvar jelenléte úgy megzavarta, hogy semmi nem jutott eszébe. Így hát szó szerint eladagolta angolul, amit Csupaláb mondott. A király mosolygott, és így szólt:

– És hogy van Csupalábné asszony? ő is részt vesz a portyán?

– Attól óvjon az isten, király úr! Az igazi labdarúgás nem olyan, mint az állami kormányzás, hogy a nők belebeszélhetnek. Már engedjen meg, király úr öfelsége, de a valódi, minőségi futballhoz sokkal több fíffika kellek, mint az állami kormányzáshoz.

– Szóval, kedves Csupaláb, ön nyilván nem sokra becsüli a királyokat?

– Szó sincs róla, király úr, öfelsége! Az egek ura sokféle ipart adott az embernek, és mért ne akadna a királyi mesterségen levők között is tisztességes ember? Eszem ágában sincs bárkit is megsérteni. De az állami kormányzás, az olyan ipar, hogy nekem nem kellene semmi pénzért. Hadd mondjak el egy történetet: az én boldogult dédapám Plzeňben szolgált, és ő mesélte nekem, hogy ott a régi időkben mindenkinek joga volt sert főzni. Ez a jog a házhoz tartozott, és akkor is megmaradt, ha a ház urai serfőzdét építettek, és otthon nem főztek sert. Előfordult, hogy a házat lebontották, és az egész épületből csak a kapu maradt meg. De a kapu tulajdonosának a mai napig is joga van sert főzni. Egész életében nem tudja megkülönböztetni a komlót a malátától, de megvan a joga, és pénzt kereshet vele, csupáncsak azért, mert valamilyen kaput örökölt. A királyokkal sincs legtöbbször másként. Mások főzik

a sert, de a jog az övék, Ők szedik be a pénzt, mivel valamikor és valahol valamilyen kaput örököltek.

– Nemde, kedves Csupaláb, ön megveti a királyokat?

– Szó sincs róla, király úr őfelsége! Amilyen vermet és magának a nép, olyanba esik bele. Vannak kancák, amelyek akkor a legboldogabbak, ha nincs rajtuk szerszám, mások meg egy lépést sem tudnak tenni, ha nincs rajtuk szemellenző. De ennek is, annak is húzni kell az igát. Ez alól nincs kivétel. Én csupán azt állítom, hogy a labdarúgás nehezebb munka, mint az állami kormányzás. Gondolja csak meg, király úr, mi lenne akkor, ha Ön az ellenfél kapuja előtt állana, a szélső odatárolna ön elé egy mesebeli lapos labdát. Itt áll a király úr, itt van a labda, és itt a kapu. És ekkor önnek előbb össze kéne hívnia a minisztertanácsot, azzal kifundálni és eldönteni, hogy csőrrel vagy külsővel lőjön-e, és hogy a jobb felső sarokba vagy a bal alsóba küldj e-e a bombát. Atyaúristen, jól néznénk ki!

Miután Maceska úr mindezt többé vagy kevésbé pontosan lefordította, őfelsége nem bírta tovább visszatartani a nevetését.

– Maga, Csupaláb úr, agyafúrt egy fickó – mondta végül (legalábbis Maceska úr így fordította le a király szavait) –, szívesen megtenném udvari tanácsosomnak.ú

– Ami késik, nem múlik, király úr – nevetett az öreg Csupaláb. – Ha őfelsége egyszer valamiképpen zsákutcába jutna, látogasson el bízvást hozzám Alsókukutyinba, majd kifundálom a módját, hogy kievickéljen a bajból.

– Tréfa nélkül mondom, Csupaláb úr, hogy szívesen elbeszélgetek a magafajta emberekkel, akik ilyen józanul ítélik meg a világot.

– Úgy is van, király úr – helyeselt Csupaláb.

– Nem kis gondok nyomnak bennünket a magunk magas hivatalában. Hányszor gondoltam például, ha egy ilyen mérközést, mint a mai, végignéztem: miért nem nyilvánítják hivatalosan a labdarúgást az egészséges testi és szellemi erő legmértvadóbb megnyilvánulásának? Annyi önuralmat,

ötletességet, okosságot, bajtársi szellemet és önfeláldozást követel, röviden: annyi egyéni teljesítményt a köz javára, hogy valamennyi sport közül legjobban tükrözi vissza a sokoldalúan fejlett egészséges életet. Hatalmas hadseregek felfegyverzése helyett miért nem nevel minden nép kiváló labdarúgó-csapatot? Ha olyan nézeteltérések merülnének fel, amelyeket békés úton nem lehet elintézni, akkor hadseregek helyett állítson ki mindegyik fél tizenegy embert, és így döntse el a vitás ügyeket.

– Ha ez így lenne, akkor mi nagyhatalommá lépnénk elő – helyeselt örömmel az öreg Csupaláb.

– Nos, Csupaláb úr, nem lenne ez sokkal helyesebb?

– Király úr őfelsége, nem lennénk-e mi, Csupalábak, kitűnő szövetségesek?

– Gondolja csak meg, mi lenne az eredmény, ha ön a fiaival a haza védelmére állana ki a pályára?

– Király úr őfelsége, alázatosan jelentem, 132:0. És még talán ennél is jobb, az átkozott kutya mindenségit!

– Na látja, kedves Csupaláb, maga született hadügyminiszter!

– Csak ameddig labdával lőnek. De ha mással – isten őrizz! Akkor már inkább maradok káplár a Csupaláb tizenegynél.

– Hm... Mondja csak, Csupaláb úr, egyedül nevelte a fiait?

– Egyedül, egészen egyedül, király úr őfelsége! Ha a fickók valamelyes eredményt érnek el manapság, akkor bizonyosan azért, mert a vér nem válik vízzé, és az alma sem esik messze a fájától.

– Ez ugyanis egy családi ügy kapcsán nagyon érdekel bennünket. Tudniillik amikor az első hírek érkeztek az önök együtteséről, és az újságok egyre újabb részleteket közöltek, egy nap mélyen elgondolkozva találunk rá a fiunkra, a, walesi hercegre. Megkérdeztük tőle, mi nyomja a szívét, és ő ezt válaszolta: „Király apám, miért nincs nekem is tíz fivérem,

hogy egy csapatot állíthatnék fel, mint a Csupaláb testvérek?” Nagyon kedveljük Wales hercegét, és szívesen teljesítenők minden óhaját. Éppen ezért felkerestük lakosztályában öfelségét a királynét, és alapos tanácskozás után arra az eredményre jutottunk, hogy e kívánságot aligha teljesíthetjük. Most azonban felötlött bennem a gondolat, hogy nem venné-e fel ön a walesi herceget a csapatába.

Az öreg Csupaláb hirtelen felkapta a fejét, és nagy komolyan szembenézett az angol királlyal.

– Király úr öfelsége, ez a Csupaláb családnak és a walesi hercegnek egyformán nagy megtiszteltetés lenne, de erről most ne beszéljünk. Egész más kérdés van itt: mit kezdenék a herceg úrral? A fiaim mai teljesítménye hosszú-hosszú munka és fáradozás eredménye. Manapság senki nem jut előbbre, aki nem végez pontos, lelkiismeretes munkát. Ez minden hivatásra áll. Becsületes munka nélkül senki meg nem élhet. Az én fiaim elvégezték ezt a munkát a labdarúgásban, és éppen ezért nyomnak most be egynéhány gólt az önök hálójába. És most tegyek ki valakit közülük a csapatból azért, hogy egy fiatalember játszadhasson egy kicsit, mert – már megbocsásson, király úr! – egy angol kaput örökölt?

– Kedves Csupaláb, nehogy azt higgye, hogy a walesi herceg valamiféle elkényeztetett anyámasszony katonája. A mi fiunk sokat sportol, és fontosnak tartanak, hogy a legjobb edzésben részesüljön.

Az öreg Csupaláb bólintott.

– Ez már más, király úr! Ha csak edzésről van szó, akkor elvállaljuk. Ebben nincsenek titkaink. De feltételeim vannak.

– Éspedig?

– Először: a testalkata alkalmas legyen a labdarúgásra. Másodszor: pontosan úgy kell élnie a családjában, mint a fiaimnak, tehát ugyanaz a munka, ugyanaz az étkezés, ugyanaz a fegyelem. Attól a pillanattól kezdve, hogy befogadjuk, ő a legfiatalabb Csupaláb, és csak akkor lesz megint herceg, ha eltávozik tőlünk. Ha ezt elfogadja, akkor –

isten neki – beállíthatom a csapatba mint tartalékot.

– Csupaláb úr, itt a kezem csapjon rá! Ezt a dolgot alaposan meghánytuk-vetettük, és feltételeit elfogadjuk.

Az öreg Csupaláb a páholy sarka felé pillantott, ahol egy izmos fiú ült. Szemügyre vette jól megtermett alakját, és baljával kivette a pipát a szájából. A walesi herceg testalkata kifogástalan, alkalmas volt a labdarúgósportra, a többit pedig rendezte a megállapodás. Így hát Csupaláb az első féldió utáni szünetben jól eltereferélt az angol királlyal, és amikor fiai győztek, az öltözőben már ott várt a walesi herceg, az új tartalék.

Este a királyi palotában ünnepi lakoma volt, és amikor a Csupaláb-csodacsapat és a tartalék elbúcsúztak, az angol király Csupaláb papának emlékül egy csodálatos pipát nyújtott át. Egy pillanatig nagy zavarban volt az Öreg, de azután, nem akarván adósa maradni az angol királynak, zsebébe nyúlt, kivette régi porcelán pipáját a zöld bojtjal és a szarvasra célzó vadásszal.

– Király úr öfelsége – m onda sajátos méltósággal –, tajtékipám nincs, de ha a király úr nem felejt el megfelelő időközökben kitisztítani, úgy szelel majd, ahogyan egyetlen más pipa sem. A legjobban a közönséges purzicsán ég benne. Megvásárolhatja bármely trafikban.

Az angol király tiszteletteljes meghajlással vette át Csupaláb pipáját, és a Brit Nemzeti Múzeumnak ajándékozta. Anglia, Skócia és Ulster labdarúgói még ma is odautaznak, megbámulni, megszagolgatni. Az öreg Csupaláb viszont csomagolt, és a csapat a walesi herceggel mint tartalék játékossl és tarsolyában az Európa-bajnoki címmel hazatért Alsókukutyinba.

HATODIK FEJEZET

amelyben a szerző kísérletet tesz az elkápráztató alsókukutyini fogadtatás leírására

A világ teremtése óta nem volt Alsókukutyin község olyan híres-nevezetes, mint akkor, amikor a Csupaláb család az Európa-bajnoksággal és a walesi herceggel hazatért világ körüli útvjáról. Valamennyi világlap térképet közölt, amelyen Csupalábék kunyhóját vastag kereszt jelölte meg. A szerkesztőségek különtudósítói előzőnlötték Kukutyint, hogy jelenthessék a sokmilliónyi olvasónak, miként él a jövendő angol király az isten háta mögötti cseh falucskában. De akármilyen nagy is volt a civilizált világ érdeklődése, Alsókukutyin lakosainak az új polgártárs iránti kíváncsisága még ezt is fölülmulta. Az újságokból értesültek, hogy ki érkezik hozzájuk, és a két kocsmában naponta izgatott vita folyt, hogy s miként fogadják a herceg urat.

De a legnagyobb bajban az öregasszonyok voltak, akik a gyerekeknek mesélni szoktak. Ezekben a történetekben csak úgy nyüzsögtek a hercegek és a hercegekisasszonyok, most hát a gyerekek az öregasszonyokat nyaggatták felvilágosításért, milyen is lesz tulajdonképpen ez az angol herceg. Vajon az ő ruháját is tiszta aranyból szőtték-e, aztán aranyhintón érkezik-e, vagy aranypatkójú fehér lovon lovagol-e a községbe? Minderre nagy ügyel-bajjal talán még válaszolni lehetett volna, de mit mondjanak szegény öreganyák arra, hogy lesz-e csillag a királyfi homlokán és gyémántmarkolatú szablya az oldalán, és hogy vajon megölte-e már a hétfejű sárkányt, vagy csak most indul világgá ilyen hőstettek véghezvitelére? Alsókukutyin öregasszonyai igen elszontyolodtak, hogy így kutyaszorítóba kerültek. A szegény anyókák sohase láttak igazi herceget, és most, íme, egy héten belül megjelenik egy valóságos húsból-vérből, sőt királyi vérből való herceg, és

valamennyi tündérmeséjüket elhalványítja. Érthető, hogy a nagymamák nagy pácban voltak, míg végül a legravaszabb kitűnő megoldást talált.

– Gyerekek – szólta, amikor legközelebb nemcsak a kicsinyek, hanem a felnőttek is faggatni kezdték –, sohasem kérdeztétek tőlem, hogy a mesék királyfiái és királylányai melyik országból származnak. Tudjátok hát meg, hogy valamennyien Tramtária csodaországba valók, ami kilenc hegyen és kilenc tengeren túl terül el. Tramtáriában minden, de minden pontosan olyan, ahogy én nektek elmondtam. A királyfiak aranyruhában parádéznak, a királylányoknak aranycsillag ragyog a hajában, a királynék aranyrokkán fonják a kendert, a királyok pedig megosztják országukat leányuk férjével. Ott az állatok segítenek, és tanácsot adnak gazdáiknak, s az ostoba Jankó megüti a főnyereményt. A hegyekben sárkányok garázdálkodnak, a városok utcái fekete vagy veres posztóval vannak bevonva, és az erdő sűrűjében az élet vize csörgedezik, a szomszédságában pedig halált hozó forrás fakad. Messze, felmérhetetlenül messze terül el Tramtária gyönyörűséges országa, olyan messze, hogy még senki se tudott eljutni oda. Semmiféle hajó nem tud ott kikötni, se repülőgép odaszállni, csak azok a gyerekek, akik soha nem voltak rosszak, érkeznek el Tramtáriába, amikor elalszanak, és

védangyaluk átviszi őket a kilenc tengeren. Akkor aztán megpillanthatják valamennyi csodát, mindazt, amiről szóltam nektek. De ha visszaérkeznek, bizony elfelejtik, hol voltak, s mit láttak, és csak sok-sok év múltán jut újra az eszükbe, amikor már olyan öregek lesznek, mint én. És akkor elmesélnék mindent a kisfiúknak és kisleányoknak, így hát csak a gyerekek és mi, öregek, tudunk Tramtáriáról, a csodálatos, boldog országról. A többi ember csupán a közönséges világot ismeri, ahol a királyok és a királyfiak majdnem kihaltak, és aranyruhája senkinek sincs, hiszen az emberek nehezen élnek, maguknak kell segíteni magukon, nem siet segítségükre jó tanácsával a mesebeli hangya. Ebben a világban az ostoba Jankónak nem hull a sok pénz az ölébe, ravasznak, körmönfontnak kell lennie, hogy valahogy átvergődjön az életen. Ilyen hétköznapi ország Anglia is. Hogy hány hegy mögött fekszik, nem árulom el nektek, de a tanító úr azt mondta, hogy közötté és közöttünk csupán egyetlenegy tenger terpeszkedik. Ebben az országban az emberek pontosan úgy élnek, és olyanok, mint nálunk, s még a királyfi se nagyon különbözik a mi bírónk Jánosától, aki Prágában tanulja a doktorságot.

Ezekkel a szavakkal mentette meg az öreg Navratil néni a mesék becsületét, de a gyerekek nem nagyon hittek neki. Egyre csak kitarítottak a mellett, hogy az angol királyfi valahogy mégiscsak más, mint egy közönséges diák. Így aztán szombaton otthagytak csapat-papot, játékot és ebédet, s kivonultak a városka pályaudvarára, a csodacsapat fogadására.

Ezren és ezren gyűltek össze. Távoli községekből is elzarándokoltak, legalábbis báméskodni és megtapasztalni, milyen az az angol királyfi és az az ördögös fickó, az alsókukutyini paraszt, aki úgy kanyarította a dolgát, hogy maga az angol király is szóba állt vele.

Az állomáson és az előtte levő térségen nagy sokaság tolongott, s a vörös berkenyefák ágain szorosan egymás mellett ültek a fiúk. És amikor a vonat befutott, már messziről

megpillantották az öreg Csupalábat, amint a kocsi legalsó lépcsőjén állt, és nagy nyugalommal szívta a királyi pipát.

Ebben a pillanatban a tűzoltó-zenekar rázendített a nemzeti himnuszra, Csupaláb néni pedig hangos bőgésre fakadt. A többi öregasszony ugyancsak sírni kezdett. A községi rendőr elsütötte a mozsárágyút, a fiúk „éljen”-t és „hurrá”-t kiáltottak – minek szaporítsam a szót, még a pünkösdi körmenetnél is nagyobb ünnepség kerekedett. Az öreg Csupaláb jókedvűen nevetgélt, míg a vonat meg nem állt, báránybőr sipkáját lobogtatta. Akkor aztán kiszállt, és a sírdogáló Csupaláb néni elé állt:

– A kutyafáját, anyjuk, úgy bőgsz, mintha temetésen lennél!

Csupalábné asszony felzokogott, s olyan lendülettel borult a férje nyakába, hogy az majdnem kiejtette szájából a királyi pipát. E pillanatban a fiúk is kiugrottak a kocsiból. Kettesével cipeltek egy-egy hatalmas bőröndöt, csak Jancsi, aki elsőnek szállt ki, vitt egyedül egy óriási koffert. Végül még egy fiú ugrott ki a kocsiból. Utazósapka volt a fején és bőrönd a kezében. Az alsó-kukutyini gyerekek eltátották a szájukat, és az „éljen” kiáltások egyszerűen befagytak.

Ez a tizenkettedik volt az angol királyfi – kofferrel, sportsapkával, az utazástól maszatosan. Navratil mamának valóban igaza volt: arany királyfiak ma már csak Tramtáriában találhatók.

A gyerekek hamarosan vetélkedni kezdtek a nagy kitüntetésért, hogy ki cipelhesse a Csupalábak bőröndjeit. Leginkább akörül tört ki a harc, hogy a herceg úrnál érje őket a megtiszteltetés. De az öreg Csupaláb elkergette a gyerekeket. A Csupaláb-csapat fiai mindaddig mindent egyedül végeztek, így hát most sem engedték magukat kiszolgálni. A kölyköknek meg kellett elégedniük azzal, hogy nagy kört alakítottak hőseik körül, és legfeljebb a ruhájukat tapogathatták meg. A Csupaláb fiúk pedig diadalmenetben egyedül cipelték a bőröndöket, és ugyanazt tette az angol királyfi is.

– Mindennek megvan az oka és foka – magyarázta később az öreg Csupaláb a kocsmában. – Az angol felség tanoncnak adta hozzám a fiát, és soha még ebben a kerek világban nem láttam, hogy egy inast kiszolgáljanak. Ha vándorútra kelt, egyedül kell hordania a cók-mókját. Az a legjobb király, akinek a legkevesebb szolgája van.

HETEDIK FEJEZET

amely különleges királyi trónbeszéddel záródik

Alsókukutyin lakói hamarosan megszokták a felséges ifjú és az udvarlására odasereglő nagyszámú kíváncsi idegen jelenlétét. A Csupaláb fiúk szigorú, változatosság nélküli, szabályos életében kevés helye volt a parádénak és az előkelősdinek. A walesi herceg élete semmiben sem különbözött a többiekétől, nem élvezett semmi könnyítést, nem kivételeztek vele, de nem is bántották. Az öreg Csupaláb mindjárt az első napon alaposan szemügyre vette, megvizsgálta izomzatát, tüdejét és szívét, s amikor látta, hogy a herceg rövid és hosszú távon egyaránt úgy fut, mint a nyúl, elégedetten vállára veregetett, és megkezdte edzését. Tavasztól őszig a királyfi a csapattal vagy a pályán volt, vagy az erdőben menetelt. Télen egy keveset korcsolyáztak vagy ródliztak, a többi idő alatt a pajtában tornáztak. Egy hónap alatt a herceg megtanult annyit csehül, hogy a fiúkkal jól megértették egymást. Nem volt tehát csodálatos, hogy jókedv verte fel a házat, hiszen a tizenkét, egészségtől, erőtől és fiatalságtól duzzadó ifjú mindig kész volt mindenféle csínytevésre. A legnagyobb kópé, ha a napi edzés befejeződött, maga az öreg Csupaláb volt. Az edzéseknél azonban nem ismert tréfát, könnyítéseket vagy pihenőket. Nagyon is meggyötörte a társaságot. Kezdetben a hercegnek szinte állandóan szörnyű izomlása volt: De az apja igazat mondott, amikor biztosította az öreg Csupalábat, hogy a fia nem valami nyimnyám legény. Kiállta a nehezét, és egy fél év alatt olyan sokat fejlődött, hogy meg se lehetett különböztetni a valódi Csupalábaktól. A mellkasa boltozatos lett, mint egy harang, a feje rátarti-egyenesen ült a nyakán, a karjai kemények, mint a vas, a lába ruganyos, és ízületeiben hajlékony, az egész test fűrge, s mindenkor

ugrásra kész, mint a fiatal párducé; de erős is, mint a bikáé. Nem csoda hát, hogy az angol lapok a herceg nagyméretű arcképei mellett részletes cikkeket is közöltek, melyekben köszönetüket és elismerésüket fejezték ki az öreg Csupalábnak a példás nevelésért.

Nagy feltűnést keltett, amikor csapatának ez a kéréssel kergetlen cerberusa az egyik fontos mérkőzésen az angol tartalékot is szerepeltette.

A hercegnek e szerepléséről az egész világsajtó cikkezett, és Csupaláb papa csapatának olyan reklámot csapott, amelyről valóban soha nem álmodhatott, özlöttek is az oktatók, edzők és másfajta szakemberek a világ minden részéből. Meg akarták lesni, hogyan készíti elő játékosait a mérkőzésre. Sok mindent megtanultak az öregtől, de a legfontosabbat, ami éppen a Csupalábok titka volt, nem bírták megérteni. Az a sajátos szellemi és lelki magatartás, a feltétlen és önzetlen áldozatkészség, amellyel egyik a másikat segítette, az igazi testvériség, amiről az öreg ugyan soha egyetlen előadást sem tartott, de amit tudatosan ápolott bennük, s ami mindenekelőtt győzelemre vitte őket, az titok maradt a kíváncsiak előtt.

Hírük, dicsőségük újból és újból bejárta a világot, és a királyi tartalék velük volt mindenütt, hogy szükség esetén beugorják. Így élt két évig, teljesen összeforrv a csapattal, míg végül visszahívták Angliába, hogy folytassa tanulmányait. Vértől szívvel, majdnem sírva vett búcsút. Nem bírta elfelejteni Csupalábékat, és ha egy lehetősége volt, szerepelt a csapatban. Egyébként rendszeresen edzett a Huddersfielddel, és Anglia legnépszerűbb csatára lett. Nem tudott elszakadni a sportélettől, és amikor elérkezett a pillanat, amikor át kellett vennie az uralkodást, szó szerinti értelemben a pályáról ültették a trónra. Nem volt könnyű neki elhagyni klubtársait, és lemondani a zöld gyep mozgalmas életéről.

Mint új királynak, első feladata a trónbeszéd felolvasása volt. A minisztertanács egész éjszaka ülésezett, hogy megszöve-

gezze az új uralkodó első nyilatkozatát. Minden politikai szempontra tekintettel kellett lenni, és a miniszterek vért izzadtak, amíg mindent összeírtak, és megfelelő diplomatikus simaságú kifejezéseket találtak. Amikor reggel a miniszterelnök megjelent az ifjú királynál, hogy legmélyebb hódolattal átnyújtsa a megnyitó trónbeszéd szövegét, a felséges úr mindjárt az első mondatnál félbeszakította:

– Köszönöm önnek, kedves miniszterelnököm, de én már magam megszővegeztem a trónbeszédemet. Lehet, hogy nem egészen kiegyensúlyozott diplomáciai okmány, de áthatja az igazi angol szellem!

Zsebéből kihúzta a noteszét, és olvasni kezdte:

Népemhez!

Amikor most rárajtolunk, hogy politikai kezdőrúgásunkat ünnepélyesen megtegyük, emlékeztetni óhajtjuk népeinket a játékszabályokra, amelyeket betartani kívánunk. Anglia dicső hagyománya, hogy a leszállásba kerüléstől mindenkor óvakodott. Hűek akarunk maradni őseink eme tiszteletre méltó tradíciójához, és megfogadjuk, hogy sohase jutunk lesre, és hogy színeinket férfiasan és becsületesen megvédjük, s minden veszélyt a partvonalon túlra vagy legfeljebb szögletre hárítunk. Fo-, gadjuk, hogy a játékban minden szabálytalanságtól tartózkodunk, és hogy népünket a fegyveres tizenegyes veszélyébe sohasem sodorjuk.

*Iparkodni fogunk a játékot a belső hármásra összpontosítani, s ebben a pénzügyeket mint legjobb középccsátárt, a kereskedelmet és ipart mint Anglia legjobb összekötőit óhajtjuk szerepeltetni. Gondoskodni kívánunk arról, hogy a nép minden rétege mindenkor kivegye részét a legpontosabb összjátékból, és ezért előnyben részesítjük a rövid és lapos adogatást „kick and rush”** kalandos rendszerével szemben, örködni akarunk afőlött, hogy a*

* Üss és rohanj.

*fejjátékot semmiképpen se hanyagolják el, és reméljük, hogy amikor az idő elkövetkezik, és bennünket az égi bíró a játékidő végén lefűtyül, Anglia összgóleredménye igen magas lesz, s mindenki elismeri majd, hogy mindig sportszerűen játszottunk. Amihez isten segítségét kérjük!
Hip-hip-hurrá! Hip-hip-hurrá! Hip-hip-hurrá!*

NYOLCADIK FEJEZET

amely részben Amerikában, részben a mesék birodalmában,
sőt a mennyek országában is játszódik

Alsókukutyinban Navratil nagyanyónak sikerült a régi mesék becsületét megmenteni, de a nagy pocsolyán túl, Amerikában, hajítófát sem ért a régi regék hírneve. Ott a legkisebb tökmagok se rajongtak már a boldog királyfiakért és a boldogtalan királykisasszonyokért vagy fordítva, és ha valamilyen jámbor néni mesélni kezdett nekik, hogy „hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy szegény fiú ...”, akkor azonnal belekotnyeleskedtek, és azt akarták tudni, hogy melyik klubnak volt a tagja, így hát az amerikai nagypapáknak és nagymamáknak, akik még nem szokták meg a modern idöket, határozott balszerencsájük volt unokáikkal. Történeteik egyszerűen nem feleltek meg a mindkét nembeli kölykök ízlésének.

Míg aztán az egyik öreg csalafintaságot nem eszelt ki. Oregon államban élt egy cseh család, amely negyedszázada vándorolt ki, és magával hozta a nagyapót is. Ez a ravasz apóka nagyszerűen értett a gyerekek nyelvén. Mindig szemfülesen figyelt, ha a gyerekek játszottak, és kihallgatta, hogy egymás között egyre csak valamiféle Csupaláb-csodacsapatról beszélnek. Ez időben ugyanis a Csupalábak híre már annyira elterjedt, hogy a földgolyóbis másik felén a Csupaláb fiúkat mondai hősök dicsfénye övezte. Az oregoni nagypapa így gondolkozott magában:

„Várjatok csak, gyerekek, majd mesélek valami nektek valót!”

És amikor elalvás előtt odajöttek hozzá, hogy meséljen nekik, mosolygott, és minden köntörfalazás nélkül rákezdt:

– A Csupaláb Tizenegyről hallottatok már, ugye? Na, szép! És a nagyapjuk történetéről a sípval? Arról semmit se tudtok? De hiszen azt már a verebek is csiripelik! No, hát

hallgassatok ide.

... A mostani Csupaláb család nagyapja – nyugodjék békében – fiatalkorában ágrólszakadt, szegény fiú volt, és a szülei még azt a vityillót se mondhatták a magukénak, amelyben a most olyan híres Csupalábak születtek. Szegények voltak, nem is, mint a templom, de mint a templomrom egerei, amelyek végső szükségükben még egy gyertyacsonkot sem tudnak vacsorára elfogyasztani. És amikor az ő Jancsi fiuk – ugyanúgy hívták, mint az unokáját, a kapust – látta, hogy odahaza minden délben levegőlevest főznek és reménysültet sütnek, apja elé állt, és így szólt:

– Apám, én nekivágok a világnak. Ti majd csak valahogy elvergődtek, nekem itt nincs semmi munkám, nem akarok a terhetekre lenni. Talán akad valahol a földkerekségén nekem való mesterség, és ha egyszer visszatérek, még tán valami megtakarított pénzecske is csörög majd a zsebemben.

Ez értelmes beszéd volt, és az apa nem mondhatta, hogy „nem”. A mama ugyan sírva fakadt, de hát melyik anya nem ejt könnyet, ha a fia búcsút vesz tőle? Leszelt egy fél cipót, kevéske vaját kent rá, amit titokban és hirtelenében a szatócstól hitelbe vásárolt, s Jancsi máris útnak indult. Édesanyja háromszor keresztet vetett rá, két oldalról megcsókolta. Gondolhatjátok, hogy Jancsit ennyi útravaló nem roskasztotta össze. Útnak indult. Vágott egy mogyoróvesszőt, s ha nagyon magányosan érezte magát, friss dalocskát füttyörészett, és egymás után hagyta maga mögött a kilométerköveket. Dombokon és hegyeken át vezette az útja, míg végül egy őserdőbe érkezett, amelyből sehogy sem tudott kijutni. Már ráesteledett, és még mindig ebben az átkozott erdőben bolyongott. Közben pedig úgy megéhezett, hogy a gyomra korgott, de annyira, hogy akár száz méterre is meghallották volna. Amikor aztán feladott minden reményt, hogy valamilyen faluba érjen, leült az út szélére egy fa alá, tarisznyájából kivette a kenyerét, felkattintotta a bicskáját, és falatozni kezdett. Ekkor hirtelen, honnan, honnan nem, egy

öregember került eléje, és megszólította:

– Látom, nagyon éhes vagy, de én még éhesebb vagyok!
Adj egy harapást, Jancsi!

Jancsi csodálkozott, honnan bukkant elő az aggastyán, de amikor látta, hogy milyen szegény és sovány, odanyújtotta a kenyeret meg a bicskát, s azt mondta:

– Vágjon le egy darabot, öregapó, vajjal könnyebben csúszik le a torkán.

Az öreg vette a kenyeret, levágott egy falásnyit, és bekebelezte.

– Hová tartsz, Jancsi? – kérdezte aztán.

– Nem tudom, hova vezet ez az út, munkát keresek, de egyelőre ebből az erdőből szeretnék kikecmeregni.

– Ma aligha kerülsz ki belőle, már sötét van, és ez az erdő irdatlan nagy. A legokosabb, ha itt töltöd az éjszakát.

– És maga mit csinál, apóka?

– Lefekszem melléd – ha nincs ellenedre.

– Mért lenne, várjon csak, összekaparok egy kis száraz lombot, hogy ne legyen olyan kemény a derékalkjunk.

Jancsi felállt, gyűjtött egy halom száraz lombot, és elkészítette az öreg fekhelyét. Aztán kinyújtózkodtak és elaludtak. Éjfél tájt felébredt ám az öreg, fogvacogva:

– Jaj, jaj, brr... brr ..., úgy fázom!

Jancsi felnyitotta a szemét.

– Itt a kabátom, apóka, az mégis ad egy kis meleget.

– Köszönöm neked ..., Jancsi, igen ... igen ... Ez jó meleg ... Máris átmelegített!

Az aggastyán újból elaludt, de most Jancsin volt a sor, az ő fogai vacogtak. Ám egy szót sem szólt, hanem csak még mélyebbre ásta magát az avarba. Mikor aztán a nap felkelt, futott néhány kört, hogy felmelegedjék.

Az öreg álomszuszék volt, és Jancsinak maradt elég ideje ahhoz, hogy szedret és szamócát szedjen, amivel aztán megkínálta az öreget. Nem volt éppen bőséges reggeli, de a szükségben a legsoványabb falat is pecsenye. Utána felkeltek

és elindultak. Egy óra múlva keresztúthoz értek.

– Jancsi – mondta az öreg –, itt elválnak útjaink. Te balra térsz, és hamarosan beérsz egy városba, én meg jobbra megyek. És amiért így gondomat viselted, kenyered, fekhelyed és kabátod velem megosztottad, neked adom ezt a sípot. Becsüld meg, még sok szerencsét hoz majd.

Azzal egy kis sípot nyomott Jancsi kezébe. A fiú ezt gondolta:

„Micsoda szerencsét hozhat egy síp?”

De nem akarta megbántani az öreget, zsebre dugta hát az ajándékot, és elváltak egymástól. Alig tett néhány lépést, szemügyre akarta venni a sípot, mivelhogy meglepően nehéznek találta. Kivette a zsebéből, és tátva maradt a szája: színtiszta aranyból volt! Túlságosan bőkezű ajándék egy darabka vajjas kenyérért! Jancsi megfordult, néhány ugrással az útkereszteződésnél termett, és a másik úton az öreg után vetette magát. Noha alig távolodhatott el húslépcsnyinél messzebbre, már nyomát sem lehetett látni. Jancsi kiáltott, de csak a visszhang felelt. Az öreg ugyanolyan hirtelen tűnt el, ahogyan tegnap felbukkant.

Jancsi igen furcsállta mindazt, ami történt vele, de visszatért az útjára, és tovább-bandukolt. Egy óra múlva kiért az erdőből. Széles völgy tárult eléje, közepén egy város feküdt. Az utcák tele emberekkel és szekerekkel, de az erdő felé eső részen, ahol Jancsi állott, úgyszólván egy lélek sem járt. Az erdő és a város között, a fele úton, néhány ember álldogált, és Jancsi látta, hogy az ott bizony nem más, mint egy futballpálya.

Megemberelte magát, odament, és hallotta, miként bosszankodnak a játékosok, mert a játékvezető nem jött el, és nem volt senki, akinek sípja lett volna.

– Nekem van sípom – mondta Jancsi.

– Akkor légy a mi játékvezetőnk! – fordultak hozzá.

Jancsi éppen meg akarta magyarázni, hogy ő ehhez nem ért, de ebben a pillanatban a síp magától megszólalt, és a

csapatok felállottak.

„Különös” – gondolta Jancsi, de nem sokáig törhette a fejét, a síp másodszor is megszólalt, és a mérkőzés megkezdődött. Jancsi ide-oda futkosott a pályán, igyekezett senkit sem akadályozni, és senkibe bele nem ütközni. Egyébre nem kellett ügyelnie, mert a síp elvégzett mindent egyedül. Szabálytalanság, szöglet, lesállítás, gól, kezezés esetén, a félidő elején és végén magától megszólalt. Különösen éles volt a szava, ha valaki durván játszott. Akármilyen jól leplezett felvágás, gáncs vagy pláne beletalpalás történt, a síp minden alkalommal oly áthatóan fütyült, hogy a bűnös megrettenve összereszt, és meg se kísérelte a tagadást. Mindenki észrevette ezt, és az emberek így szóltak:

– Fékomadta, ez aztán a játékvezető! Semmi nem kerüli el figyelmét! Nem is néz oda, és mégis mindent lát! Ki látott már valaha is ilyen futballbíró?

Amikor a mérkőzést lefűjták, nem a kitűnően védő kapust vitték le vállukon a pályáról, ahogy ez szokás, hanem Jancsit emelték fel, és vitték diadalmenetben a városba. A mérkőzésen részt vevő csapatok elnökei banketra hívták meg, és így Jancsi, aki egész nap éhezett, annyit ihatott és ehetett, hogy ki kellett engednie a nadrágszíját.

De ezzel nem ért véget Jancsi szerencséje. A következő héten a város bajnokságáért mérkőztek, és ilyenkor mindig vég nélkül veszekedtek a játékvezető miatt. Mindegyik fél azt állította, hogy a pártatlan bíró a másik csapatnak kedvez, s a mérkőzés végén minden oldalról szidalmazták szegényt, és örülnie kellett, hogy a közönség nem páholta el. Most aztán végre akadt egy idegen, aki hiba nélkül bíraskodott. így hát a bankett után felkeresték Jancsit, és megkérték, maradjon még egy hétig, a mérkőzésig a városban.

– Hát hiszen – mondta Jancsi – itt maradhatok, de miből éljek addig?

– Ne legyen arra gondja, Csupaláb úr – mondták a küldöttek. – Kosztot és szállást kap, ezenkívül természetesen

megfelelő diétát.

Hogy mi az a „diéta”, arról persze fogalma sem volt Jancsinak, de mindjárt megértette, amikor minden este két darab aranyat nyújtottak át neki kisebb kiadásaira. De mivel Jancsinak megvolt a kosztja és szállása, és másra nem kellett költenie, mindennap felfejtett egy keveset a kabátja béléséből, és belevarrta a „diétát”.

Így múlt el a hét. A mérkőzésen aztán Jancsi oly derekasan állta meg a helyét mint játékvezető, hogy a nézők szájukat tátották. Törték a fejüket, miképp lehetséges, hogy a játékvezető alig figyel oda, s mégis egyetlen szabálytalanság sem kerüli el figyelmét. De Jancsi már tudta, hogy az öreg, akit ő annak idején istápolt, nem volt közönséges halandó, és az aranysíp varázssíp.

A síp valóban szerencsét hozott. Már a félidő után felkereste Jancsit valamilyen idegen egyesület vezetője, és meghívta egy másik városba. Másnap valamennyi újság az ő dicséretét zengte, és az egyik meghívást a másik után kapta, hogy itt vagy ott vezessen mérkőzéseket. Most már nem bizonytalankodott, ide-oda utazgatott, levezette a mérkőzéseket, és mivel jóeszű fiú volt, hamarosan rájött, mi is az a labdarúgás. Így aztán olyan játékvezető lett, amilyent még nem látott a világ. Az aranyakat már régen nem varrta be a kabátbélésébe. Új öltönyöket csináltatott rajtuk, és valóságos úr lett. Az aranysíp hűségesen és becsületesen szolgálta, mert Jancsi jelleme nem változott, ugyanaz a derék fiú maradt, mint amilyen akkor volt, amikor útnak indult hazulról.

De hivatásának gyakorlása nem volt mindig kellemes. A síp kérlelhetetlen volt, és akkor is bíraskodott, amikor nem voltak a pályán. Jancsinak meg kellett tanulnia, hogy az életben nem mindig kényelmes valami, ha nem tűrjük az igazságtalanságokat. Ez legelőször egy egyesület irodájában derült ki. Jancsi éppen pihent egy mérkőzés szünetében, és az egyik klub ügyvezetője előtte tárgyalt egy másik egyesület megbízottjával.

– Tehát megegyeztünk – mondta az egyik a másiknak. – A vasárnapi mérkőzésünkön egyikünk sem állít új játékost a csapatba.

– Rendben van – bólintott rá a másik, de ekkor: fííí! – Jancsi zsebében az arany síp éleset sípolt, mivel ez nem volt becsületes játék, hiszen a másik egyesület már új játékost szerződtetett, és mint szélsőt csapatába állította.

A tárgyalók összerezzentek, Jancsira bámulták, aki vörös lett, mint a rák.

– Csupaláb úr, ennek nem szabad megisméltódnie – mondta később a csapat ügyvezetője. – Ha már értesül is a mi belső dolgainkról, ne figyelmeztessen másokat a fogásainkra.

– Bocsánatot kérek – mondta Jancsi –, nem is értem, hogyan történt. Ezután vigyázni fogok.

De ez a fogadkozás mit sem használt. Alig történt a jelenlétében valamilyen csalafintaság, a síp azonnal trillázni kezdett, akármilyen mélyen is süllyesztette a zsebébe Jancsi. A fiú gyakran igen bánatos volt emiatt, és a szigorú síp nem ritkán okozott bonyodalmakat. Egyszer gondtalanul csavargott az utcán, amelynek egyik meredek szakaszán két ló sehogy sem boldogult egy nehéz kocsival. A kocsisok ostornyéllal verték a szegény lovakat. Alig pillantotta meg Jancsi, hogy tulajdonképpen mi történik, amikor a síp már háromszoros sívítással megróttá a durvaságot. A kocsisok megfordultak, és Jancsira támadtak:

– Mi az ördögnek fütyülsz? Ide akarod csődíteni a rendőröket? Majd adunk neked, te csibész!

Ostorral Jancsira támadtak, aki, amilyen gyorsan csak tudott, kereket oldott. És miközben futott, zsebében a síp még élesebben felsívított, hiszen az még nagyobb galádság, volt, hogy két kocsis megtámadjon egy ártatlan embert.

Minél tovább volt nála a síp, annál többször sodorta Jancsinkat a legkényelmetlenebb helyzetekbe. Minél több emberrel ismerkedett meg, annál gyakrabban vádolt a síp. Különösen, ha Jancsi a nagyvárosok hangyabolyában

bolyongott. Ilyenkor szünet nélkül sívított és füttyült a síp. Napokon át járta Jancsi az utcákat, anélkül, hogy egyetlen derék, becsületes emberrel találkozott volna. Alig váltott valakivel is néhány szót, biztosra vehette, hogy a síp a harmadik mondat után sívítani kezd, mert az idegen hazudott. Jancsi emiatt mélyen elszomorodott. Este, mikor egyedül ült a szobájában, így szólt magában:

„Édes istenem! Milyen nagy a világ, és mennyi benne az igazágtalanság. Nincs egyetlen teremtmény a földön, aki jó szívvel lenne hozzám.”

Alighogy ezt mélységes elkeseredéssel kimondta, zsebéből halk, szemrehányó fütty hallatszott. Jancsi összeresztette. Most ő maga is hazudott. Panaszkodásával megbántott valakit. Tehát nemcsak rossz emberek vannak a világon. Jancsi mélyen elgondolkozott, és amikor kis szobája árnyalattal telt meg, szeme előtt felbukkant Alsó-kukutyin képe. Láta apját és anyját, amint napról napra fáradoznak, anélkül, hogy megszabadulnának a nyomorúságtól, és mégsem hagyja el egyetlen zokszó sem ajkukat. Jancsit elfogta a vágy hazája és a becsületes lelkek tisztessége után. Hirtelen megutálta kényelmes életét. Mit használt neki, hogy az urat játszhatta, ha becsületesége csupa ellenséget szerzett? A hazai táj, az, gyerekek, valami egészen más. Ott az én aranysípom nyugalomba vonulhat.

Jancsi felállt, felcsavarta a villanyt, és megszámlolta megtakarított pénzét. Nem volt sok, de mit akartok, egy törvényszéki bírót se tud nagy vagyont szerezni, hát még egy futballbíró. Egypár százast mégis szerzett.

Jancsi most már pillanatig sem habozott. Kifizette a fogadóst, összecsomagolt, s indult a vonathoz, hogy hazautazzon Csehországba, az édesanyjához. Ez volt aztán a viszontlátás! Csoda, hogy a fiút meg nem fojtották öleléseikkel. És mekkora volt az öröm, amikor elővette zsebéből a bankjegyeket! Egész életükben nem láttak az öregek ennyi pénzt együtt. Mindjárt összeültek tanácskozni, és

másnap vettek is az erdő szélén egy láncc földet, egy hónap múlva pedig építkezni kezdtek. Mihelyt a kunyhó elkészült, Csupaláb János megházasodott, és nem telt bele egy év, fia született, aki nem más, mint a mai Csupalábak apja. Az öreg Csupaláb Jancsi soha többé nem hagyta el a faluját. Tisztességben és becsületben őszült meg övéi között, úgyhogy az aranysíp, amit a szekrényben, a vasárnapi sipkája alatt tartott, nem jutott munkához. Soha egyetlen hangot sem hallatott.

Amikor sok év múlva az öreg meghalt, eszébe jutott a családnak, hogy volt egy sípja vagy miféleje aranyból. Átkutatták a szekrényt, de nem találták. A síp Csupaláb Jancsi bácsival együtt eltávozott a föld színéről, hogy odaát is szolgálja gazdáját.

De hallgassatok csak, mi történt tovább! Csupaláb János bácsi az égi kapu elé érkezett és bekopogott. Kinyílt a kisablak, és egy álmos hang így dörmögött:

- Ki ébresztett föl?
- Én vagyok, Csupaláb János, ALSókukutyinból. Szeretnék a mennyországba kerülni.
- Hogy hívnak? Csupaláb János?
- Igenis.
- Várj csak, mindjárt utánaézek.

Szent Péter becsukta a kisablakot, elővette a nagykönyvet, amelyben minden bűnös szerepel, és fellapozta a Cs betűt. De nagyon álmos volt ezen az éjszakán, hibázott egy sorral, és Csupaláb János, Alsókukutyin helyett, Csupaláb Jakab, Felsőkukutyin nevére tévedt a pillantása. Ez pedig átkozottan zsigori paraszt volt, telhetetlen, pénzhajhász, durva és kegyetlen uzsorás. Péter dühösen kinyitotta a kukucskálót, és kiordított:

- Nincs itt semmi keresnivalód! Egész életedben a pénzt hajhásztad, eredj a pokolba!

Azzal bevágta a kisablakot. Az öreg Csupaláb Jánosnak könny szökött a szemébe, ő és a pénzhajhász? Hát ilyen

igazságtalanul bánnak vele? ...

Nem űzhette tovább gondolatait. Abban a pillanatban, amikor Szent Péter kimondta téves ítéletét, az aranysíp – János már nem is gondolt rá – felsikoltott. Kiugrott a zsebéből, a menny kapujához repült, ott ide-oda lebegett, és egyre hangosabban és áthatóbban sípolt. Hangja bejárta az egész mennyországot, csillagról csillagra szállt, a Nap hallotta, és hallotta a Hold, megrendítő sívítása, panaszkodó, velőtrázó hangja betöltötte az egész Földet. A borzalmas hang az Úr Jézust is felébresztette, Mária meg betapasztotta a fülét, a Teremtő arca elborult, mindenütt dörgött és villámlott, az angyalok, mint felijesztett galambok, repdestek. És a dörgés és sípolás és az általános zűrzavar és villámlás közepette a mindenható Atyaúrsten szava zúgott és harsogott:

– Péter, Péter, valakivel igazságtalanság történt!

Szent Péter, aki különben is alaposan kijött a sodrából, köpönyege ujjával megtörölte a szemét, kitekintett az ablakon, és nem tudott elfojtani egy enyhe káromkodást:

– A hétszentségit, hisz ez a Jancsi!

Máris kifutott a portásfülkéből, hogy kaput nyisson. Ebben a pillanatban a síp abbahagyta fültépő sívítását, a villámlás és a vihar elült, a kapu fölött ragyogó szivárvány jelent meg, és Csupaláb Jancsi, aki soha senkivel nem volt igazságtalan, bevonult a mennyországba, ahol a kis angyalkák örömben, hogy minden ily jól végződött, bukfencet hánytak. Amikor aztán Jancsi Szent Pétert közelebről szemügyre vette, no lám csak, kiderült: azonos azzal a különös aggastyánnal, akivel évekkal ezelőtt találkozott, és aki a varázssípot neki ajándékozta. Most Jancsi visszaadta, hiszen a mennyországban nem volt rá szükség. Bár itt is voltak angyalok, akik néha futballoztak, és őt hívták meg játékvezetőnek, de magától értetődően ez paradicsomi játék volt, minden durvaság és erőszakoskodás nélkül. Az angyalok egymás körül, körben lebegtek, és az egyik megkérte a másikat, kegyeskedjék méltóztatni a labdába rúgni. És ez angyali gyengédség

következtében a labda nem is mozdult volna el a helyéről, ha nem lett volna ugyanúgy szárnya, mint az angyaloknak, és nem repdesett volna magától az egyik mennyei kaputól a másikig ...

Ez volt a mese, amit az oregoni nagypapa kigondolt, és valamennyi fiú rábólintott, hogy „ez aztán igen”.

KILENCEDIK FEJEZET

amelyben egy szeplős fiú sorsdöntő szerepet játszik

Kabrna Vince, a cseh költők nesztora már régen Slavinban, síremléke alatt nyugodott, de a Csupalábak csodacsapata tiszteletére írt himnusza még mindig diadalmasan harsogott Európa és Amerika valamennyi pályáján. A Csupaláb Csodatizenegy élt, és az Ó- és Újvilág népeinek hőse volt.

*Fehér csík zöld gyepen,
ki áll ki ellenünk?
Gondolja meg magát,
ki szembeszáll velünk!...*

A Csupaláb Tizenegy torkából a világ minden táján felhangzott ez az ének. Az emberek milliói megremegtek a vereség előérzetében, ha a gyeptető felett Kabrna nem éppen behízsgó, de igen hatásos szavai dörögtek:

*Szegény kapus, ne fáradj,
hiába védsz te jól:
kapura száll a labda,
és benne a gól, a gól!*

És a kontinens vagy akár a szigetország hány együttese érezte már előre, hogy feladhat minden reményt, amikor a kérérdhetetlen refrén is elhangzott:

*Hajrá!
Egyedül állok!*

*Bomba!
Rezeg a háló!
Hajrá!
Bomba!
Jobbra avagy balra,
hálóban a labda!*

S bár a leghalványabb reményt sem táplálták afelől, hogy a Csupalábakat valaha is legyőzzék, de a sportszellem legszebb sajátossága, az ősi, kiolthatatlan vágy a lehetetlenre törekedni, a csapatokat mindenütt újabb és újabb kísérletekre ösztönözte. Meg azután a közönség újból és újból követelte kedvenceit, látni akarta őket, elragadtatva akart lenni játékuktól, tudásuktól. Éppen ezért a labdarúgócsapat színpalái mögött nem szűnt meg az alkudozás, melyik klub játsszon a kukutyini fiúkkal, és melyiknek kell lemondania e kitüntetéséről, dicsőségről. Túllicitálták egymást, az egyik kedvezőbb ajánlatot tett, mint a másik, és az öreg Csupaláb csak nevetett magában, amikor összeszámolta, mennyi pénz gyűlt az asztalfiába a világ minden részéről.

A Csupalábak szülőháza továbbra is éppen úgy az erdő szélén állott, mint amikor az öreg a fiúk edzését megkezdte. De most már rendbe hozták, szépen kimeszelték, csinos, kedves, lakályos fészekké varázsolták. A ház környéke azonban nagyon megváltozott. A rétből, ahol néhány év előtt először szállt magasba a labda, mintaszerű edzőpálya lett, öltözőkkel, tornatermekkel és zuhanyozókkal. A különböző egyesületek elnökei és vezető tagjai is sűrűn látogatták, hogy a sportberendezések tökéletességéről meggyőződjenek. A szomszédos telkeket az öreg Csupaláb egymás után felvásárolta, és mindegyik fiának egy-egy kis házat építtetett. Vidám kis kalitkák voltak ezek, néhány szobácskával, kerttel és udvarral, együttesen valóságos családi település, amiről az országban sokat beszéltek, és amelynek képei a világlapokban is megjelentek. A fiúk nem értették meg, miért építtette apjuk

ezeket a házakat. Hiszen ők akkor érezték magukat a legjobban, ha mindannyian együtt voltak, és senki közülük nem gondolt arra, hogy valaha is elszakadjon a többitől, és különköltözzék.

– Most még nem értitek – válaszolt szemrehányásukra az öreg –, de elkövetkezik a nap, amikor ezek a házacskák boldoggá tesznek majd benneteket!

És továbbra is épített, rakta a téglát és habarcsot, s nem törődött vele, hogy fiai akkor voltak a legboldogabbak, ha a szénában egymás mellett kinyújtózkodhattak, vagy a szérűben aludhattak egy verset. Időközben férfiakká növekedtek, és még a legfiatalabb is ugyanolyan vállas, keménykötésű dalia lett, mint a legidősebb, a Jancsi. Az apa már nem szorgalmazta annyira a kemény edzést, de most maguk a fiúk voltak azok, akik nem engedtek a munkatempóból, amelyet még annak idején szoktak meg, amikor az első osztályba verekedtek magukat. Csak a mérkőzés előtti napon hagyták el az edzést, és mentek helyette nagyobb kirándulásra.

Egyszer egy ilyen erdei kirándulás alkalmával már órák óta meneteltek énekelve és füttyörészve. Zsebükben vajjas kenyér rejtőzött, az erdei patak medrében friss víz csörgedezett, így hát mindenük megvolt. Vidámak és elégedettek voltak. Néhány órai gyaloglás után ritkulni kezdett az erdő, a barna törzsű fák között gabonaföldek mutatkoztak, és egy tisztás napos foltja csillant meg. Ezerhangú zsvaj szállt feléjük, fiúk kiabáltak, s időről időre puffanások hallatszottak. A zaj mibenlétét a Csupalábak gyorsan felismerték. Gyerekek futballoznak ott, minden bizonynal.

A Csupaláb fiúk egymásra pillantottak, és majdhogy össze nem futott szájukban a nyál. A séta után egy fél órácskát játszani – ej, de finom lenne!

Egész belsejük megremegett a labda utáni vágytól. Kifutottak az erdőből. Valóban néhány parasztfiút láttak ott, rúgták a labdát, ahogyan már a gyerekek játszani szoktak: a levetett kabátok jelezték a kaput. A nadrágszárat és az ingujjat

derekasan feltúrték. A partjelzést csak elképzelték, ez igen gyakran marakodást szült. Természetesen akörül is sok vita volt, hogy a labda a „léc fölött” zúgott-e el, vagy pedig valóban a hálóba került. Olyan lelkesedéssel játszottak, amire csak fiúk képesek, és a fődolog az volt, hogy hibátlan, szabályos bőrlabdájuk volt, négyes számú, dagadtra, keményre felfújt belseivel. Erre a labdára szegeződött mind a tizenegy Csupaláb szeme, amikor az erdőből kiléptek. Ebben a pillanatban a fiúk is észrevették az újonnan érkezetteket. Az egyiknek éppen partdobást kellett volna végeznie, eközben megfordult, és meglátta a fiatalembereket a fák előtt. Labdát tartó keze lehanyatlott, tekintetét nem tudta elfordítani az erdőről, és ajkai közül áhítattal, rémülettel és csodálattal eltelve röppent ki a szó:

– A Csupalábak!

A többiek is meghökkentek, és a következő pillanatban megállt a játék, összeverődve, mozdulatlanul álltak a fiúk, és hőseiket bámulták. Csak az egyikük, akié a labda volt, nem vesztette el a fejét. Talán azért, mert nem zöldfülű falusi volt, hanem a többieknél tapasztaltabb városi gyerek, aki életében már sok előkelőséggel találkozott. Miután felismerte, hogy kik is állanak velük szemben, társaira kiáltott:

– Nem fújták még le, tessék tovább játszani!

E szavakban volt egy adag kamaszbüszkeség, mely megtiltotta, hogy valamiféle idevetődött felnőttek miatt megszakítsák a játékot. Ennek még akkor sem szabad megtörténnie, ha maguk a Csupalábak jelentek meg. Kétségtelenül megérdemelték minden tiszteletet és megbecsülést, de a mérkőzés, az mérkőzés, és abba a nézőknek nem szabad beleavatkozni. Éppen a Csupalábak lássák, hogy ugyanolyan komolyan, odaadással játszanak, ahogyan ők! Ha nézők, akkor nem esünk hasra előttük!

– Az ördögbe is, játsszunk tovább!

De a városi fiú hiába kiabált, mérgeskedett. Társai mintha megdermedtek volna. Különösen, amikor a Csupalábak meg is

szólították őket.

– Fiúk, adjátok egy pillanatra kölcsön a labdát – mondta Csupaláb Jancsi –, és játsszatok velünk!

A falusi gyerekek lesütötték a szemüket, néhányan zavartan nevettek, mások a sarkukat forgatták a fűben; az, akinek a partdobást kellett volna elvégeznie, széttárta karját, és a labda a földre pottyant.

– Kié a labda? – kérdezte Jancsi. Az enyém! – kiáltott a városi fiú. Nyomatékkal, élesen kiáltotta ezt, ugyanakkor a labdához ugrott, és mintha meg akarná védeni, a jobb hóna alá kapta.

– Szeretnék egy kicsit játszani – mondta Jancsi –, engedjétek meg.

Egy pillanatig csend volt. A fiúk városi cimborájukra sandítottak. Ez sápadtan és egyenesen állt, és farkasszemet nézett Csupaláb Jancsival. Aztán mélyet lélegzett, és fojtott hangon mondta:

– Azt nem lehet. Mi nem játszhatunk veletek.

– Miért nem? Félték, hogy kikaptok? Megoszlunk a két csapat között.

– A vereség nem volna szégyen. De mi nem játszhatunk veletek.

– Mondd meg, hogy miért!

– Csak.

– Ez nem válasz. Van valami okod rá? Miért?

A fiú egy árnyalattal sápadtabb lett, aztán szinte kiáltva válaszolta:

– Mert profik vagytok!

– Mik vagyunk?

– Igen, profik vagytok, azért nem mérkőzhetünk veletek. Mi a dicsőségért játszunk, ti meg a pénzért. Az ilyenekkel nem közösködünk.

A Csupalábak elrémülve néztek egymásra, aztán a fiúkra. Ilyesmit még senki nem mondott nekik. A fiatalabbak arca eltorzult a dühtől, neki akartak menni a fiúnak, de Jancsi

visszatartotta őket. Való igaz volt, hogy a Csupalábak soha még nem gondolkoztak erről a kérdésről. Mindeddig eszük ágában sem volt a pénzzel törödni. Amikor felnőttek, apjuk megtanította őket futballozni, és ők játszottak, ahogy megtanulták. És mert a játék szenvedélyükké vált, bárkivel is kiálltak, mindenütt, ahová apjuk vitte őket. Egyetlen gondolatuk volt: győzni. Legyőzni az ellenfelet, ez volt minden játék értelme. Játék közben nem törődtek a Csupaláb fiúk mással, csak hogy becsületesen és példás játékkal győzzenek. Ebben telt örömük. Mi köze volt ehhez a pénznek? Soha nem beszéltek apjukkal erről, soha senki nem tett ezért szemrehányást. Most pedig itt áll ez a szeplős fiú, felgyűrt nadrágszárral, görcsösen védi a labdáját, és nyilvánvalóan kész birokra kelni, de nem enged álláspontjából.

Csupaláb Jancsi, a legyőzhetetlen Csupaláb-csodacsapat kapitánya, egyszeriben tanácstalan volt. Volt valami a fiú hangjában, ami azt bizonyította, hogy igaza van, de hogy miért van igaza, azt még nem tudta felfogni. Minden ellenvetést megdöntött a fiú egyetlen mondata: „Mi a dicsőségért játszunk, ti meg a pénzért.” Igaz ez, vagy pedig hazugság? Minden érzése tiltakozott ellene. A pénz utáni váagnak még az árnyéka sem esett soha csapatára. Mindig a becsületért, a dicsőségért játszottak, de aztán eszébe jutottak az ezresek apjuk fiókjában, és attól félt, nem tud védekezni.

Kimondhatatlanul kínos pillanat telt így el. Jancsi felemelte a fejét, és szembenézett a szeplős fiúval.

– Fiú – mondta aztán lassan és szokatlanul ünnepélyes hangon –, nincs minden úgy, ahogy te hiszed. Az igaz, hogy mi keresünk a játékkal, de mégsem a pénzért játszottunk. Tudom, hogy nehéz dolog valamit megmagyarázni, amikor az embernek nincsenek bizonyítékai. Mi nem akarunk kényszeríteni téged, hogy játsszál velünk, de ne felejtse el mai beszélgetésünket, és tarts szemmél bennünket, hogyan cselekszünk a jövőben. Talán találkozunk még, és akkor megmagyarázunk mindent. Minden jót!

Csupaláb Jancsi visszafordult az erdő felé, és tíz fivére, aki ugyanezt érezte, mint ő, követte. Eltűntek a csodálkozó fiúk szeme elől a fák között, és egy negyedóraig olyan erős tempóban meneteltek, ahogyan még soha, egész életükben. Ekkor Jancsi megállt, szembefordult fivéreivel, és így szólt:

– Fiúk, ma először győzték le a Csupaláb Tizenegyet. És mindjárt 4:0-ra. Ez a szeplős kisfiú egy klasszissal jobb volt nálunk.

A tíz Csupaláb némán bólintott, hiszen a kapitányuk mondta ezt, és amit ő mondott, az ellen nem lehetett apelláta.

TIZEDIK FEJEZET

amely a Csupaláb-csodacsapat nagy válságát ecseteli

A kaland a szeplős fiúval nem múlt el nyomtalanul. Bár a Csupalábak nem beszéltek róla, mintha elvesztették volna életkedvüket. Emúlt már az idő, amikor az edzésnél eszeveszett tempóban kergették a labdát, és az estéket új cselek, fondorlatok és meglepő fogások kitalálásával töltötték. Eltűnt velük született, egészséges jókedvük, el a küzdelem és győzelem életörömmel teli kívánása. Morcosan, gépies megszokottsággal, mint valami terhes kötelezettséget, végeztek az edzéseket, bonyolították le a mérkőzéseket, amelyekre az öreg Csupaláb kalendáriumának feljegyzései alapján ki kellett állniuk. Játékuk még mindig meglepően ördögös, tökéletes volt, technikájuk és összjátékuk magával ragadó, de ügyességükből és virtuozitásukból hiányzott a szenvedély lángja. Játékuk oly feltűnően különbözött a régitől, hogy bár továbbra is győztek, a sportújságírók szakértő tekintetét nem tudták megtéveszteni.

„A Csupalábak letörtek – írta akkoriban az általánosan elismert A. E. Williams a *The Sportsman*ben. – Győzelmeiknek továbbra is ragyogó számszerű eredményei ne vezessenek félre bennünket. A száraz számok önmagukban az erőviszonyokat nagyon is pontatlanul fejezik ki, és a játék lényegéről semmit sem mondanak. Pedig ez utóbbi tekintetben a mi mestereinknél változás történt. A lenyűgöző varázs, amellyel nemcsak ellenfeleiket, de a nézőket is legyőzték, frissességük és életerőtől duzzadó játékszenvedélyük eltűnt.

Nincs értelme csodálkozni ezen, minden, ami folyton-folyvást ismétlődik, előbb-utóbb elveszti ingerét, és gépies tevékenységgé torzul. Ezt az Egyesült Királyság valamennyi profijánál megfigyelhettük. A tiszta, hamisítatlan amatőr játék minden elképzelhető áldozatot megkövetel híveitől, de a legszebbel kárpótolja őket, amit a testnevelés adni tud: az igazi sportszellemmel. A sporttevékenység minden más formája szellemi megsemmisüléshez vezet. A Csupaláb kétségtelenül a legnemesebb az együttesek közül, amelyeknek a játéka a zöld gyepen a megélhetést jelenti. Hála helyes nevelésüknek, soha nem tapasztalhattuk náluk azt a sivár szatócsfelfogást, amelyet csak a gólok után kilátásba helyezett prémium miatt érdekel az eredmény. Mégis rájuk is érvényes az elgépiesedés törvénye, már csak azért is, mert védve azoktól a meglepetésektől, amelyekről az amatőr játékosok függenek, a virtuozitás oly fokát érték el, amikor már nincs ellenfél. A Csupalábakat elfárasztotta saját tökéletességük, ez sorsuk tragédiája. Ez egyúttal újabb kemény intelem az ifjúságnak: ne felejtse el, hogy az életben az egészséges szellem a legfontosabb, és nem a steril ügyesség.”

A Csupalábak aligha olvasták a londoni hetilapnak ezeket a sorait, mivel kedvetlenségükben bele se pillantottak már egyetlen, címükre érkező folyóiratba sem. De az öreg Csupalábnak nem volt szüksége Williams diagnózisára ahhoz, hogy világossá legyen előtte csapatának állapota. Már régen érezte, hogy valami nincs rendben a fiúknál, és ez annyira meglepte, hogy nem volt bátorsága szóba hozni a dolgot. Kerülgette őket, mint óvatos kandúr a gazdáját. A királyi pipa úgy füstölt, mint a kanonoki kémény, nyugtalan töprengésében megszállottan pöfékelt az öreg, de minden elővigyázatos vizsgálódás hiábavaló volt. A fiúk zárkóztak voltak. Engedelmesen végrehajtották az utasításokat, régi kedvük azonban nem tért vissza. Így hát hosszás, gondterhes latolgatás után elhatározta: nyíltan megkérdezi őket.

Egy mérkőzésről érkeztek haza, és este a ház kis udvarán pihentek. Bodri Jancsi hasán ült, és a csirkeólat figyelte szigorúan, ahol az álmos tyúkok a legjobb létrafokért, kényelmes alvóhelyért tülekedtek. A fiúk a földön feküdtek, szétvetették karjukat, és a felhőket bámulták. Nagyokat szippantottak az illatárból, amit a susogó szél hozott az erdőből, és az udvar fölött szállva, a szántóföldek felé kergetett. Az öreg Csupaláb a faaprításra szolgáló tuskón ült, ide-oda himbálta a testét, végül is kiköpött és felpattant:

– A teremtésit! Hallod-e, kapitány, te csibész, úgy látom, valami nincs rendben ezzel a csapattal!

Jancsi Bodri nyakörvével játszott.

– Mi nem tetszik neked, apus? Hiszen, mint mindig, most is nyertünk.

– Eh, mit! Nyertetek, nyertetek, de nem lennék Csupaláb, ha nem tudnám, hogy ha ez így megy tovább, hamarosan úgy elagyabugyálnak bennünket, hogy lógó orral vonulunk le a pályáról! Mi az ördög bújt belétek? Nem beszélgettek, nem énekeltek, nem füttyörésztetek, úgy kezditek a mérkőzéseket, mintha utatokban volna a labda. Mi van veletek?

A fiatal Csupalábak feszengetek, egyik oldalukról a másikra

fordultak, mintha parázson feküdnének. De szólni egyikük sem szólt. Ám az öreg Csupaláb, ha már egyszer elkezdte, nem hagyta lerázni magát, és tovább tüzelődött, furkált a lelkiismeretükben.

– Még az anyátoknak is feltűnt, hogy olyanok vagytok, mintha kicseréltek volna benneteket. Nemrég azt kérdezi tőlem: „Mit csináltál a fiúkkal, papa?” „Mit csináltam volna, Mari?” Erre ő megint, hogy ti egészen megváltoztatok. Már az ő Gyurija se törődik velem, mondja, és pityeregni kezd a szegény lélek!

Mindebben kissé füllentett az öreg Csupaláb, de ravaszul ezt gondolta magában: fel kell rázni a fiúkat, és beszédre bírni. Célját el is érte, mert Gyuri, a mama kedvence, rögvést felfortyant:

– Nem igaz, hogy nem törődöm velem! Másról van szó! Különben is, Jancsi, mondd meg apának, miről van szó! De meséld el úgy, ahogy van, hogy ne rágódjunk tovább ezen az ügyön!

Csak a pipájából magasra törő füstfelhőn lehetett észrevenni az öreg Csupaláb izgalmát, a hangján azonban semmit. Egészen szelíden és szokatlanul kedvesen mondta: - No, mondd el, mi az, ami a szívedet nyomja, Jancsi fiam! Nekem igazán bevallhatod.

Jancsi elkergette Bodrit, apjához fordult, és a szeme közé nézett.

– Mondd csak, papa: mennyi pénzed van?

Az öreg a fatuskón összerezsent. Ezt nem várta.

– Pénz? Mit akarsz te a pénzzel? Van egy pár százasom, de hogy mennyi..., nem számoltam meg pontosan.

– Tudod, papa, a dolog így áll. Te megtanítottál bennünket játszani, hogy legyen miből élnünk. Isten fizesse meg neked, jócskán fáradoztál velünk, de úgy hiszem, mi sem hoztunk szégyent rád. Azt azonban biztosan te is tudod, hogy nem a pénzért játszottunk. Sohasem tudtuk és tudjuk, mennyit kapsz egy mérkőzésért. Nem is érdekel bennünket. Csak azt

szeretnék tudni, hogy te és mama gondtalanul élhettek-e életetek végéig ... Ha nem, akkor ne vesztegessünk rá több szót, és játsszunk tovább.

Az öreg Csupaláb úgy füstölt, mint a lokomotív.

– És ha nincs már gondunk életünk végéig..., nem játszottok tovább?

– Úgy van, apám, akkor abba hagyjuk! Mindig azért a dicsőségért küzdünk, hogy elsők legyünk; a pénz, amit játékunk hozott, a tied. Azzal persze törödnünk kell, hogy te és a mama gond nélkül éljete. És ha már elkezdted, kérünk, mondd el, miként áll most ez a dolog.

– Tehát ti csak az anyátokért és apátokért játszottatok? Átkozott Tizenegy – és ti miből fogtok élni?

– Ó, miattunk ne legyen gondod! Ha más megoldás nincs, elszegődünk edzőknek. Kapkodnak majd utánunk.

– Tehát fel akarjátok oszlatni a világ leghíresebb csapatát?

– Úgy van. Nincs szükségünk arra, hogy minden szeplős orrú taknyos az arcunkba vágja: ő a dicsőségért játszik, mi pedig a pénzért!

– Hm..., innen fúj a szél. Tehát valamilyen szeplős taknyos ... És ez már végleges határozat kapitány úr?

– Végleges, apám!

– És a csapat megszavazza?

Valamennyi fiú helyeslően brummogott. Az öreg felállt, hosszadalmasan kiverte a pipáját. Már besötétedett, feljöttek az égre a csillagok. Az öreg csak nem készült el a pipájával. Egy hang sem hallatszott. Végül megfordult az öreg.

– Szóval így vagyunk, tisztelt banda? Csak miattam kényszerítitek magatokat a játékra? Hm ... így van ... Hát akkor abba hagyjuk ... Kifűzitek a labdákat, és a belsőkből kiengeditek a szuflát...

– De nem a saját belsőnkéből! – kiabáltak a fiúk.

– Ne kotyogjatok! Kiengeditek a szuflát, begöngyölítitek a zászlót, és a Csupaláb-csodacsapat befejezte földi pályafutását.

Álla remegni kezdett. Csak most látták a fiúk, hogy egész életével függ művén. Hozzárohantak, átölelték, bocsánatot kértek, vigasztalták.

– Átkozott ördögfiókák! – káromkodott, végre felengetve. – Engedjétek meg legalább, hogy megtömjem öfelsége pipáját. Egy másodikat úgysem kapok már, nem ülök én már egy páholyban semmilyen uralkodóval! Uramisten, mindig gondoltam rá, hogy előbb-utóbb feloszlik a csapat, de azt hittem, hogy valamilyen asszonynépség miatt történik majd. És most, nézze meg az ember, amatőrök akarnak a fiúk lenni! No, gyertek az anyjukhoz, szegény jócskán csodálkozik majd! Ezen az estén, hosszú idő után, megint akkora zsvajj töltötte meg a házikót, mint annak idején, amikor az apa az első mérkőzésre Prágába vezette őket. Ebben a zajoskodásban nem is tűnt fel nekik, hogy az öreg a feleségét a kapu elé vezette. Ott álltak a sötétben, és az öreg Csupaláb utasításokat suttogott feleségének, hogyan viselkedjék:

– ... Nehogy elárulj nekik, hogy mennyink van! A sírba úgyse visszük magunkkal, amit szereztek, az az övék. De nem szabad tudniuk róla. A pénz megzavarná a fejüket. Fialalok, törekedjenek csak arra, hogy eltartsák magukat. A fiatalok nem értenek a pénzhez. Majd elköltöznek, leküzdik a nehézségeket, és ha az életben ugyanúgy győztek már, ahogy a pályán, akkor megtanulják becsülni a pénzt... Ha meg egyszer házasodni akarnak, jól jön majd nekik a néhány ezer korona ...

Köténye alatt összekulcsolt kézzel állt ott Csupaláb néni, és igyekezett visszafojtani a könnyeit. Hallgatta férje szavait, és mindenre csak bólintott. Hiszen ő, az öreg Csupaláb, a szegény zsellér, úgy értett mindenhez a világon, hogy csodálkozásában és bámulatában felesége mindig összecapta a kezét. És amit most mondott a férje, azt is megértette és helyeselte. Megnyugodva tértek vissza a házacskába, fiaikhoz.

Ezek még mindig izgatotán vitatkoztak, a jövőre terveit latolgatták. Vigye az ördög egész labdarúgó-dicsőségüket, mindegyik azon törte a fejét, mi lesz belőle, milyen munkával

keresse meg a kenyerét. Természetes képességeik, amelyeket a futball háttérbe szorított, most feltámadtak. Hirtelen belátták, hogy az élet sokkal gazdagabb, semmint eddig sejtették, és ebben az életben sokkal több és fontosabb kötelesség van, mint ahogy eddig hitték.

Abban a pillanatban, amelyben a sport megszűnt hivatásuk lenni, és egészséges játékká, üdüléssé, a polgári élet természetes kiegészítőjévé lett, világossá vált előttük, hogy a munka és nem a játék ad igazi értelmet az életnek. Mivel okosan nevelt, testileg és erkölcsileg edzett fiúk voltak, volt érzékük a valóság iránt. Józan ésszel hamarosan megvizsgálták a jövő lehetőségeit, hogyan, hol és mi módon álljanak helyt mielőbb és minél eredményesebben az emberi közösségben. Ha az öreg Csupaláb éjfél után ágyba nem kergeti őket, úgy hajnalig vitakoznak.

De még az ágyban sem gondoltak sokáig alvásra, hiszen óriási fordulat állott be életükben. A kakas már régen jelezte az új napot, amikor végre elnyomta őket az álom.

Már magasan fent járt a nap, de ők csak aludtak, mert az öreg Csupaláb nem keltette fel őket.

Délben ébresztette csak a fiúkat, majd amikor azok hatalmas ordítózással végre megrohanták a reggelizőasztalt, ravasz mosollyal üdvözölte a társaságot. Fiatalosan, egészségesen, életkedvvel és erővel telve ültek asztalhoz, az öreg Csupaláb elégedetten szemlélte fiait.

Tegnapig ő is csak a labdarúgókat látta bennük, csupán játékosanyagot, másra nem is gondolt. Csak ma vált tudatossá benne, milyen pompás fiatalemberekké növekedtek.

Örömeiben és büszkeségében majdnem elfelejtette, hogy zsebében nagy meglepetést tartogat fiainak. Mikor azután fel akartak kelni az asztaltól, fontoskodó, de zárkózott arccal kinyilatkoztatta:

– Várjatok, fiúk, valami jött a számotokra!

Zsebéből táviratot vett elő, és letette az asztalra.

TIZENEGYEDIK FEJEZET

amelyben egy londoni távirat és egy prágai újságcikk nagy kavarodást okoz

A kicsi, négyszögletesre összehajtott papírlap véget vetett a fiatal Csupalábak vidámságának. Pillantásuk megrökönyödve vándorolt a titokzatos táviratról apjuk arcára, amelyről nem lehetett leolvasni az öreg érzelmeit. Végül Jancsi nekidurálta magát, és felbontotta a sürgönyt. A londoni Maceska Vince küldte, és így hangzott:

AUSZTRÁLIA KIHÍV VILÁGBAJNOKSÁGRA STOP MÉRKŐZÉS
HÁROM HÓNAP MÚLVA SYDNEYBEN STOP SÜRGÖNYVÁLASZT
FELTÉTELEKKEL

MACESKA

Jancsi Jóskának nyújtotta a táviratot, ez remegő ajakkal elsuttozta a szöveget, és továbbadta Karcsinak. Így ment körben, amíg valamennyien saját szemükkel nem olvasták a váratlan ajánlatot. Három hónap múlva világbajnokság Sydneyben. A Csupalábak Ausztrália ellen. Mindegyik úgy érezte, hogy izgalmában nem kap levegőt. Riadt tekintetek szegeződtek az öreg Csupaláb arcára, ő azonban érzéketlen maradt, csupán pipáját tolta az egyik szájszögletéből a másikba. Végül Jancsi törte meg a csendet:

– És te, apus, mit szólsz hozzá?
– Mit szóljak? – mondta az öreg akadozva. – Kár, hogy elkésve érkezett. Hiszen nem játszunk többé. Minek törnénk a fejünket ilyesmin? Különben is megbeszéltem a mamával, hogy mi a legközelebbi teendők. Még ma megrendelek a faluban egy ekét, és mihelyt szállítják, felszántjuk a szép pályát, aztán bevetjük. Nagyszerű termőföld lesz belőle. Hiszen régóta pihen a talaj! Ha nem hoztátok volna ezt a

határozatot, ellátogatnánk Ausztráliába.

– Igaz, igaz... – A fiúk, mintha összebeszéltek volna, egy véleményen voltak. – A világbajnokság! De hát kell-e egyáltalában mérkőznünk érte?

– Hát hogye! Európában ugyan már mindent megnyertünk, de az ausztráliaiakkal még nem kerültetek össze. Ezért joguk van a kihívásra: Mit használ azonban mindez? Táviratozzunk Maceskának, hogy a Csupalábak lemondják a mérkőzést.

Nyugodt hangon mondta ezt, mintha semmi se történt volna, de minden szó jól irányzott döfés volt.

– Persze, kellemetlen a dolog! Hiszen mindez éppen azon a napon történt, amikor ti elhatároztátok a visszavonulást, és az egész világ úgy értelmezi majd, hogy a Csupaláb-csapat meghátrál Ausztrália elől, és feladja a küzdelmet.

– Azt már nem! Ilyesmit nem engedünk magunkon száradni!

– Mit tehettek ellene, átkozott kölykök? Még ezen a héten felszántjuk a pályát, és mindjárt utána bevetjük ...

– Hagyj békében, apus, ezt nem gondolhatod komolyan ebben a döntő pillanatban.

– Miért nem? Ti meguntátok a játékot, ugye? Ezzel számolnom kellett. Ahogy mondtam: szántunk, boronálunk, vetünk ...

A tizenegy ifjú Csupaláb szörnyű haragra gerjedt. Csikorgatták a fogukat, öklük döngötte az asztalt, a szemük vérben forgott. Az öreg kérlelhetetlen logikája kétségbeejtette őket.

– Jancsi, kapitány! – kiabálták összevissza. – És te ezt engeded? Te hallgatsz? El bírod viselni ezt a szégyent?

– Várjatok! – ordított rájuk Jancsi, és az apjához fordult: - Jól van, apus. Mi felszántjuk a földet, és bevetjük. És mit csinálunk azután?

– Ördögbe is, parasztok leszünk, megvárjuk, amíg kinő a gabona. Van elegendő időnk aratásig ...

– Nagyon igaz, apus! És ezt az időt valahogy ki kell használnunk. Adjatok valamilyen térképet!

Húsz kéz kapott a könyvespolchoz, hogy oly gyorsan, amennyire csak lehet, megtalálja a régi iskolai atlaszt, amelyre vörös tintával minden újjukat berajzolták. Jancsi egy ideig tanulmányozta a világtérképet.

– Itt van: Brindisi-Bombay tizenhárom nap, Bombay-Sydney húsz nap. Ha minden simán megy, egy további hónap múlva megint itthon vagyunk. Ez azt jelenti, hogy aratás előtt hazaérkezünk!

– Tehát?

– Tehát utazunk Ausztráliába!

– Hurrá!

Fűlsiketítő volt ez a tíz torokból felharsanó kiáltás. Valamennyi fivér boldogan rohamozta meg Jancsit. Az öreg Csupaláb megértően pislogott rájuk, és olyan sebesen tologatta a pipáját a szájában ide-oda, hogy az már egyenesen aggasztó volt.

– Ez az utolsó szavatok? – kérdezte végül. – A teremtésit, ti betyárok, nagy kő esett le a szívekről! Alaposan rám ijesztettetek, hogy még a végén gyalázatosan bemocskoljátok az eddig oly makulátlan hírneveteket.

Most aztán mind a tizenegy megrohanta az apát, akinek nagy erőfeszítésébe került, hogy lelkesedésük le ne döntse őt a lábáról. Majd újabb tanácskozásra ültek össze, amely csak akkor ért véget, amikor a mama behozta az első tányér gőzölgő levest. És ekkor kezdetét vette a Csupaláb család legmeghittebb ebédje. Amikor befejezték az étkezést, megegyeztek abban, hogy az öreg Csupaláb javaslata értelmében a pályát felszántják és bevetik, utána pedig a csapat útnak indul,

Az első szántás azonban nem ment olyan simán, mint ahogyan elképzelték. Alighogy az öreg Csupaláb a faluban kérdezősködni kezdett eladó eke után, megindultak a találgatások és suttogások. Minden parasztházban, minden

kocsmában a beszélgetés az új esemény körül forgott, és a hír még aznap délután az iskolába is eljutott. Jarousek tanító úr a Csupalábak egyik legnagyobb tisztelője volt, nem annyira a labdarúgás iránti lelkesedésből, hanem buzgó lokálpatriotizmusból. Alsókukutyint mint a Csupalábak szülőfaluját világszerte ismertté tette ez a tény, és Jarousek tanító úr leghösztebb kötelességének tartotta, hogy e dicsőséget minden eszközzel táplálja, erősítse. Ezért legalább egyszer hetenként tudósításokat küldött a Prágai Újságnak arról, ki látogatta meg az utolsó héten Csupalábékat, és milyen új mérkőzéseket kötött le az öregúr. Ha egyszer valamelyik történetíró a Csupalábaknak az itt olvashatónál pontosabb és tudományosabb történetét szándékozná megírni, úgy munkáját a Prágai Újság alsókukutyini tudósításainak alapos tanulmányozása nélkül aligha végezheti el. Úgy bizony, a tanító úr ezúttal is asztalhoz ült, és csinos zsinórírással papírra vetette szokásos levelét :

Lapunk egy alsókukutyini barátjától a következő levelet kaptuk: „Még a mi jelentéktelen falucskánk is (Alsókukutyin, Nagymucsá mellett), mondhatjuk, történelmi események színhelyévé válik. Mint ahogy a szélesebb nyilvánosság előtt ismeretes, a mi cseh népünk világhírű ama játékban tanúsított ügyessége révén, amelyet labdarúgásnak nevezünk. Ebben az úgynevezett labdarúgásban (helyesebb lenne lábbal rúgott labdának nevezni), amely Angliából származik, és a játékosoktól nagy testi készséget követel, a Csupaláb család csapata, azaz a Csupaláb Tizenegy Sportklub különösen kitűnik. A Csupaláb-csodacsapat népünknek igazi huszita hősiességgel hírt és nevet szerzett az egész világon. Az egész széles cseh nyilvánosság visszafojtott lélegzettel követte a Csupalábak sikereit, legelsősorban tettük ezt mi, a Nagymucsá melletti Alsókukutyin község polgárai, mert egyedül és kizárólagosan a Nagymucsá melletti Alsókukutyin büszkélkedhetik azzal, hogy pontosan az ő szerény szalmatetői

alatt ringott eme kiváló egyesület bölcsője. Fájdalmas szívvel kell azonban közölnünk a széles cseh nyilvánossággal, hogy a Csupaláb Tizenegy körében megérett az elhatározás, miszerint a jövőben a labdarúgójátéktól tartózkodik, és a polgári hivatásnak szenteli magát. Már a legközelebbi napokban az ekeszarv csillogó acélja benyomul a Nagymucsá melletti Alsókukutyin Csupaláb-sport-pályájának szűzi talajába, hogy a fellazított rögök befogadják a gabonamagvakat, és nyárra aranykalászos termést hozzanak. Ez a majdnem jelképes aktus a Csupaláb Tizenegy sportdicsőségének végét jelenti; mi azonban, Alsókukutyin lakosai, szeretettel üdvözljük őket körünkben mint egyszerű polgártársainkat. Soha nem felejtjük el, hogy buzgó és vitéz tetteikkel megalapították a Nagymucsá melletti Alsókukutyin elévülhetetlenül dicsőséges hírét-nevét, amelyről ettől fogva, egy kis változtatással, a szentírás szavaival elmondhatjuk: »Nem te, Nagymucsá melletti Alsókukutyin, vagy a legkisebb Júda városai közül !«

A Prágai Újság szerkesztősége nem is sejtette, hogy tudósítása milyen feltűnést kelt. Minden lap esti kiadása idézte ezt a hírt, a távirati irodák világgá kürtölték, és a következő napon az egész, sport iránt érdeklődő Európa izgatottan tárgyalta a tényt: a Csupaláb-csodacsapat megszűnik. E kavarodásba belerobbant a másik oldalról az ausztráliai mérkőzésről és a világbajnokság döntőjéről szóló londoni jelentés. Egyszóval, Jarousek tanító úr levele, mint valami riadó, az egész világot felbolygatta. Ennek, jellemző módon, az alsókukutyini postahivatalra nézve lettek következményei. Az öreg Maduha, a levélhordó, reggeltől estig futkározott táviratokkal és expresszlevelekkel a posta és a Csupaláb-ház között. Kiváló sportbajnokok, nagy klubok és egyesületek elnökei, tudósítók és főhivatalnokok azért a megtiszteltetésért könyörögtek, hogy a Csupaláb-sportpálya felszántásának napjára meghívják őket. Nyilvánvaló volt, hogy e pillanatot széles e világ az európai sport történelmi fordulatának tekinti.

Az öreg Csupa-lábnak igaza volt, amikor az expresszposta rendezésénél felkiáltott:

– Átkozott Európa, nem menekülünk tőlük!

A következő napon néhány prágai úr érkezett, és végül is bizonyossá vált: csak állami és nemzetközi ünnepség keretében lehet a pályát felszántani. Az olimpiai bizottság elhatározta, hogy külön előkészítő albizottságot alakít. A labdarúgás veteránjait, Kadát és Vanikot felszólították, tartsanak ünnepi szónoklatot. Mikor aztán az Oktatásügyi Minisztérium a maga képviselőjét, V. V. Stech osztályfőnököt is delegálta a bizottságba, nyilvánvalóvá vált, hogy az ünnepség fényéhez immár semmi sem hiányzik.

TIZENKETTEDIK FEJEZET

az ünnepségről, szónoklatokról, szántásról és tizenegy tündéri leányról

Alsókukutyinban ezen a napon nagy volt a kavarodás. Nagymucsa felől vég nélkül özönlöttek a küldöttségek: labdarúgók, atléták, rövid- és hosszútávfutók, súlydobók és gerelyvetők, ugrók és birkózók, evezősök, kerékpárosok, ökölvívók, céllövők, úszók, motorozók, hegymászók, vitorlázórepülők és egyéb pilóták, biliárdozók, sakk mesterek, gyaloglók, autósok, lovaglók, vitorlázók, vívók, teniszezők, férfi és női kézilabdázók, korcsolyázók, jég hokizók, póló-, golf- és rögbijátékosok, krikettezők, kutya-, kanári- és galambtenyésztők, horgászok és cselgáncsbirkózók. Elözönlötték az utakat és utcákat, mindenféle sportkocsin száguldva érkeztek, és az Alsókukutyin körüli erdők százféle nemzetiségű emberek beszédétől visszhangoztak. A Csupaláb-sportpályát feldíszítették a nemzetek zászlóival, az északi kapunál szónoki emelvényt állítottak fel, az ember léptenyomon virslit, cukorkát és limonádét kínáló mozgó-árusokba botlott. A pálya smaragdzöld négyszögét már tíz óraker a vendégek áttekinthetetlen, feketéllő tömege állta körül. Háromnegyed tizenegykor az ünnepi bizottság elnöke egy fehér hajú aggyasztánt vezetett a szónoki emelvényre.

– Kada! Ez Kada! – ujjongott a tömeg, és az aggyasztant szünet nélkül hajlongott.

Eltartott egy ideig, míg végre elült a lárma, és Kada, a reszkető öreg, felolvashatta beszédét. Ugyanilyen viharos ünneplés fogadta a vénségtől meggörnyedt Vanikot, aki könnyeitől alig tudta befejezni szavait. Vég nélküli volt azonban az öröm és az ünneplés, amikor az emelvényen a szűziesen pirongó apa vezetésével megjelent a Csupaláb Tizenegy. Jancsi, a csapatkapitány néhány szóval köszönetet

mondott a résztvevőknek, és már le akart lépni az emelvényről, amikor újabb tapsvihár ebben magakadályozta. Szellős sportöltözékben tizenegy fiatal lány lépett a tribünre. A prágai és brnói Slavia, a Karlin Közalkalmazottak és a trebíci Achilla világbajnoknői, a futás, magas- és távolugrás, súlydobás és gerelyvetés világcsúccsal büszkélkedő női hírességei jelentek meg. Eljöttek, hogy a nősportolók nevében a labdarúgás mestereinek példaadásukért és eredményeikért köszönetet mondjanak. Mindegyikük kis rendjelet tűzött egy-egy fiú kabátjára, amit Gutfreund szobrász tervezett. A Csupalábakat nagyon meglepte ez a váratlan kitüntetés, és domború mellkasukban hangosan dobogott a szívük, amikor a szép sportleányok feltűzték a rendjeleket. Ebben a pillanatban V. V. Stech kis zászlócskával megadta a jelt, és a katonazenekar rázendített a Csupaláb győzelmi himnuszra.

Most aztán az ünnepeltek végre leléphettek az emelvényről, és elindulhattak a tulajdonképpeni ünnepi aktushoz. A pálya északkeleti sarkában állott a megkoszorúzott eke, amelybe egy pár muraközi ló volt befogva. Egykor híres csödörök voltak – most korukhoz illően kellőképpen megszelídültek.

Az öreg Csupaláb kivette a gyepelőt a kocsis kezéből: kikötötte, hogy övé legyen a szántás irányításának megtisztelő feladata. Az első barázda dicsősége a kormány képviselőjének jutott. Ez az egészségügyi miniszter volt, és mindenkinek el kellett ismernie, hogy csodálatosan jól szánt. A következő barázda az angol követ mezőgazdasági szakismeretét dicsérte. Azután került sor az olimpiai bizottság elnökére, a Nemzetközi Labdarúgósövetség alelnökére, a szövetség igazgatójára, a nagy sportegyesületek főembereire, a tartományi sporttársaságok képviselőire, míg végül az utolsó barázdában a szerény, de felejtethetlen Jarousek tanító úr, a hősi Tizenegy első nevelője, tartotta az eke szarvát...

Most már a tavaszi nap sütötte felforgatott rögök fedték az ideális sportpálya területét. És a közeli erdő varjúi megindultak, hogy osztozkodjanak a gilisztákon ...

Időközben a zenekar az erdőszélre költözött, és az emberek követték példáját. Az ünnepség első, hivatalos része után hatalmas lakmározás kezdődött. Délután táncoltak, és este a küldöttségek az állomásra indultak, miután elénekelték harci indulójukat.

Az este kék selyme ereszkedett az ismét elhagyatott tájra. Az esti szürkületben csak a Csupaláb család házacskáinak fehér falai világítottak, és a falucskát határoló erdő sötété még jobban kiemelte magánosságukat.

Annál szívélyesebb és meghittebb volt a hangulat az öreg kunyhóban. Valamennyi ablaka szokatlan fényben ragyogott. A „tisztaszoba” hosszú asztalánál a tizenegy Csupaláb és az a tizenegy leány ült, akiknek neve a világcsúcsok minden nyilvántartásában szerepelt. Az öreg Csupaláb nem engedte meg, hogy a lányok, akik olyan kellemes meglepetést szereztek nekik, belekerüljenek abba a nagy tolongásba, ami aznap a vonaton elkerülhetetlen volt. Az egyesületek vezetőivel együtt rábeszélte őket, legyenek a vendégei. Már délután két fehér házacskát berendeztek nekik, és este, amikor a többiek elutaztak, az atlétika bajnoknői a labdarúgás mesterei oldalán közös családi vacsorán vettek részt.

Különös varázs ejtette rabul a fiatal férfiakat. A Csupaláb fiúk ez ideig nemigen ismerkedtek még leányokkal. Ha olykor egy-egy felbukkant a környéken, akkor kényeskedése nevetségesnek, ostobának tűnt fel előttük. Mindegyik csupán tetszeni akart, erre-arra forgolódott, a fiúk körül legyeskedett, hogy valamelyiket hálójába kerítse, mert a legtöbb lány belebolondult a Csupaláb fiúkba. Az egészséges, okos és büszke fiúk mindezt visszataszítónak találták, és attól is félték, hogy valamelyiküket talán be tudják fogni, és az otthagyni a csapatot. De ezeknek a lányoknak a társaságában egészen másképp érezték magukat.

Itt nem volt kacérkodás, sem ostoba fecsegés. A lányok gyakorlatból tudták, hogyan kell futni, milyen a helyes lélegzetvétel, kikérdezték a fiúkat edzési tapasztalataikról és

szokásaikról; ezek viszont megtanították új barátnőiket a rugalmas visszapattanásra, és hogy mikor a leghatásosabb a dögönyözés. Ez a szakmai társalgás és a külföldi utazások, versenyek kedves emlékeinek kicserélése jó hangulatot teremtett az asztalnál. Amikor azután a Csupalábak a nőatlétákat szállásukra kísérték, és jó éjszakát kívántak nekik, valamennyien úgy találták, hogy soha még ilyen kedvesen, bajtársiasan nem szórakoztak. Az öreg Csupaláb buzgón helyeselt, és amikor a fiúk már rég kinyújtózkodtak tábori ágyukon, ő még sokáig fel és alá sétált a küszöb előtt, elégedetten pöfékelve a királyi pipából. Már elmúlt éjfél, amikor az ajtó nyikorgott, és Csupaláb mama csendes hangon aludni hívta.

– Mindjárt, anyjuk, még csak bepillantok a lányokhoz, hogy nyugszik-e már valamennyi, és minden rendben van-e. Kísérj el egy darabon, szép, meleg este van.

Csupaláb mama kilopózkodott, Bodri is elhagyta kis házát, és így hármásban, az ünnepi, röggel borított pálya mentén a szemközti házacskákhoz lépkedtek. Mindenütt isteni nyugalom és béke honolt, minden világot kioltottak, semmi sem mozdult. A Csupaláb házaspár visszafordult. Feleúton az öreg megállt.

– Itt alszanak a lányok – mondta csendesen –, és ott alszanak a fiúk. Adja isten, hogy sportdicsőségükből szerencsésen kihajózzanak az életbe!

– Adja isten! – suttogta Csupaláb mama. És lábujjhegyen mindketten visszaosontak az alvó házacskába.

TIZENHARMADIK FEJEZET

az óceáni utazásról és két meglepően bőbeszédű utasról

Hahó, a tenger! Az égbolt, a nap és a végtelen! A perzselő napsütésnek, a rekkenő hőségnek e napjaiban egyetlen hullám se mozdul. Holtan fekszik a nagy víz, mintha a merőlegesen rázuhanó sugarak halálra sújtották volna, vég nélküli útján hiába szeli a hajó orra. Tajték fröcsköli a hajó két oldalát, két barázda fut a végeláthatatlan messzeségbe, a nagy test nyomában összecsapódnak, különben minden halott, mozdulatlan, szinte álomban fekszik. A hajó mozgása majdnem észrevehetetlen, csak néha jelennek meg a látóhatáron hegyek rózsaszínű körvonalai, de ez talán csak álom, kép-zelődés, csak délibáb. Időről időre közeledik hozzájuk a hajó, és elvonul a part mentében. Ekkor sárgászörös sivatag válik láthatóvá, benne itt-ott néhány pálma, települések kihalt kunyhóikkal, majd férfiak fehér burnuszban, nők színes rongyokban, és egymáshoz láncolt, lassú, hintázó járású tevék hosszú sora bukkan fel. A Csupalábak a napellenző árnyékában nyugszékeiken heverték, és a vakító fehér fényár elleni védekezésül félig csukott szemmel és szóltanul bámulták az elvonuló arab partokat. Ha a fülledt meleg és a kínzó szomjúság a tetőpontjához közeledik, vágyakozva gondolnak vissza a Földközi-tenger gazdag szépségére. Ott, alig egy hete, azt hitték, nem bírják tovább a hőséget, de milyen enyhe volt az az éghajlat a Vörös-tenger poklához képest! Száz színben játszott a tenger. Ott gyengéd felhők vonultak át sietve az égbolton. Ott hullámok tajtékoztak és széttöredeztek, egymást kergették, egymásba olvadtak, elsimultak, és újból magasba lendültek. A Csupalábak lehunyják szempilláikat, és emlékezéseik még messzibb múltba sietnek vissza. Az illatozó fenyőerdőkhöz, a sötét színű tölgyesekhez, a rétekhez, amelyeken a gólyahír ragyog, a patakhoz, amely

égerfától égerfáig kanyarog, és a most már felszántott pályához az erdőszélén, mely mellett egy házacskó áll a jószágosan dohogó öreg mamával. Ilyen hosszú időre még sohasem hagyták el szegényt! Csak a hízelkedő Bodri van mellette, aki szintén olyan öreg már, legszívesebben lustán heverészik, és az elmenő idegeneket csak rekedt csaholással ugatja meg. Van ugyan egy fénypont, a tizenegy helyre leánya, ők még az állomáson megígérték, hogy felváltva Alsókukutyinba utaznak, az elhagyott öregecske szórakoztatására, vigasztalására. Különben este, ha köd ereszkedik a rétre és a fenyvesre, a mama egyedül ülne a küszöbön, és ölébe ejtett kezekkel bámulna a ragyogó csillagokba, amelyek azok fölött a csodálatos országok fölött is szikráznak, ahová férje és fiai most utoljára keltek útra a becsület és a dicsőség védelmére.

A *Princess Mary* fedélzetén másképp telnek az esték. A hűvösebb levegő kicsalja a társaságot a búvóhelyekről, ahová a nyomasztó hőség elől menekültek. Szikráznak a villanykörtek, a hajózenekar játszik, és az utasok néhány órát szórakoztató társaságban töltenek. Mivel a hajón kizárólag angol férfiak és angol nők utaznak, a Csupalábakat mindjárt a tisztelők csapata veszi körül. Még az ösztövért angol tanárnő is, aki Benaresbe utazik – egy ottani középiskolába helyezték át –, érzi, hogy hevesebben ver a szíve, amikor meghallja, hogy ez a tizenegy fiú a labdarúgás bajnoka. Egész este új ismerősök és csodálok tolongtak a fiúk körül, de az öreg Csupalábnak nyílt alkalmat a legbensőségesebb barátság megkötésére.

Brindisiben, a hajóra szállás napjának estéjén történt. A fiúk, megittasulva a sok újdonságtól, ami a nagy tengerjárón várta őket, mindenhova bekukkantottak, és mindent bebarangoltak. Az öreg Csupaláb azonban nyugágyát egészen a hajó orrába vitte, és ott letelepedett. Nem telt bele egy perc, és egy széles vállú óriás ült melléje. Vasalatlan nadrágot és hatalmas cipőket viselt, szájában a pipa hajszálnyira hasonlított a királyira, ami az öreg Csupaláb ajkai között

díszelgett. Az angol nyelv, amelyen megszólalt, nyikorgott és zörgött, mint a kenetlen kocsikerék :

– Ön Csupaláb úr?

Az öreg Csupaláb gyorsan összegyűjtötte a rendelkezésére álló szavakat, bátor elhatározással választott közülük, és helyeslő bólintással ezt mondta:

– Yes.

– Ward vagyok, az indiai hadsereg ezredese – mondta erre az óriás. – Ön tetszik nekem, és én szeretnék itt az ön társaságában ülni. Mit szól hozzá, Csupaláb úr?

Ez a szónoklat már túlságosan bonyolult volt öregünknek, szókincese összekavarodott, míg eszébe jutott a mentő szó, és így nyilatkozott:

– Yes.

Mire Ward ezredessel hosszasan kezet ráztak. Az ezredes Csupaláb mellett elnyújtózott nyugszékén. Az alsókukutyini öreg eleinte félt attól, hogy ez az úr beszélgetni kezd majd, de semmi ilyesmi nem történt. Az ezredes üldögélt, pipált és köpködött, tehát Csupaláb is üldögélt, pipált és köpködött, és így együtt üldögéltek, pipáltak és köpködtek. Egy óra múlva az ezredes felemelte a kezét, és egy fehér madárra mutatott, amely a hajó orra körül repkedett. Aztán így szólt angolul:

– Albatrosz.

Csupaláb egy véleményen volt vele:

– Yes.

Egy további óra múlva Csupaláb egy felbukkanó és elmerülő delfint pillantott meg. Egy ideig nézte, aztán felemelte a kezét, és biztonsággal megállapította:

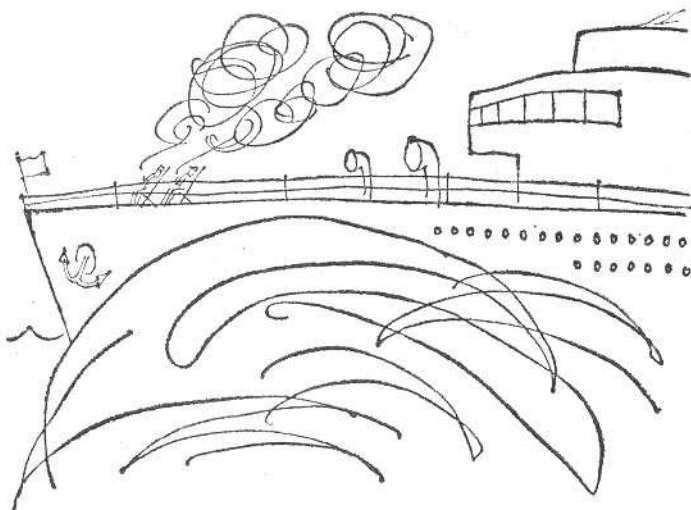
– The hal...

Mire Ward ezredes fontoskodva bólintott:

– Yes.

És megint ott ültek, pipáltak és köpködtek. Amikor a Vörös-tengeren hajózva először közeledtek a parthoz, Ward így szólt:

– Arábia.

Csupaláb nem késlekedett a válasszal:

– Yes.

Aztán megint Csupaláb mutatott pipával a part felé, és ellentmondást nem tűrő hangon megállapította:

– The teve ...

Az ezredes nem vitatta.

Így haladtak át egy reggel a Bab el-Mandeb szoroson, és most már az Arab-tengeren hajóztak. Ez végre megint valóságos tenger volt, tarajos hullámokkal, örök mozgásban, zajlásban. Mintha új erő töltötte volna el, a *Princess Mary* gyorsította a tempót. Amikor az Adeni-öblöt maguk mögött hagyták, hamarosan hullámtömeg vette körül őket; egy-egy hullám hatalmas hegygé tornyosult. Az ijesztő hullámhegyeken és a mély hullámvölgyeken át, süllyedve és emelkedve, lassan tört utat a hajó orra. Az öreg Csupaláb és Ward ezredes nem hagyták el állomáshelyüket. Mozdulatlanul ültek a hintázó hajón, amelynek orra kitartóan délkelet felé mutatott. Csak étkezéskor és késő éjszaka hagyták el őrhelyüket. A csodálatos estékben gyakran tizenkettő utánig is a fedélzeten

üldögéltek.

Míg egy ilyen varázslatos éjszakán kis és nagy fények bukkantak fel előttük, egy fényszóró fehér és zöld pasztákkal végigkutatta a tengert, mögöttük a szirénák bögni kezdtek, és Ward ezredes megszólalt:

– Colombo.

És az öreg Csupaláb hozzáfűzte:

– The végállomás ...

Mindketten bólintottak és leszögezték:

– Yes.

Reggel vég nélküli kézsorongatással elbúcsúztak egymástól.

Mindketten érezték, hogy örök barátságot kötöttek, és halálukig nem akad senki, akivel oly alaposan kibeszélhetik magukat, mint ahogy azt Olaszország és Ceylon közötti utazásuk alatt tették. Búcsút mondtak egymásnak, de soha többé nem látták viszont egymást, mert Ward továbbutazott valahová Hátsó-Indiába, a *Princess Mary* pedig még aznap este elhagyta Colombót, hogy továbbhaladjon Sydney felé.

TIZENNEGYEDIK FEJEZET

rettenetes izgalommal, amelyek a fejezet végén tetőpontjukhoz érkeznek

Hirdetések, plakátok, röplaposztogatók, mozireklámok, vetítések, amelyek éjszaka jelszavakat dobtak a házfalakra, felírások a lámpaoszlopok körül, fényképek milliói, vezércikkek – mindez arra szolgált, hogy két hónapon át felcsigázza Ausztrália érdeklődését a Csupalábakkal lefolytatandó bajnoki küzdelem iránt. Napról napra drótnélküli táviratok jelentették és követték útjukat. A fogadási irodákban hatalmas tétek halmozódtak fel, mellettük és ellenük, öt az egyhez állottak a fogadások Ausztrália javára, amikor a legügyesebb sporttudósítónak, bizonyos G. B. Greenwoodnak sikerült a *Princes Maryre* fellopóznia, és a Csupalábakat fedélzeti játékuik közben és a zuhanyozók alatt meglesni. Megfigyeléseinek eredménye egy távirat volt, amely Ausztrália reményeit leszorította három az egyhez. És amikor az áttekinthetetlen embertömegek előtt, amelyek őket Sydneyben várták, a Csupalábak a kikötőhídon személyesen megjelentek, a fogadásokat Ausztrália javára már legfeljebb másféllel adták. Ekkor azonban a hazafias sportrajongók rákapsoltak, és propagandahadjáratuk elérte, hogy az arányszám végül 6:1-re változott honfitársaik javára.

Már egy héttel a küzdelem előtt a város zsúfolásig megtelt idegenekkel, akik a nagy találkozóra vártak. A kikötőbe naponta új hajók futottak be, telve kíváncsiakkal, akik kénytelenek voltak padlásokon, csónakokban vagy a város határában sátrakban éjszakázni. A mérkőzés előtti estén a tömegek követelésére meg kellett nyitni a stadion kapuit. Mint valami hatalmas hullám, betódultak, és megszállták a számolatlan helyeket. Tízezrek aludtak a betonüléseken gubbasztva, és a mozgóárusok hadserege már kora reggel jó vásárt csinált.

Dél előtt két zenekart küldtek a stadionba, hogy a felizgatott tömegek jó hangulatát vidám indulókkal és foxtrotokkal fenntartsák. Mégis elég sűrűn akadtak veszekedések és összecsapások, s a jobb ülésekért folytatott harcokban itt-ott vér is folyt.

Délben a közönség szavalókórusokat alakított. „Csupaláb, Csupaláb, elvesztitek a csatát!” vagy: „Ami jó volt Európában, kismiska a mi hazánkban!” – ordította ütemesen az egész tribün. Az északi és déli lelátó között nemes verseny lángolt fel, ki tud hangosabban üvölni. Az egyesült torkok tobzódásának olyan orgiája keletkezett, hogy a zenekarok elhallgattak, és megelégedtek azzal, hogy tust húztak egy-egy különösen jól sikerült ordítás után. Délután kettőkor a nézők már csak hörögni tudtak, és az északi és déli lelátó közötti hangmérkőzés eldöntetlenül végződött.

Ekkor a stadion már annyira túlsúfolt volt, hogy bugyborékoló kráterhez hasonlított. Fél háromkor a rendőrség vezetője bezáratta a kapukat. A későn jövők ezrei összetorlódtak, és a kapuk előtt szitkozódtak, átkozódtak. De a stadion köfalába épített vaskapuk mozdulatlanok maradtak. A kint rekedt nép arra volt kárhóztatva, hogy körülállja a tiltott paradicsomot, és a kiszűrődő kiáltásokból, tapsokból, fütyülésekből vagy ordításból kitalálja, mi is történik odabent.

De a stadionból kihallatszó lárma, üvöltözés, a magas falak tetején átcsapódó hanghullámok zaja rendkívül zavaros volt. Ötnegyed óra hiányzott még a nagy küzdelem kezdetéhez, így hát azok, akiknek nem sikerült bejutniuk, néhány eredménytelen besurranási kísérlet után a falak előtti gyepre táboroztak le. Beszélgetésükből két perccel négy előtt a forró égővi zivatarok dobolásához hasonló fülsiketítő taps riasztotta fel őket. Üdvözlési sortűz volt ez, amely felszállt, és körüldörögte a stadiont – nyilván a Csupalábak megjelentek a pályán.

Három perc múlva újabb tapsvihár, lábdobogás és

sokhangú üvöltő kiáltozás – Ausztrália bajnokai kifutottak az öltözőből. Aztán hirtelen vég nélküli, nyomasztó, halálos csend.

A falakon kívülre száműzöttek elsápadtak az izgalomtól. Magasra emelt fejjel, nyújtózkodó nyakkal igyekeztek a stadionból a legkisebb zajt is elfogni.

De pissenés se hallatszott. Mintha egy láthatatlan valaki a százhatvanezer nézővel túltömött arénára óriási üvegburát borított volna.

A várakozók minden pillanatban az órájukra néztek, de a mutatók csigalassúsággal jelezték a percek múlását.

Hirtelen valamennyien összerezzenetek. Éles sípszó hasította át a levegőt; bum-bum, dun-dun! – hangzottak a lövések. A száműzöttek merev tekintetüket mindig abba az irányba fordították, ahonnan a hangok jöttek.

Egy pillanatra a sárgászöld labda, mint egy rakéta, felbukkant magasan a külső fal felett, megcsillant a napfényben, azután hangtalanul visszazuhant. Két dördülés hallatszott.

Ebben a pillanatban a főútvonalnak a külvároshoz vezető kanyarulatában három kölyök tűnt fel. Az atléták hosszú lépteivel futottak egymás mögött, lábukat ütemesen emelve és rugalmasan lábujjhegyre visszajejtve. Egy rongyos, fekete fürtös fiú piros sportsapkában járt elől, a másik kettő kellő távolságban követte. A stadionhoz vezető út közepe táján az utolsó beérte a vezetőt, a középső is felzárkózott, és az utolsó útszakaszt egy sorban tették meg. A stadionból kirekesztettek első csoportjánál megálltak. Mindegyik hóna alatt egy újságköteg duzzadt.

- Herald, különkiadás!
- A csapatok felvonultak a pályára.
- A mérkőzés első percei! Itt a Herald! Vegyetek Heraldot!

A három fiatal torok átható kiáltásai meghökkentették az izgatott nézőket. Lehetséges, hogy már? ... Az újságokra

vetették magukat. Valóban! Fehér papíron fekete betűk tanúskodtak az újságírói találékonyság rekordjáról! Bekezdés bekezdés után, közbeeső címekkel elválasztva, nagy, kövér betűkkel:

„A Csupalábak tüneményes csapata fehér mezben, bal mellén a cseh nemzeti színekkel ékesítve, hosszú sorban kifut a zöld gyepre. A tizenegy atléta klasszikus teste ...

Újból kitör a vég nélküli lelkesedés. Az öreg Shortt, a mi nagyszerű Híram Girford Shorttunk vezető Ausztrália piros mezes együttesét. Isteni fickók, szinte rugóra járnak a tagjaik.

John Herbert Nearing tarkójára tolja sportsapkáját, és szájához emeli a sípot. Gyors pillantással még áttekinti a csodálatos pályát, amelyen a huszonkét rivális mintegy szoborra merevedve áll. Egy éles sípszó valamennyiünket összerendez. A sorok megmozdulnak.

Az első percek a mieink!”

Az emberek szétkapkodták a Heraldot, minden példányon úgy csüngtek, mint a darazsak a túlrejtett barackon. A három rongyos kölyök ide-oda futkosott, és nem volt elég kezük a pénzt zsebre rakni. Tíz perc múlva már az utolsó papírdarabkán is túladtak. De előttük a hatalmas kapu zárva volt. Egymásra pillantottak, és egyre inkább elborult az arcuk.

– Szép kis meglepetés, Sammy! – támadt a fekete füstösre az, aki harmadik volt a sorban. – És te megesküdtél rá, hogy az újságokkal primán belógunk!

Sammy sötét arccal a kapuhoz lépett. Nincs segítség, légmentesen zárt. Sammy köpött egyet, és kétségbeesetten pillantott pajtásaira, akik döntésre vártak. A falon túlról, mintha végtelen távolból jött volna, füttyszó hallatszott. Talán les volt, talán szöglet, talán szabálysértés! Nem lehetett kitalálni. Sammy Spargo ne lásson egy mérkőzést?!

– Ti kerüljétek meg balról a stadiont! Én meg jobbra futok! Talán találunk valahol egy részt. A másik végénél találkozunk!

A fiúk engedelmesen elfutottak, Sammy jobbra ügetett. A

rikkancsok sasszemei végigtapogatták a falat, hol van valamilyen nyílás, amin bebújhatnak. De nem találtak mást, mint szürke, sima betont, amelyet itt és ott egy-egy zárt kapu megszakított. És odabent a labda puffant, döngött.

Több mint a felét körülfutotta, amikor a piszkos Jenningszel és a hosszú Buthursttel találkozott.

- Találtak valamit?
- Semmit! És te?
- Én sem!

Mind a hárman szinte egyszerre kiáltották. A kis Jennings majdnem sírt. Sammy Spargo toporzékolt dühében. Ott, ahol álltak, nem volt semmiféle kapu. Itt már kezdődtek a szántóföldek, utca se vezetett erre, kihalt, néptelen volt a vidék. Egy árokféle húzódott erre, az ároktól mezsgyék indultak befelé a földek között. Sammy Spargo vigasztalanul fürkészte a tájat. Hirtelen lobot vetett tekintete.

- És az ott semmi?

Két pajtása abba az irányba nézett, amelybe mutatott. Valóban, hogy kerülhette el figyelmüket? Tőlük ötven lépésre kis dombocska emelkedett. Nem volt elég magas ahhoz, hogy onnan a fal fölött beláthattak volna a pályára, de legmagasabb pontján egy magános fa állt!

Diadalordítással átugrottak az árkot, és egy ösvényen felszaladtak az emelkedésre. Egy perc múlva a fa alatt állottak. De milyen keserű csalódás! A hatalmas eukaliptusz törzse oly vastag volt, hogy a fiúk nem tudtak rá felkúszni. Pedig az első félidő talán már a végéhez közeledett! Nem volt idő a habozásra.

– Előre, Buthurst! Állj a fához, tapadj szorosán a törzshöz! Jennings, lépj a vállára.! Te is tapadj a törzshöz! Most rajtatok keresztül felmászom. El kell érnem egy ágat. Buthurst, ne inogj! Ez csak nem súly olyan kamasznak, mint te vagy! Vigyázz, Jennings, ha én már fent vagyok, kapd el a lábamat, és Buthurst felmászik rajtad. Kitartás, fiúk! Most! Vigyázz! Rajta!

Sammy Spargo baljával elkapott egy kis ágot, és merész lendülettel feltornászta magát úgy, hogy fél testtel már egy vastag ágon feküdt. Lábai lelógtak, és Jennings utánuk is kapott. De Sammy Spargo ezt egyáltalában nem érezte. Szeme mereven a távolba bámult, ahol a legfelső sor fejei fölött a pálya háromnegyedét megpillantotta. Jennings végre elkapta a lábát, és Buthurst, miután a tenyerébe köpött, nekiveselkedett, és felugrott a himbálózó Jenningshez.

Ebben a pillanatban fergeteges dördülés hallatszott.

Sammy Spargo felüvöltött, elengedte az ágot, és leszánkázott a fa kérgén.

Buthurst és Jennings a fűbe pottyant, Sammy rájuk zuhant.

A dübörgést vég nélküli ordítózás váltotta fel.

A három lepottyant fiú nyögve feltápászkodott. A két fiatalabb Sammyhoz rohant:

– Mi van? Mi történt? Mit láttál?

Sammy Spargo sápadtan és felindulva állt előttük, és szeme mintegy látomástól megigézve bámult a stadionra.

– Sammy, mondd meg már, hogy mi történt!

Végre feléjük fordult, és így kiáltott:

– A Csupalábak éppen most kaptak egy gólt!

TIZENÖTÖDIK FEJEZET

amelyben a királyi pipa összetörik, és a sydneyi százkilósok klubjának tagjai megpukkadnak

Három másodperccel az előtt, hogy a százhatvanezer ausztráliai rázendített az éktelen győzelmi ordításra, az elnöki páholyban halk zörej hallatszott: Csupaláb papa átharapta a királyi pipát. Az öreg labdarúgó papa a pillanat egy töredéke alatt megértette, hogy az ügy rosszul áll. Inkább ösztönszerűen, mint az eszével megsejtette, hogy védhetetlen lövés jön. Tóni, a balfedezet gyenge startolása és Gyuri, a balhátvéd elcsúszása volt a baj oka. Mivel az első pillanatban úgy látszott, hogy középről jön a támadás, a jobb hátvéd túlságosan előreszaladt, és csak akkor húzódott vissza, amikor az ausztráliaiak jobbszárnya, már középre adta a labdát. Abból, hogy a labda lapos ívben a kapu elé repült, és az öreg Shortt a csatársor közepén előretört, elháríthatatlannak látszott a gól. Csak egy rövidke pillanatig remélhették, hogy Shortt mellé- vagy a kapusba lő. Jancsi két ugrást tett előre, hogy az ausztráliaiak lövési szögét leszűkítse, de a vad Shortt akkor már rajta volt a labdán. Az átadás oly jól ívelődött, hogy a labda éppen előrelendülő jobb lába külsőjére pattant, és máris a hálóban vergődött. A legélesebb lövés, amit az öreg Csupaláb valaha is látott, Jancsi jobb térde előtt zúgott el. A világ elsötétült a szeme előtt, a lába felmondta a szolgálatot, szívverése megállt. Még káromkodni is elfelejtett. Akaratlanul is vadul pöfékelt, de a királyi pipa nem szelelt: közben már szétmorzsolódott fogai között. A nézők ordítása teljes tizenkét percig tartott. Már régen tovább játszottak, de a lelátókon még ugráltak, dobogtak az emberek, ölelgették és bokszták egymást. Az öreg Csupaláb sápadtan, mozdulatlanul nézett a pályára. Nem tévedett. A fiúk ma egész másképp játszottak, mint ahogy valaha is látta. Az utazás utáni fáradtság vagy más

kedvetlenség okozta, elég az hozzá, hogy ma valami nem volt rendben a csapattal. Még mindig szép volt a játék, a nézők önfelédten lelkesedtek, de az igazi megszállottság és tűz, amiből a győzelem kivirágzik, hiányzott. Viszont a piros mezések úgy játszottak, mint tizenegy ördög, és a Csupaláb-csapat az egész félidőben védekezésbe szorult.

Mikor a játékvezető az első félidőt Ausztrália 1:0-ás vezetésével lefújta, a Csupalábak teljesen megsemmisülve mentek az öltözőbe. Senki közülük nem szólt egyetlen mukkot sem. Lerogytak a székekre és padokra, csak Jancsi törülte egyre az orrát, hogy visszatartsa a szemébe toluó könnyeket.

A szomszéd öltözőben egész raj gyúró és edző rohanta meg az ausztráliai játékosokat, hogy masszázssal felfrissítse a kimerült izmokat. A Csupalábak öltözőjében halotti csend honolt. Az elháríthatatlan vereség árnyéka ereszkedett az alsókukutyini tizenegyre. De hol marad edesatyjuk?! Éppen ő, aki máskor mindig már az öltözőben várta őket, ma mintha hült helye volna. A percek múltak, de apjuk nem mutatkozott!

– Jézus szerelmére, csak nem történt valami baja? – Feri ijedt szemeket meresztett.

Mindnyájan megrezzentek. Távollétére valóban nem volt más magyarázat. Határtalan félelem lepte meg őket. Felugrottak, és az ajtóhoz szaladtak. Odakünn elnyújtott sípszó hangzott, a játékvezető megadta a jelt, hogy felálljanak a második félidőhöz. A Csupalábak mit se törődtek a bíróval, nekik most más járt a fejükben: mi történt a papával? Csak erre tudtak most gondolni.

Ebben a pillanatban belépett az öreg Csupaláb.

– Apus! Atyuska!

Szerető és ragaszkodó szívvel rohantak feléje. Ott állt előttük, kissé kipirulva, és alig tudta megvédeni magát, hogy agyon ne szorongassák.

– Na, na, átkozott bolondok, várjatok egy kicsit! Érezték, hogy mondani készül valamit, ösztönösen lesütötték a szemüket. De apjuk egyáltalában nem volt mérges. Sőt, hangja

szívélyesen csengett. Igaz, szokatlan szívélyesen.

– Várjatok, fiacskáim, ne öljetek meg! Ejnye, ejnye, nyugalom, legyetek észnél! Megfigyeltem, hogyan játszot-tatok. Nagyon szépen, valóban nagyon szépen! Ilyen telje-sítményt még sohasem láttam tőletek ...

Tóni gyanakvóan pillantott fel. Ez a mézédés hang a legkevésbé sem tetszett neki. De apja folytatta:

– Igazán csodálatra méltó játék! Lefutások, összjáték, lövések! Nagy örömet szereztek nekem! Egy kövér gentle-man hozzám lépett, és elmondta, hogy Sydneyben van a százkilósoknak egy klubja, és hogy néha futballoznak is. Nem akarnátok velük egy kicsit mérkőzni, mondjuk, a jövő héten? Nem előbb, hogy megfelelően kipihenhessétek magatokat, és használható ellenfél legyetek. Aztán valami öregebb kisasz-szony is felkeresett, aki egy kézilabda-egyesület tagja. Azt kérdezte: vajon nem játszanátok-e szívesebben kézilabdát, mintsem hogy a labdarúgójátékba belekontárkodtok? Ezen-kívül hallottam, amint két öregasszony azon kapott hajba, hogy ifjúságuk idején lőttek-e annyit mellé, mint amennyivel ma az európaiak büszkélkedhettek ...

– Apus!...

Ez inkább sikoly volt, mint kiáltás. Mindnyájan sírva fakadtak a dühtől. Csupaláb papa nem folytathatta ezen a harapós hangon. Maga is ellágyult.

– Átkozott egy csapat! Miattatok kettéharaptam öfelsége pipáját! Várjatok csak, ti csirkefogók, ha én ezt a mamának elmesélem ...

Nem bírták tovább hallgatni, és a pályára futottak, ahol a játékevezető már dühösen sípolt, és a lelátók közönsége ordítva követelte a csehek megsemmisítését. A kijárat előtt Tóni megállt:

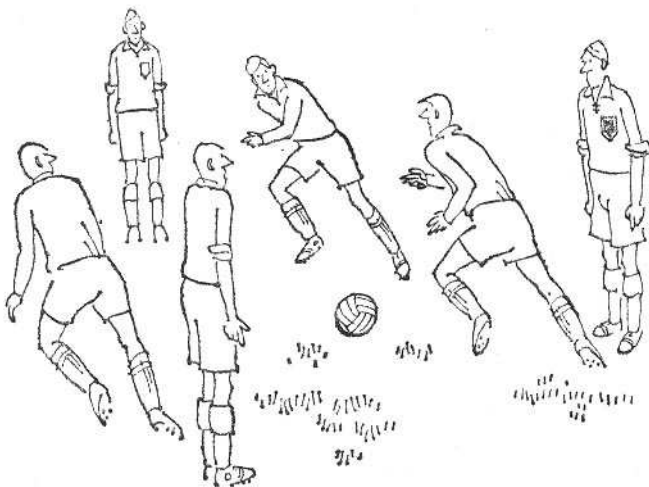
– Fiúk, ha istent ismertek ...

Ez volt a nagy „most vagy soha”! Mindnyájan érezték az elkövetkezendő percek döntő fontosságát. Ingük ujjával szárazra törölték szemüket, aztán némán kezét szorítottak

egymással. Több volt ez, mint az eskü.

És most elindultak és játszottak. Lenyűgözően és elsöprő erővel, mint a vihar. Voltak pillanatok, amikor az ausztrálieiak a leggyorsabb futásuk közepette, hirtelen megrökönyödve megállottak, hogy lássák, mi is történik körülöttük. A fehér mezések támadása? Mint a forgósél, száguldott a nyolc ember a pályán végig, és valahol közöttük, velük szaladt láthatatlanul a labda is, amíg a hálóba nem repült. A védelem? Tizenegy ember áttörhetetlen fala. Összjáték? Azt egyáltalában nem lehetett már látni! örült iramban történt minden, az egyik kaputól a másikig. A lelátókon és a pályolyokban mindenki visszafojtotta lélegzetét. Nem tizenegy játékos rúgta itt a labdát, hanem maga a labda kelt életre, elvarázsolva és eltelve ördögi akarattal, hogy legyőzze a legfiatalabb világrészt. A legkiszámíthatatlanabb szökkenésekkel repült előre és hátra, jobbra és balra, fel és le, kitért az ausztrálieiaknak, a fehér mezésekhez gurult, elugrott, ha egy piros inges felbukkant, előretört, néha csak gurulva, gördülve, máskor elzúgva, kis kerek ördög a fehér mezés Tizenegy szolgálatában.

Az első gól a harmadik percben esett. Egyáltalában nem lőtték, mert Karcsi a mellén vitte a hálóba a labdát, dühében a labdánál is sebesebben. A második gólt, amely a Csupa-lábaknak megszerezte a vezetést, Jóska úgy lőtte a balszélről, hogy a labda a felső lécet érintette, ott falsot kapott, s a kapu túlsó sarkában kötött ki. A harmadik gólt – harminc méter távolságból – Tóni vágta be, amikor még senki nem gondolt volna lövésre. A negyedik gólt Feri fejelte szögletből. Az ötödik gólt, a legszebbet és legcsodálatraméltóbbat még megtekinthetitek a Szövetség filmarchívumában. Gyuri bombája volt, amelyet a kapus robinzonáddal akart kivédeni. Mereven, mint egy gyertya, vízszintesen esett a labdára, de a lövés oly erős volt, hogy a labda a kapus testének súlyát és esésének tehetetlenségi nyomatékát legyőzte, és az óriást a levegőben kilencven fokkal megfordította. Mikor a szeren-

csétlen a földre zuhant, nem a kapu mellett feküdt, hanem arra merőlegesen, lábaival kívül és törzsével a hálóban, ahová karjában a labdát is bevitte. A hatodik a tönkrevert ausztráliaiak öngólja volt. Négy további gólt a játékvezető állítólagos lesállítás miatt nem ismert el. De még nyolc perc hiányzott, és ez elegendő volt ahhoz, hogy Jóska és Jarosláv a hetedik, a nyolcadik és a kilencedik gólt bebombázza.

– Mi van a százkilósok klubjával, atyus? – kiabáltak az örömtől sugárzó Csupalábak, amikor az elnöki páholy előtt az öltözőkhöz vonultak.

– Megpukkadtak, fiacskáim, kivétel nélkül valamennyi széjjelpukkadt. Átkozott világbajnokok!

Ilyen dicsőséggel végződött a világbajnoki küzdelem. A Csupalábak úgy hitték, ez az utolsó mérkőzésük.

Amiben azonban – mint hamarosan kiderült – jócskán csalatkoztak.

TIZENHATODIK FEJEZET

szörnyű kalandokkal az Egyenlítő körül, az Egyáltalában-Nem-Csendes-óceán közepén

Az *Argo*, a Pacific Ocean Line postagőzöse, amely San Francisco, Auckland és Délkelet-Ausztrália között a rendszeres forgalmat lebonyolította, két napja viharos tengerrel küzdött. Honolulut (Sandwich-szigetek) a legszebb időben hagyta el, és Tutuila szigetének Pogo Pago kikötőjét (Samoa-szigetecsoport) menetrend szerint két napon belül kellett elérnie. A negyedik napon áthaladt az Egyenlítőn, de ez alkalommal elmaradt a matrózok és utasok szokásos ünnepe, mert a reggel óta tomboló vihar minden utast a kabinjába kényszerített. Csak a legedzettebbek merészkedtek a fedélzetre, dacolva az erős szélrohamokkal. Ott megfigyelték a tomboló hullámokat, amelyek vad erővel a kígyózó gőzösre zuhantak, és a hajót hullámhegyből hullámvölgybe fel-le dobálták. Emberemlékezet óta nem dühöngött ezen a szélességi fokon ilyen vihar, hiszen a monszun tombolása a Fidzsi-szigetek magasságában rendszerint véget ér. Az *Argo* zihálva, nyögve szántotta a viharos tengert, és a nyugati szél megakadályozta, hogy betartsa az előírt délnyugati irányt.

– Erősen keleti irányba sodródtunk – mondta délben W. H. Grindstone, a hajó parancsnoka annak a pár utasnak, aki teljesen átázva kitarzott a fedélzeten. – Az *Argo* viharedzett hajó, de az elemek ilyen dühöngésekor okosabb a szél irányában futni hagyni.

– Van elég helye a futásra – ordította a fülébe válaszként egy bizonyos Scrooge úr. Scrooge úr huszonkettőszer tette már meg ezt az utat. – Nem szeretnék most Új-Kaledónia és a Salamon-szigetek között hanykolódní. Ott már régen roncs lenne a hajó.

Grindstone kapitány csak bólintott, ujját üdvözlésképpen

sapkája ellenzőjéhez emelte. A két szélroham közötti időt arra akarta felhasználni, hogy a fedélközbe siessen. De nem juthatott messzire. Amikor a rádiós kabinja előtt elhaladt, nyílt az ajtó, és a távírász behívta a kapitányt. Pontosan nyolc percig maradt odabenn, és amikor kilépett, nem folytatta útját, hanem visszafordult a parancsnoki hídra.

– Történt valami, kapitány? – kiáltott rá Scrooge úr, amikor a kapitány a csökönyösen kitartó utasok, mellett elsietett.

– Táviratot kaptam – harsogta a kapitány –, menjenek a szalonba, jövök majd én is! Ott elmondom.

Lementek. A szalon levegője sem volt valami kellemes, de itt legalább nem kellett ordítani. Várakozásteljesen leültek. Grindstone hamarosan megérkezett. Mindjárt megrohanták kérdéseikkel. Nem válaszolt azonnal, hanem zsebéből papírt vett elő.

– Sajnálom, uraim, de késésünk még csak növekedni fog. Éppen most fogtuk fel a rádiógramot, hogy a *Timor* gőzös veszélyben van. Valahol a Manihiki szigetén zátonyra futott, és segítséget kér.

– Enged a kérésüknek, kapitány? – kérdezte Hon: G. L. Fisher, aki éppen az Általános Jótékonyági Egyesület Barátainak kanadai kongresszusáról utazott haza.

– Már kiadtam a szükséges parancsokat. Úgy hiszem, nincs más hajó, amely a *Timor* segítségére siethetne.

– Véleménye szerint mikor érhetjük el őket? – kérdezte Scrooge úr.

– Holnap dél előtt aligha!

– Az ég szerelmére! Kitart olyan sokáig a *Timor*? – sürgette Hon. Fisher.

– Nehéz felelni erre. De már válaszoltunk nekik, hogy a segítségükre sietünk.

– Ismeri a hajót, kapitány?

– Nos, a regisztratortól kívülről nem tudom megmondani, de Brisbane-ben többször találkoztam vele. Húsz éve

bocsátotta vízre Liverpoolban a Scott and Sturdy cég. Könnyen fut kilencmérőföldes sebességgel, de a főforgalmi utakon, ahol mi járunk, ez nem elég. Ezért kevésbé fontos útvonalakon járatják: Brisbane, Új-Kaledónia, Fidzsi-szigetek, Honolulu, Vancouver – ott derekasan megállja a helyét, és az öreg Elias Swett eddig még mindig boldogult a monszonnal.

– Az előbb azt mondta, hogy a mi irányunktól nyugatra esik a *Timor* útvonala, de Manihiki keletre van. Vagy nem?

– Ebből láthatja, mi volt itt tegnap, az Egyenlítőnek ezen az oldalán. Swett azt táviratozza, hogy a vihar a Tokelau-szigetekenél megragadta, és aztán keletre sodorta. A Veszélyes-szigetek mellett szerencsésen elhajózott, de Takahangától északra, valamilyen szirten megfeneklett a *Timor*.

– Hm, *Timor, Timor* – mormolta Scrooge úr –, mintha olvastam volna valahol az utóbbi időkben ezt a nevet. *Timor*... Nem ez az a gőzös, amellyel a Csupaláb elutazott Ausztráliából?

– Úgy van – bólintott a kapitány –, ahogy Swett táviratozta, ők a *Timor* egyedüli utasai.

Ebben a pillanatban valamennyi jelenlevő felpattant.

– Kapitány, csak nem hagyja megfulladni a Csupalábakat? Hogy mondta? ... Délben? ... Nem, előbb kell odaérkeznie. Délelőtt! Reggel! Hajnalban! Az istenit neki! 9:1, és most a tengerbe vesszenek?! Az *Argo* megcsinálja! Ugye? Kell több szén? Megfizetjük!

Grindstone kapitány tehetetlen volt a hirtelen támadt hangorkánál szemben. De az újabb kérdések az utasok torkára forrtak, mert az ajtó nyílt, és a távirász tisztelegve újabb sürgönyt nyújtott át a kapitánynak. Grindstone belepillantott, aztán fennhangon olvasni kezdte:

„az ég áldjon benneteket elhatározástokért stop ti vagytok egyetlen reményünk de sietnetek kell stop a timor sziklazátonyra futott és a viharos hullámtörés miatt nem tudja magát kiszabadítani stop az alsó rekeszeket elzártuk

de a lökések oly erősek, hogy a hajó még az éjszaka kettétörök stop a bátor csupalábak együtt dolgoznak a hajó személyzetével de ha nem jön idejében segítség a mentés lehetetlen stop jelzéseinkre senki nem válaszolt stop az argo az egyetlen gőzös amellyel sikerült összeköttetést teremtenünk stop az isteni gondviselés adjon szárnyakat nektek stop swett"

Egy ideig hallgattak. Scrooge úr törte meg a csendet:

- Milyen sebességgel haladunk, kapitány ?
- Ezen a viharos tengeren alig nyolc mérfölddel.
- Ötszáz dollár a tengerészek árvaínak, ha tízre fokozza!
- Mérsékelje a vihart, Scrooge úr, és az *Argo* megcsinálja a tizenkettőt.

– Vihar, vagy nem vihar, az éjszaka beállta előtt Raka-hangához kell érkeznünk!

– Megteszünk mindent, ami tőlünk telik. De korábban, mint holnap délelőtt, nem bírunk odaérkezni.

A kapitány távozott, és az utasok izgatottan fel és alá futkároztak a szalonban.

A hír a kabinokban is elterjedt, és jó néhány halálsápadt utas a szalonba lopózkodott, hogy részt vegyen a beszélgetésben. Délután négykor a kapitány elkérte Scrooge úrtól az ötszáz dolláros csekket. Az *Argó* elérte a tízmérföldes sebességet, öt órákor az antenna új táviratot közvetített:

„a vihar nem akar szűnni stop a lék egyre nagyobbodik stop a mentőcsónakokat lehetetlen lebecsátani stop fedélzetünk összetört mindent elsodort a tenger stop siessetek”

Nyolc órára kissé gyengült a vihar. Az *Argo* tizenegy és fél mérföldre fokozta sebességét. Röviddel ezután újabb távirat érkezett:

„megkíséreltük a csónakok lebecsátását stop a timor

falán és a sziklákon valamennyi összetört stop a legénység tizennégy embere a tengerbe esett stop hullám hullám után söpri végig a fedélzetet hajónk egyharmada megtelt vízzel stop lassan de feltartóztatathatatlanul süllyedünk”

Az Argio válaszolt:

„tartsatok ki mindenáron stop repülünk hozzátok reggelre odaérünk”

A Timor így felelt:

„reggelre már késő stop isten legyen velünk”

Ezután csend következett, a jelzések megszűntek.

Az Argo kéményei millió szikrát hánytak a sötét éjszakába. A fedélzeten mindenütt csoportokban álltak az utasok. Időnként valamelyik odament a kormányfülkéhez:

- Hány mérföld, kapitány?
- Tizenkét és fél – hangzott felülről.
- Fokozni lehetetlen?
- Félek, hegy a levegőbe repülnek a kazánok.

És újból mély csönd borult a hajóra és az emberekre, akik kibámultak a reménytelen sötétségbe.

Egy órával éjfél előtt az antenna ismét működni kezdett:

„a timor majdnem teljesen víz alatt stop tutajokat ácsolunk amelyek aligha menthetnek meg bennünket stop mégis dolgozunk stop nem vagyunk kétségbeesve mert utasaink jó példával járnak elöl stop a halál közelsége testvérekké tett valamennyiünket a személyzet és a tizenkét csupaláb összeforrt stop isten fizessen meg nekik mindazért amit utolsó óránkban értünk tettek”

Az Argó válaszolt:

„timor hősei stop tartsatok ki stop itt már lecsillapodott a vihar hamarosan nálatok is szűnőben lesz stop közölgjétek a világbajnokokkal hogy az argó utasai és személyzete csodálattal és tisztelettel adózik tetteikért stop mindent elkövetünk hogy idejében érkezzünk stop óránként tizenhárom és fél mérfölddel haladunk stop tartsatok ki éjjelig stop maradjatok bátrak stop tartsatok ki tartsatok ki”

öt perccel éjjél előtt újabb távirat:

„a timor kettévált stop én samuel ellis az ausztráliai kanadai hajóstársaság távirásza egyedül vagyok a hajó süllyedő előrérszében stop láttam amint egy hullám elsodorta a tutajt amelyen a timor megmaradt legénysége megkísérelte a menekülést siop a csupalábak a hajó tatján voltak ahová csupaláb papa csomagjaikat vitette stop ezek a hősök úgy látszik eszüket veszítették stop a lecsapódó villámok fényénél megfigyeltem amint a bőröndökből különböző tárgyakat kicsomagoltak stop ekkor jött a vég stop minden eltűnt stop egyedül vagyok, stop az ajtó alatt már behatol a víz stop távirókészülékem hogyan hagyjalak el stop hallod a robajokat és érzed a szörnyű lökéseket stop jön a víz felénk stop de te öreg készülékein a világot jelented az életet stop te egybekapcsolsz azokkal akiknek nem kell meghálalniuk stop meg ...”

Az *Argo* szikratávirásza felugrott, és meredt szemmel bámult a papírszalagra, amelyre a készülék addig pontokat és vonásokat rajzolt. De hiába várt arra, hogy a „meghalok” szó beveződjék.

Hajnali ötkor az *Argo* a tizedik szélességi foknál elérte a Manihiki szigetét. A tenger oly sima volt, mint felette az ég. A lebocsátott csónakok összeszedték a tutaj maradványait, amelyekben a *Timor* néhány matróza megkapaszkodott. Kimerültek voltak, a hidegtől merevek, félájultak – de

megmenekültek! Hat órákor egy deszkát fedeztek fel a Manihiki zátonya mögött, maradékát egy ajtónak, amelybe görcsösen kapaszkodott Ellis szikratávirász. Az *Argo* felszedte horgonyát, és végigkutatta a környéket. A fedélzet valamennyi messzelátója végigkutatta a zöld hullámokat, minden árbocmaradékot, minden vitorlarongyot gondosan megvizsgáltak. Tíz órára a *Timor* egész személyzetét megmentették, Swett kapitánytól kezdve a legfiatalabb hajósinasig.

Fél tizenegykor találták meg az utolsó nyomot. Az egyetlen csónak, amely ez időben még kutatott a vízben, visszatérében egy kis tárgyba ütközött. Scrooge úr, aki részt vett a mentőakcióban, kihajolt, és kihalászta a vízből. Nem volt egyéb, mint egy öreg futball-labda.

A Csupalábak nyomtalanul eltűntek, és az *Argo* folytatta útját. Fedélzetén a két hajó személyzete és az utasok nyomasztó némaságba merültek.

TIZENHETEDIK FEJEZET

amelyben hőseink megmenekülnek, de csöbörből vödörbe jutnak

– Átkozott hinta-palintázó óceán, ha nem csalódom, vége a dalnak!

– Apuska, édes apuska! Tegnap este megesküdtél, hogy soha többé nem káromkodom!

– Átkozott természet... Lelkemre, soha többé káromkodás nem hagyja el a számat!

Ezt a beszélgetést hajnali öt órakor a Csendes-óceán tükrén folytatták le. A pontos földrajzi fekvést egyik beszélgető fél sem ismerte, mert a rettenetes vihar öt órán át a sötét végtelenben kergette őket. De a vihar ereje hirtelen és egész váratlanul megtört, és amikor a nap teljes fenségében felbukkant a látóhatáron, a tengert végre teljesen nyugodtnak találta. A hullámok szelíden játszadoztak, csevegtek a reggeli széllel. Az ég pedig tiszta volt, és az opál minden színében tündökölt. E színes ragyogás közepén, amelynek tükrét a kékeszöld vízben fehér tajtékok törték meg, tizenkét sötét pont úszkált. A világbajnokcsapat volt ez, Csupaláb apóval a közepén, valamennyien életben, egészségesen és épen.

Csoda történt? Igen, csoda, de e csodához Csupaláb apó tevékenyen hozzájárult. Amikor látta, hogy a *Timor* nem tarthatja már magát, és az előkészített tutaj igen kevés biztosítékot nyújt, kabinjába futott, és Jancsi segítségével a fedélzetre vonszolta a híres óriás bőröndöt, amelyet mérkőzésről mérkőzésre magával cipelt, és amelynek tartalmát a Csupalábak csak egyszer, a barcelonai durva alakok elleni nehéz mérkőzésükön használták. Kicsomagolta a tizenkét gumiöltönyt. Tizenegyet a fiainak, a tizenkettediket a tartaléknak, aki ezúttal önnönmaga volt. A villámok fényénél mindegyikük belebújt a sajátjába, tizenkét légszivattyú

munkába kezdett, és a Csupalábok jól megtermett alakjai egyszeriben tizenkét óriási gumilabdává változtak át, amelyekből csak a fejük, a kezük és a lábuk állt ki. De ez utóbbiakat is áthatolhatatlan gumiköpeny védte, úgyhogy csak a fejük volt a szélnek és a hullámoknak kiszolgáltatva.

A vízhatlan tengerészsákókat gyorsan teletömtek élelemmel, és amikor a tenger újabb támadásba kezdett, a Csupalábak a vízre engedték a tutajt. Alig távolodtak el néhány evező-csapásnyira a hajótól, amikor rettenetes recsenés riasztotta meg őket. A hajó bordazata teljesen összeroppant, és a *Timor* maradék törzse feltartóztathatatlan gyorsasággal alámerült. Vad zúgással zuhantak a hullámok a szétszakított hajótestre, de ekkor már a Csupalábak tutajja olyan messzire került, hogy az örvény nem árthatott neki. Viszont a vad vihar játékává vált, amely kimondhatatlan gyorsasággal kergette maga előtt, mint valami szalmaszálát. A Csupalábaknak minden erejüket össze kellett szedniük, hogy szorosan egymáshoz tapadva a tutajon maradjanak. Két óráig sodródtak így a sötétségben, ekkor a tutaj széttört, és a Csupalábak a vízbe kerültek. De gumiöltönyeik kitartottak, s ők, mint tizenkét különös bója, úsztak az árral. A szélrohamok egyre messzebbre kergették őket. A mennydörgés és a hullámok zaja miatt nem hallották ugyan egymás szavát, de erre nem is volt szükség. Szorosan összekapaszkodtak, és abban az elhatározásban, hogy nem engedik legyőzni magukat, egyetlen alá nem merülő testté kovácsolódtak. Csak most, amikor napfelkelte előtt a vihar dühöngése hirtelen véget ért, engedett a feszültség, és egy kicsit fellélegeztek. Tele bizalommal és hálával, hogy íme, kikerültek a veszélyből, körülnéztek. A reggel csodálatos fényeinek és színeinek csillogásában úgy látták, hogy teljesen elhagyatottak a természet végtelen nagyszerűségében. Sehol egy hajó, sehol föld. Ez ugyan kevéske félelmet ébresztett bennük, de hitük töretlen maradt, és így nem szállt inukba a bátorság. Kinyitották a kétszersülttel és füstölt hússal telt tengerész-

zsákokat, és úgy nekiláttak, mintha heverésznének.

Csak Jancsi nem látott teljes buzgalommal a reggelihez, és egyre csak délnyugat felé tekingetett. Ez végül feltűnt Csupaláb apónak.

– Átk... – Kedvenc káromkodásával akarta kezdeni, aztán eszébe jutott éjszakai esküje, lenyelte a felét, és így folytatta: - Mi van veled, Jancsi? Mit bámulsz folyton arrafelé?

– Nem akarok bennetek haszontalan reményeket ébreszteni, de fogadni mernék, apus, hogy ott, amerre a szél sodor bennünket, egy sziget kerül el.

– Hol? Hol? – kiáltották a többiek, és a mutatott irányba meredtek, hogy majd kiugrott a szemük.

Az egész égbolt még a napfelkelte lila, piros és narancs fényeiben lobogott. És a felhőcskék, a köd és a párák aranselymében megpillantottak a látóhatáron valamit, ami az alaposabb szemügyre vétel során határozottabb, élesebb körvonalakat kapott.

– Istenemre mondom, Jancsi, ez egy sziget!

Valamennyien megerőltették szemüket, úgy bámultak a távolba, ahol egy hegylanc két csúcsa és gerince vált egyre világosabban láthatóvá.

– Sziget! És a szél feléje sodor bennünket!

A Csupalábak örömben, mint a fókák, játszani kezdtek a vízben. Legszívesebben birkóztak volna, ha a gumigömbök, amikbe be voltak zárva, ebben nem akadályozzák meg őket. Így tehát vadul fröcsköltek és ordítottak, míg végül arról kezdtek tanakodni, meddig kell még úszniuk, hogy a szigetet elérjék.

– Várjatok csak, fiúk! – szólt közbe az öreg Csupaláb. – Van nekem még egy hasznos találmányom. Feri, add csak ide a tengerészszákadat!

Feri engedelmeskedett a parancsnak, és az apó egy pár összehajtható rudat és egy hatalmas darab fehér vitorlavásznat kotort elő a zsákból. Mielőtt a meglepett fiúk megértették, hogy mire készül, kibontotta a vitorlavásznat, és két végét a

rudakra erősítette. Széles transzparens volt, és rajta a felírás:

CSUPALÁB TIZENEGY SPORTKLUB

Az öreg ezt a transzparenst minden újtukra magával cipelte, hogy amikor a dicsőséges csapat az üdvözlések után a vasútállomásra a szállodába vonul, a diadalmenet élén kibontsák. Ez volt az öreg Csupaláb egyetlen olyan ötlete, ami a hiúsága legyezésére szolgált. Ez azonban mindig gyerekes örömet szerzett neki. Most ennek a transzparensnek fontos szerep jutott a Csupalábak megmentésében.

Mikor a fiúk megértették, hogy miről is van szó, újból örömjongásban törtek ki. Íme, itt van a vitorlapótlék, elég volt kibontva tartani, és a szél vidáman előrehajtotta azokat, akik a feliratot tartották, ők meg magukkal húzták a többieket. Igaz, már az első kísérletnél kiderült, hogy a gyakorlatban a „vitorla” használata nem olyan könnyű, de a Csupalábak hamarosan kifundálták, hogyan kell csinálni: hatan beékelődtek a két rúd közé, hogy a szél fel ne borítsa az egész berendezést, és így aztán valóban ment a dolog.

Persze a rudakat tartani kemény munka volt, ebben váltaniuk kellett egymást, mert a kezük elzsibbadt.

Alighogy megtalálták a megoldást, a szél máris oly sebesen előresodorta őket, hogy a négy Csupalábnak hátul alig volt ideje megkapaszkodni a vitorlát tartó testvéreikben. Gyors tempóban haladtak délnyugat felé, habzó hullámtarajokon át, a nevükkel büszkélkedő transzparens szélesebben vitte őket. De a sziget messzebb volt, semmint gondolták. Óra múlt óra után, és még mindig csak mint halovány árnyék intett feléjük, valahol a távoli látóhatár szélén. Egész keveset nagyobbodott, és körvonalai alig váltak világosabbakká, határozottabbakká. Tizenegy órakor elült a szél, és a rögtönzött vitorla petyhüden hullt alá. Most aztán úszniuk kellett, és ez semmiképpen sem volt kellemes a reggel kilenc óra óta uralkodó nyomasztó hőségben. De a fiúk úsztak, mert ez volt az egyetlen

menekvés. Délután négy órakor újból feltámadt a szél. Megint kifeszítették a vitorlát, és az vitte őket előre. Délután hatkor már szabad szemmel látták a zöld ereszkedőkön a pálmaligetek borzas koronáit és a parti hullámtörés fehér tajtékját. Amikor a nap lement, begöngyöltették a vitorlát, mert a szél iránya megváltozott, és nagy volt a veszély, hogy elsodorja őket a sziget mellett. A *Csupaláb Tizenegy Sportklub* felírás eltűnt a Csendes-óceán tükréről, de abban a pillanatban, amikor az elsötétülő égbolton feltűnt a Dél Keresztje, a Csupaláb-csapat, élén Csupaláb apóval, húszórai vergődés után kint volt a vízből.

Csak most ébredtek tudatára annak, mekkora bajból menekültek meg. Ilyen volt a természetük. Ameddig veszélyben forogtak, sem félelmet, sem kételkedést nem éreztek. Ha akadályok tornyosultak eléjük, le kellett őket gyűrni. Sohasem veszítették el bizalmukat és reményüket, sohasem vártak tétlenül, karba tett kézzel. Egész nevelésük arra tanította őket, hogy küzdjenek, minden erejükkel szálljanak szembe az ellenféllel. Tudták, hogy a vidám és tette kész jellem fél győzelem, így hát a legnagyobb szükségben sem engedték magukhoz férközni a gondolatot, hogy valami nem végződhet jól. De most, hogy minden elmúlt, akaratlanul is világossá vált bennük, mi forgott kockán. Határtalan, édes hálaérzés öntötte el őket. Mégiscsak viszontláthatják Alsókukutyint, édesanyjukat, az erdő melletti kunyhót, körülötte a tizenegy fehér házacsát, a vén Bodrit és a tizenegy vidám lányt, akik visszatértüket várják. A hálaérzés összevegyült a súlyos kimerültséggel, amely most kétszeresen erőt vett rajtuk. Még evésre sem volt kedvük, a gumipáncélokot levetették, kinyújtóztak a pálmaligetecske szélén és egy fél perc múlva úgy aludtak, mint a bunda. Még arra sem gondoltak, hogy őrt állítsanak.

Legmélyebb álmukból rémítő kiáltozás, veszett üvöltés riasztotta fel őket. Fel akartak ugrani, de nem bírtak. Mindegyikükön öt, hat, nyolc szörnyű, elképesztően tetovált színes bőrű térdelt, akik vadul ordítózva megkötözték őket.

A Csupalábak mindjárt megértették, hogy mi történt. Az életmentő part emberevők szigete volt, és most, alighogy megmenekültek a tenger halálos öleléséből, újból szembe kellett nézniük a halállal, ezúttal azonban egy még borzasztóbbal.

TIZENNYOLCADIK FEJEZET

a fülben hordott burnótszelencéről és pénztárkulcsokról,
valamint egy újfajta edzésről, amely megóvjahőseinket attól,
hogy a serpenyőbe jussanak

Birimarataoa, a nagy főnök egész arcát spirál alakú tetoválások díszítették. Fülcimpáit félelmetesen hosszúra nyújtották, úgyhogy ha az alsó végüket a felső fülszélhez illesztették, és egy túvel összetűzték, jókora táska keletkezett. Jobb fülében Birimarataoa ezüst burnótszelencét hordott, a balban pedig egy felnyithatatlan páncélszekrény kulcs-csomóját, egy néhai amerikai nagykereskedő értékes emléktárgyát. A legértékesebb ékszert azonban Birimarataoa az orrában viselte, egy HBB keménységű sárga Kohinoor ceruzát. Birimarataoa, a nagy főnök trónusán ült, tátott szájú bálványainak körében. Előtte viszont a tizenkét Csupaláb állott, körülvéve három sor bős harcostól, akik arra ügyeltek, hogy egyikük se szökhessen meg.

A ráncos bőrű és szikrázó tekintetű nagy főnök, Birimarataoa, befejezte foglyai kihallgatását. A tolmács szerepét egy utálatot gerjesztő aggastyán töltötte be, aki tele volt aggatva fogakkal és körmökkel.

– Nagy Birimarataoa – mondotta, és mélyen meghajolt –, ismerni fehér ember. Hír járni szigeteken, fivérek jól csinálni rúgás. Nagy Birimarataoa sok szereti rúgás. Aki csinál jó rúgás, csinál jó harc is. Nagy Birimarataoa van pálya, nagy Birimarataoa van csapat. Birimarataoa csapat csinál rúgás, fehér fivérek csinál rúgás. Ha fehér fivérek csinál vereség, Birimarataoa csapat őket csinál ham-ham. Ha fehér fivérek csinál győzelem, nagy Birimarataoa csinál őket nem ham-ham.

– Emberevő Felséged, tisztelt király uram – válaszolta hódolatteljesen az öreg Csupaláb, akinek beszédét Jancsi

angolra fordította, hogy a bűzös öreg pápuái nyelven tolmácsolhassa –, ha nem tévedek, itt meccsféléről van szó.

– Igen, fehér fivérek csinálni rúgás, és Birimarataoa csapat csinálni rúgás. Birimarataoa lenni nagy.

– És mikor legyen a mérkőzés?

– Birimarataoa csinál összedobolni nép holnap délután. Egész nép szeretni nézni rúgás. Ha csinálni rúgás vége, egész nép csinálni ünnepi ham-ham. Birimarataoa lenni nagy.

– Megkapjuk a mérkőzéshez a felszerelésünket? Megszoktuk, hogy mezben játszunk.

– Fehér testvérek megkapni mindent, amit akarni. Birimarataoa lenni nagy.

– Hogy lesz a labdával?

Az öreg értelmetlenül bámult.

– Labda? Mi lenni labda?

– Nos, a labda, a golyó, mit rúgnak!

– Golyó? Csinálni rúgás golyóba? Birimarataoa csapata nem ismerni rúgás golyóba. Birimarataoa csapata csinálni rúgni csak úgy. Birimarataoa lenni nagy.

Most az öreg Csupalábon volt a sor, hogy ne értsen semmit.

– Mi az, hogy rúgni csak úgy?

– Hát csak úgy! Csinálni rúgni láb, csinálni rúgni kéz, csinálni rúgni has, csinálni rúgni orr, csinálni rúgni minden. De nem csinálni megfogni, nem csinálni feltartani, nem csinálni kötözni, nem csinálni kézzel. Az lenni durvaság. És aki csinálni elszaladni, az csinálni elveszteni. Birimarataoa lenni nagy!

Csupaláb papa arca egyre inkább megnyúlt, kerekre nyitotta, a szemét, a fejét vakarta. De Birimarataoa, a nagy főnök jobb füléből kivette az ezüst szelencét, csippentett egy keveset a burnótból, és tüszentett, azután a bal füléből kivette a kulcscsomót, és zörgetni kezdte. Ez az audiencia végét jelentette, és a harcosok Csupalábékat elvezették kunyhójukba.

Alig maradtak egyedül, Csupaláb papa rettenetesen rákezdte a jajveszékelést, és a haját tépte:

– Ó, te berozsdásodott agy, te haszontalan ész, te tetted ezt, te okoztad, te vitted idáig a dolgokat! Én ostoba, én hülye, én öszvér, én bolond! Hol volt a sütni valóm, hogy erre nem gondoltam! Szent anyám, finomat kotyvasztottam itt össze! Te legaranyosabb labdácskám, ezt aztán jól összemarhászkodtam! Én öszvér, én bolond, és ostoba, én hülye!

Tizenegy fia meghökkenve hallgatta az öreg tombolását. Végül Jancsi nekidurálta magát:

– De apus, mi van veled? Mitől félsz ennyire?

– Mitől – támadt rá az öreg –, még kérded? A holnapi naptól rettegek, te talpig bölcs! Mit tesztek majd ti, kis nyuszikák, a durvaságok, erőszakosságok ellen? Szent büntetőrúgás, hiszen ti úgy játszotok, mintha glasszékesztyű lenne a lábatokon. És labda nélkül ereszem rátok ezt a tizenegy emberevőt? Nem értitek, mire megy a játék? Összemorzsolni, széttaposni kellene őket! Képesek vagytok ti erre? Jancsi, te vagy a legidősebb és a legerősebb. El bírod egyáltalán képzelni, hogy te belerúgsz valakibe? Hogy pontosan kiszámítod, felméred magadnak, és hasba rúgod?

– Becs' szavamra, papa..., esetleg... De mindent összevetve, inkább azt hiszem, hogy nem, nem bírnám!

– Na, ugye, hogy nem?! Ó, én testem és lelkem, hiszen így neveltelek benneteket! Hiszen úgy játszotok, mint a lengedező kisasszonykák! Mint az angyalkák! Mint az udvari dámák! A lábatok udvariasabb, és jobban van nevelve, mint más ember szája! Én fafejű! Most aztán nyakig benne vagyok a pácban az én labdarúgótudásommal! És a természetemmel! Ha ellenünk legalább egyetlenegyszer büntető rúgást ítélték volna meg, még volna valami kis reményem. De így! Fehér ártatlanságokkal emberevők ellen!

Megállt a kunyhó közepén. Búsan és leverten fiaihoz fordult:

– Hallgassatok ide, fiacskáim! Még olykor a legjobb apa is csalódhat gyermekeiben. Kérlek benneteket, könyörgök nektek, valljátok be: nem akad köztetek legalább egy, aki egy

kicsit alattomos? Értitek, úgy gondolom, hogy látszólag gyengéden, finoman játszott, de mégis egyszer-egyszer, amikor nem lehetett észrevenni, belerúgott az ellenfélbe? Kérlek benneteket, gyerekek, aranyos fiacskáim, talán mégis durva fráter valamelyik-tek. Gondolkozzatok és valljátok be! Végtelenül megörvendeztetnétek !

Ott álltak a fiúk, egymásra pillantottak, földre sütötték szemüket, majd megint apjukra néztek, és egymás után tagadóan intettek. Csupaláb apó kétségbeesetten tördelte a kezét:

– Hát akkor beleestünk a csapdába! Vagyis inkább a serpenyőbe, mint a Márton-napi libák. Már látom magam, amint pörkölnék! Átkozott teremtésit, csak ne kezdjek megint káromkodni! Gyönyörű vég ez holmi világbajnokoknak. Szőröstül-bőröstül megzabálnak bennünket.

Elhallgatott, és bánatosan kitekintett az ajtónyíláson. Három másik kunyhót látott ott, és mögöttük egy nagy rétet. Nyilván ez volt a pálya, amelyen holnap pálcát törnek felettük.

– Hallgass rám, papa – mondta halkán Gyuri. – Valamilyen cselfogást mégiscsak kitalálunk. Azt belátod, hogy beletalolni az emberekbe, még ha azok emberevők is, az nekünk nagyon nehéz. De amikor megtanítottál bennünket arra, hogyan kell kitérni, és miként kell óvakodni az ellenféltől, akkor volt egy pár dolog, amire figyelmeztettél, és amit most jól felhasználhatnánk. Én nem tudom már pontosan, miként történt, de egyszer Berlinben úgy lefeküdtem, hogy azt gondoltam, soha többé nem kelek fel. A középfedezet fektetett le, és én nem is vettem észre, hogy belém rúgott...

Minél tovább beszélt, annál figyelmesebben hallgatta az öreg Csupaláb. Hirtelen vakarózni kezdett, az egész teste viszkedett, kétségbeesett szeme felragyogott, és máris félbeszakította Gyurit:

– Álljon meg a menet, Gyuri! Mondasz valamit. Ezt meg is lehet csinálni. Hiszen nem csupán rúgásról van szó! Természetes! Végtelenül elegánsan is lehet aljas az ember!

Hogy én, öreg kecskebak, nem jöttem rá azonnal! Gyuri, te aranyos kölyök, adj egy csókot! Micsoda ötlet! Az emberevők saját maguk püföljék el magukat! Látjátok, milyen gyorsan elveszti az ember a fejét! Mintha még sose láttam volna kocsmai verekedést! Most azonban tempó, elég volt a fecsegésből, most az egyszer utoljára még meg kell tanulnotok valamit!

Mintha kicserélték volna, olyan fürgén vetette le a kabátját, felgyúrta az ingujját, és magyarázni kezdte fiainak a különböző tilos fogások titkait. Az egyszerű rúgástól a játékos szabályszerű felvágásáig minden fokozatot gyakoroltak. Csupaláb papa egyre inkább tűzbe jött, és a fiúk szomjas lélekkel itták tanításait.

– Ha egyszerű lépegetés vagy lassú futás közben az ellenfél nem tágit oldalatok mellől, sarokkal ragyogóan odaszózhattok. Kukucskáljatok csak ide: a jobb láb előremergy, most lép fel, de ahelyett, hogy utána a bal lábat emelnétek, a jobb sarkotokat emelitek. Most lábujjhegyre álltok, és ujjatok hegyén úgy fordítjátok a jobb lábat, hogy a sarok kifelé álljon. Ezzel egy tempóval elkéstetek. De éppen e tempó alatt az ellenfél felemelte a bal lábát, és előrelép. S ahelyett, hogy a talpára lépne, felbukik a ti sarkotokon, és a földre zuhan ...

... És most egy nagyszerű felvágás, lefektetés hátulról. A fiú előttetek szalad, ti pedig szorosán mögötte. Ügyeljetek a lábára! Most hátul van a bal lába. Aztán fölemelte, a láb egészen a levegőben van, de még hátul. Ebben a pillanatban lábatok hegyével beletapostok kívülről a bokájába vagy a sarkába. Egyformán értékes. A legjobb azonban, ha hegyibe találjátok. Egy gyanútlan, felkészületlen ember lába a levegőben erőtlen. Rúgástok öt centiméterrel jobbra fordítja. Ezzel véget ér előremozgása, és már egy kicsit kisiklott. Így történik, hogy ahelyett, hogy a földet érné bal lábfeje külsőjével, belebotlik a saját jobb lábába, és a fiú földre pottyán. De haláláig nem tudja majd megmagyarázni, miképp esett meg vele a dolog ...

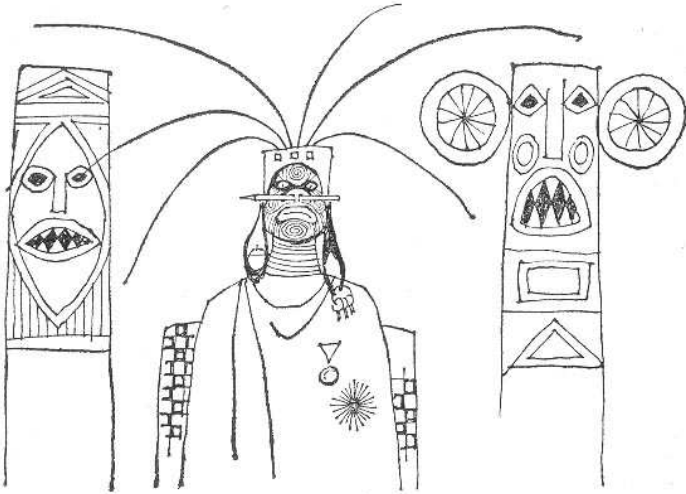
Egész este, sőt késő éjszaka is vezényszavak hangzottak a fogolykunyhóban, dobogás, topogás és zuhanások, majd csendes tanácskozás. Csupaláb papa csak éjfélkor vetett véget az edzésnek.

– A csalás csalás, de hát hitvány a világ – mondta, és letörölte verejtékét. – De isten segedelmével mégsem kerülünk a serpenyőbe!

TIZENKILENCEDIK FEJEZET

avagy helyszíni közvetítés a Csupaláb-csapat utolsó mérkőzéséről

Délután Csupaláb papa nyugtalanul ki-kinézett a falu főtere felé. Holmijaikra várt, amiket az emberevők elraboltak, és amiket a nagy Birimarataoa nagyszerű zsákmánynak tekintett. Az öreg Csupalábnak módfelett fontosak voltak, különösen a gumiöltönyök. Ha a spanyolokat visszaverték velük, akkor talán az emberevők ellen is jó szolgálatot tesznek. Végre délben boldog mosoly villant fel Csupaláb papa arcán. A falu terén megjelent az öreg tolmács és vele egy csapat szörnyeteg. Ezek cipelték Csupalábék minden holmiját. A nagy Birimarataoa betartotta ígéretét. Úgy gondolta, hogy végül mégsem vész el semmi számára ezekből a szép tárgyakból, így tehát a Csupalábakhoz került újra minden: öltönyök, pumpák és a labda, amit nem felejtettek a hajón. Az élelmiszerekkel telt tengerészcsákók is itt voltak, mert az emberevők nem tudták kinyitni a cipzárakat. Ebéd után tehát megkezdték egymás felpumpálását, és egy fél óra múlva itt álltak a Csupalábak, mint tizenegy óriási léggömb. Időközben odakünn élénk kiabálás és üvöltés kezdődött, vad éneklés, dobpergés és bánatos trombitálás kagylókon és állatszarkakon. A Csupalábak látták a szalmából font falak résein át, amint az emberevők tömegei körülállják a rétet. Meztelen és változatosan festett, tetovált és hegekkel borított testük úgy csillogott a napfényben, mintha zsírral volnának bekenve. Közöttük állt a trón, amelyen Birimarataoa, a nagy főnök ült. Időről időre szippantott egyet a burnótszelencéből, amelyet aztán minden egyes alkalommal újból gondosan elraktározott a fülé-

ben. A rét közepén tizenegy emberevő harci táncát járta. Iszonyatos látvány volt, mert fejükre óriási álarcot kötöttek, undorító, utálatot gerjesztő ördögi pofákat, amelyek nemcsak az ellen-felet, hanem a nézőket is megrémítették. Húsz pap trombita- és dobszóval kísérte a harci táncot, mialatt az emberevők üvöltöztek, és hasukat vadul paskolták. Végre befejeződött a tánc, és az öreg tolmács földig hajolt a nagy főnök előtt. Birimarataoa kellő méltósággal legombolta a bal fülét, kivette belőle a kulcsosomót, és csöngetett egyet. Az öreg erre újból meghajolt, és Csupalábék kunyhójához sietett. A tömeget viaszorították, és tölcsér alakú teret formáltak. Ennek széle-sebb oldalán a tizenegy álarcos harcos, keskeny végénél pedig a foglyok kunyhója állott.

Hirtelen szörnyű üvöltés hasította át a levegőt. De ez nem a gyűlölet kiáltása volt, nem harci riadó, sokkal inkább a kétségbeesés és rémület ordítása.

A kunyhóból ugyanis tizenegy száalomra méltó áldozat helyett, akiket már este meg akartak zabálni, tizenegy ismeretlen isten lépett ki, óriási, hibátlan golyó alakjában, ünnepléses, lassú léptekkel, méltóságteljes mozgással. Ezer és ezer

széttárt ujjú kéz emelkedett védekezésül a magasba. Birimarataoa népe soha életében nem látott ilyen magasztosát és emberfelettit, hiszen ha varázslói sok mindent tudtak is, golyót formálni azonban nem bírtak, miért is a tenger gyöngye szent volt előttük.

Most azonban tizenegy élő golyóbist láttak, akik mint tizenegy égi teremtmény harcba szálltak tizenegy földi démonnal. Szent félelmükben valamennyien elnémultak, csak a varázslókat szállta meg a nyugtalanság. Nem kerülte el figyelmüket, hogy harcosaik is reszketnek az álarcok alatt.

A nagy Birimarataoa csilingelt. A papok egy hatalmasat ordítottak. A harcosok visszaüvöltöttek. Aztán futással keresztülrohantak az egész réten, és hangtalanul, páros lábakkal kerek ellenfeleikre ugrottak. Az összeütközés meg se rezzengette az óriási golyókat, az emberevők visszapattantak. Újból nekirugaszkodtak, és megint rájuk ugrottak. A golyók megint visszaverték őket. Eközben néhány harcos elesett, másoknak leesett szörnyű álarcuk, és félelemtől eltorzult arcuk láthatóvá vált. A papok üvöltözni és dobolni kezdtek, de a harcosok túlságosan féltek. Egy csoportba verődtek, és várták, mit tesznek a golyók. Egy pillanatig minden mozdulatlanul állt, majd a golyók hirtelen szétfutottak. Oly gyorsasággal, amit senki sem várt tőlük, előreszáguldottak, és az emberevőkre törtek. Az összeütközés túlságosan erős volt, úgyhogy az emberevők földre huppantak, és rémületükben felordítottak. De a golyók megálltak és vártak. A papok kiáltásokkal bátorították és újabb támadásra hajszolták harcosaikat. Azok végül is rászánták magukat. Előrefutottak. Szemben velük a golyók. De újabb összeütközésre nem került sor. Feleúton az emberevők elkanyarodtak, és szétfutottak minden irányban. A golyók üldözték őket. Párját ritkító kavarodás keletkezett. Az emberevők botladoztak, felbuktak, a földön fetrengtek, véreztek az orruk és térdük, rikácsoltak, és jajgatni kezdtek, elvesztették az álarcukat és állati fogakból fűzött nyakláncukat, újból feltápászkodtak, megint szétrebbentek, és újból elestek.

Mindenkit olyan rémület fogott el, hogy maga a nagy Birimarataoa izgalomban Kohinoorját kihúzta az orrából, és mindkét végén harapdálni kezdte.

Kezds után tizenöt perccel a fekete harcosok áttörték a nézők karéját, és az erdő felé menekültek. A tömegek örült üvöltéssel utánuk.

– Emberevő Felséged, tisztelt király uram – mondta ebben a pillanatban az öreg Csupaláb, aki váratlanul felbukkant a trón előtt –, ha nem tévedek, egyedül maradtunk. És úgy gondolom, aki csinálni maradni, az csinálni győzni.

– Igen – válaszolta Birimarataoa a tolmács száján át –, fehér testvérek csinálni nyerni, fehér testvérek csinálni ünnepi ham-ham Birimarataoa népéből. Egy pillanat csinálni megkezdeni ünnepi lakoma. Birimarataoa lenni nagy! Csupaláb papa zavarában a fejét vakarta.

– Emberevő Felséged, király uram, ne sértődjön meg, de szeretném tudni, mi lesz vacsorára.

– Hm, Birimarataoa csinálni adni nagy ünnepi vacsora. Fehér testvérek csinálni ülni Birimarataoa oldalán. Birimarataoa már csinálni örülni. Birimarataoa lenni nagy!

– Természetesen, szó sincs róla, de mégis szeretnék tudni, hogy mit kapunk enni.

– Mit kapni ham-ham? Roston sült hátvéd. Birimarataoa lenni nagy!

– Emberevő Felséged, király uram, volna egy szerény kérésem Felségedhez. Az önök szokásai szerint harcoltunk, engedje meg nekünk, hogy a győzelmet a magunk módján ünnepeljük meg. Ez nem egyéb, mint egy rövid futás a győzelem öröme, amellyel várni fogunk, amíg Felséged emberei visszaérkeznek.

Birimarataoa, a nagy főnök, fejbólintással megadta a beleegyezését. Az erdőből távoli, zavaros ordítózás hallatszott. Birimarataoa népe üldözte ott a legyőzötteket. Félelemmel eltelve gondoltak a Csupalábak arra, mi is a célja e vadászatnak. Mialatt a fekete közönség lassan visszaszivárgott, az

öreg Csupaláb Jancsihoz hajolt.

– Amikor a kunyhóból kiléptetek – mondta neki szép csöndesen –, minden holminkat a falu mögötti magános pálmához hordtam. Arrafelé kell irányítanunk a győzelmi futást. Egymás mögött négyesével futunk, te légy az első sorban. Amint elhagyjuk a falut, előrerohansz, és minden holminkat felnyalábolod. Úgy hiszem, hogy nem látnak majd meg – hiszen mi eltakarunk téged. Mi, többiek, lassú tempóban az erdő széléig futunk, de ahelyett, hogy visszafordulnánk, onnan fokozott iramban balra, az erdőbe rohanunk. Megértetted?

Jancsi mindent megértett, és elmagyarázta a tervet a többieknek.

A nép többsége már visszatért. Csupaláb apó most engedélyt kért a győzelmi futásra. Birimarataoa csilingelt a kulcsosomóval. A fiúk felálltak apjuk mellett, és himnuszuk refrénjének éneklése közben kényelmes ügetésbe kezdtek.

Az utolsó kunyhó után Jancsi előrefutott. A megbeszélte pálmánál a többiek utolérték. Addigra Jancsi már teleaggatta magát az élelmiszeres zsákokkal. A Csupalábak mérsékelt tempóban továbbszaladtak. Csak az erdő első fáinál kezdtek olyan száguldásba, mintha rekordot akarnának javítani.

– Balra a patakhöz, és annak mentén a tengerpartra! Átkozott csapat, úgy rohanjatok, mint egy százyardos versenyben!

Mögöttük, a távolból, zavaros kiáltozás hallatszott. Átfutottak a ligeten, lerohantak a völgybe. Itt cipelték őket tegnap az embrevők összekötözve, mint valamiféle batyukat. A tenger már nem lehetett messze. Patakokban ömlött róluk a verejték, de gyorsabban futottak, mint valaha is életükben. Hirtelen elkanyarodott a völgy, és az út meredeken lefelé lejtett. A fák között már megcsillant a végtelen tükör. Lent álmosan csobogott a tenger. Most már inkább ugrottak, semmint futottak. Végül leértek. Húsz szökkenéssel átszelték a partmélyedést. A patak torkolatában tizenkét, fatörzsből vájt

csónak feküdt. Egy közülük karcsú, könnyű és szokatlanul hosszú volt.

Jancsi odaugrott, és beléje hajította a zsákokat.

– Vegyük ki az evezőket a többi csónakból! – kiáltotta Gyuri, és a fivérek azonnal megértették az okát. Közben Jancsi és az apa Birimarataoa csónakját a vízre taszította. A fiúk, az evezőkkel karjukon, egyetlen ugrással azonnal mellettük termettek. Fent a sziklán dühös kiáltás hangzott. Három nyíl zúgott mellettük a vízbe. De a Csupalábak már megragadták az evezőket, és a csónak átrepült a hullámtörés habjain.

Az ereszkedőn a kiáltás egyre erősebb lett, a nyílzárpor sűrűbb. De a csónak repült.

Aztán látták a Csupalábak, amint az első harcosok megérkeztek a partra, és a csónakokhoz siettek. Amikor a csónakokat evezők nélkül találták, a szigetlakók újabb üvöltözésbe kezdtek. Mégis a vízre lökték a kenukat, beléjük ugrottak, és megkísérelték, hogy kezükkel evezzenek. Aránylag gyorsan ment, de a tizenkét Csupalábat – mindegyik kezében evező! – nem tudták utolérni. Erre egy hatalmas, karcsú bennszülött a hajó orrára támaszkodott, és jobbában egy rettenetes súlyos lándzsával célba vette a menekülőket.

– Vigyázz! – kiáltott az öreg Csupaláb, és a fiúk hátrahéztak.

A lándzsa repült, felvillant, mint egy fénysugár.

– Egy-kettő, egy-kettő! – ordította a papa, és a fiúk megkétségbeesetten erővel eveztek.

A lándzsa zúgva a csónak oldalába vágódott, hallatszott, amint a fa széthasadt. Egy nagy darab kitört, és a léken át víz zúdult a csónakba.

– Ezt a lyukat még valahogy betömjük, de ha nem csalódom, úgy ma a gerelyhajítás világcúcsát láttuk.

Ebben igaza volt, mert a többi lándzsa már nem érte utol a csónakot.

És a csónak továbbshant, repült, bár sok víz nyomult belé.

HUSZADIK FEJEZET

amelyben búcsút mondunk hőseinknek

- És én azt mondom magának, Sparsit, hogy fókák!
- Én meg biztosítom magát, Carlsson, hogy delfinek!
- Fogadjunk, Carlsson!
- Tíz dollár, Sparsit?
- Tíz dollár, Carlsson!

W. B. Sparsit úr és John August Carlsson úr kezét szorítottak, majd messzelátójukat újból a látóhatár rejtélyes pontjaira irányították. A *Jellicoe* gőzös többi utasa csatlakozott hozzájuk, és vitájukba a többiek is beleszóltak.

Közben a *Jellicoe* szelíd hintázással folytatta útját a Csendes-óceánon. A megmagyarázhatatlan fekete pontok, amelyeket Sparsit úr ebéd után felfedezett, nem mozdultak a helyükről, és a legjobb messzelátó lencséin át sem növekedtek nagyobbra, mint valamiféle rejtélyes úszó golyócskák.

Az utasok között egy harmadik vélemény is elterjedt, tudniillik az, hogy egy csomó bójáról van szó, amit a vihar valahol elszakított horgonyáról, és erre a kihalt világ végére sodort. De a bóják gondos megfigyelése azt mutatta, hogy helyzetüket egymás között oly gyorsan és szabálytalanul változtatják, hogy kétségkívül mégis élőlényekről lehet csak szó, akár játszó delfinek vagy fókák azok.

Még a hajó személyzetét is odacsalta a rejtély, és két órán át vitáztak arról a lehetőségről, hogy néhány lövést adjanak le a fókákra. Fardy Kapitány engedett utasai kérésének, és megváltoztatta a hajó irányát, három fokkal északnyugat felé.

Délután öt órakor az egész fedélzetet hallatlan izgalom fogta el. A messzelátók azt mutatták, hogy a tizenkét titokzatos pont tizenkét mértéktelenül kövér ember!

Micsoda tragédia űzte őket ide? És milyen csoda folytán maradtak a víz felszínén? És a sorsnak milyen groteszk ötlete

gyűjtötte össze a pocakosoknak ezt az apostoli létszámát? Senki se tudott válaszolni, és az utasok képzelete éppúgy teljes gőzerővel dolgozott, ahogyan a *Jellieoe* gépei. Röviddel délután hat óra után leengedték a mentőcsónakokat. Az egyikben Sparsit úr ült, a másikban Carlsson úr. A fogadást sem az egyik, sem a másik nem nyerte meg, de legalább elsőnek akarták megoldani a rejtélyt, amit elsőnek fedeztek fel.

A megoldás óriási csodálkozást keltett, mert amikor a csónakok közelebb kerültek, a Csendes-óceán közepén a Csupalábak világhírű győzelmes csapatát találták, akik, hogy ne jöjjenek ki a gyakorlatból, apjukkal éppen vízilabdát játszottak ...

Ezzel Csupaláb Csaba
csodacsapatának nevezetes
históriája véget ért.

TARTALOM

ELSŐ FEJEZET	
amelyben hőseink színre, illetve pályára lépnek	6
MÁSODIK FEJEZET	
amelyben elmondatik, hogyan mutatta meg Csupaláb csodacsapata egész Európának, hogy mire képes	11
HARMADIK FEJEZET	
amely megrázóan ecseteli a torreádorok izgalmas bukását	16
NEGYEDIK FEJEZET	
amelyben az angol király mélységesen elszorodik	24
ÖTÖDIK FEJEZET	
amelyben a csodacsapat egy királyi tartalékkal, Csupaláb Csaba pedig egy királyi pipával gazdagodik	30
HATODIK FEJEZET	
amelyben a szerző kísérletet tesz az elkápráztató alsókukutyini fogadtatás leírására	37
HETEDIK FEJEZET	
amely különleges királyi trónbeszéddel záródik	42
NYOLCADIK FEJEZET	
amely részben Amerikában, részben a mesék birodalmában, sőt a mennyek országában is játszódik	46
KILENCEDIK FEJEZET	
amelyben egy szeplős fiú sorsdöntő szerepet játszik	57
TIZEDIK FEJEZET	
amely a Csupaláb-csodacsapat nagy válságát ecseteli	64
TIZENEGYEDIK FEJEZET	
amelyben egy londoni távirat és egy prágai újságcikk nagy kavarodást okoz	71
TIZENKETTEDIK FEJEZET	
az ünnepegről, szónoklatokról, szántásról és tizenegy tündéri leányról	77
TIZENHARMADIK FEJEZET	
az óceáni utazásról és két meglepően bőbeszédű utasról	81
TIZENNEGYEDIK FEJEZET	
rettenetes izgalmaival, amelyek a fejezet végén tető-pontjukhoz érkeznek	86
TIZENÖTÖDIK FEJEZET	
amelyben a királyi pipa összetörik, és a sydneyi százkilósok klubjának tagjai megpukkadnak	92
TIZENHATODIK FEJEZET	
szörnyű kalandokkal az Egyenlítő körül, az Egyálttáiban-Nem-Csendes-óceán közepén	97
TIZENHETEDIK FEJEZET	
amelyben hőseink megmenekülnek, de csöbörből vödörbe jutnak	104
TIZENNYOLCADIK FEJEZET	
a fülben hordott burnótszelencéről és pénztárkulcsokról, valamint egy újfajta edzésről, amely megóvjahőseinket attól, hogy a serpenyőbe jussanak	110
TIZENKILENCEDIK FEJEZET	
avagy helyszíni közvetítés a Csupaláb-csapat utolsó mérkőzéséről	116
HUSZADIK FEJEZET	
amelyben búcsút mondunk hőseinknek	122

A kiadásért felel a Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó, igazgatója
Felelős szerkesztő: Rónaszegi Miklós Képszerkesztő: Rózsahegy György
Műszaki szerkesztő: Krecska Miklós Műszaki vezető: Földes György
21 803 példány. Terjedelem: 7(A/5) ív. MSZ 5601 – 59
65.0471/1 – Zrínyi Nyomda, Budapest. F.v. : Bolgár I.
IF 422 – c – 6568